

Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde måndagen den 6 maj 2024

Tid:

kl. 16:00-21:50

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-25

Justerat den 13 maj 2024

Anslaget den 14 maj 2024

Cecilia Brinck

Sara Stenudd

Anders Göransson

Hans Altsjö
Sekreterare

ÄRENDELISTA

- §1 Interpellation av Dennis Wedin (M) till trafikborgarrådet Lars Strömgren (MP) angående Stockholms hyrcykelsystem
- §2 Bordläggning av interpellationer
- §3 Interpellation av Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om att tillsätta en granskning rörande stadens samarbete med pojkhemmet Eolshäll
- §4 Interpellation av Dennis Wedin (M) till äldre- och kulturborgarrådet Torun Boucher (V) om framtiden för Medeltidsmuseet
- §5 Ny interpellation
- §6 Ajournering
- §7 Frågestund
- §8 Mötet öppnas
- §9 Närvaro
- §10 Justering
- §11 Anmälningsärenden till kommunfullmäktige år 2024
- §12 Valärenden i kommunfullmäktige 2024
- §13 Årsredovisning 2023 med uppföljning av budget för Stockholms stad
- §14 Revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2023 jämte granskningsrapporter avseende bolagen samt beslut om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och nämnder
- §15 Projekt Mårtensdal i Södra Hammarbyhamnen
- §16 Stockholms stads säkerhetsprogram
- §17 Reviderat genomförandebeslut gällande AB Stockholms shems nyproduktion av 151 bostäder och lokaler inom kvarteret Persikan 6, Södermalm

- §18 Reviderat genomförandebeslut avseende Skolfastigheter i Stockholm AB:s ombyggnation av Drivhuset 1 etapp 2 i Enskede
- §19 Genomförandebeslut gällande Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s underhåll av fastigheten Mälteriet 2 på Södermalm
- §20 Införande av miljözon klass 3 i området innanför Kungsgatan, Birger Jarlsgatan, Hamngatan och Sveavägen
- §21 Motion om gör det enklare att starta och bedriva föräldrakooperativ
- §22 Motion om att införa språktest vid rekrytering av förskolepersonal
- §23 Bordläggning av motioner
- §24 Nyväckta motioner
- §25 Mötet avslutas

§ 1

**Interpellation av Dennis Wedin (M) till trafikborgarrådet
Lars Strömgren (MP) angående Stockholms
hyrcykelsystem**

KS 2023/931

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Dennis Wedin (M) har ställt en interpellation om Stockholms hyrcykelsystem. Kommunfullmäktige beslutade den 4 september 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Strömgren (MP) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 2**Bordläggning av interpellationer**

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna med nr 2- 4 och 7-16 i kungörelsen. Interpellationen, dnr KS 2024/499, nr 15 i kungörelsen, av Dennis Wedin (M) framställs och bordläggs på nytt då interpellationen lottats om från rotel I till rotel VIII och har reviderats i en mindre omfattning.

§ 3

**Interpellation av Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet
Karin Wanngård (S) om att tillsätta en granskning
rörande stadens samarbete med pojkhemmet Eolshäll
KS 2024/263**

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Jan Jönsson (L) har ställt en interpellation om att tillsätta en granskning rörande stadens samarbete med pojkhemmet Eolshäll. Kommunfullmäktige beslutade den 11 mars 2024 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Ojanne (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 4**Interpellation av Dennis Wedin (M) till äldre- och kulturborgarrådet Torun Boucher (V) om framtiden för Medeltidsmuseet**

KS 2024/327

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Dennis Wedin (M) har ställt en interpellation om framtiden för Medeltidsmuseet. Kommunfullmäktige beslutade den 11 mars 2024 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Boucher (V) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 5 Ny interpellation

Beslut

1. Interpellationen får ställas.
2. Interpellationen bordläggs.

Ny interpellation

Interpellation av Sophia Granswed Baat (M) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om att satsa på Skärholmen och hela Stockholm. Rotel I. Dnr KS 2024/526

**§ 6
Ajournering**

Sammanträdet ajournerades från kl. 16.48 till kl. 17.00.

§ 7 Frågestund

Fråga 1

Borgarrådet Wedin (M) ställer en fråga om Kungsträdgården.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

Fråga 2

Liliane Åkerlund (SD) ställer en fråga om vad borgarrådet gör konkret idag för att på riktigt kunna garantera en hög nivå på svenska språket hos medarbetarna inom äldreomsorgen.

Borgarrådet Boucher (V) svarar på frågan.

Fråga 3

Borgarrådet Jönsson (L) ställer en fråga om varför majoriteten stänger ned Egalia.

Borgarrådet Mattsson (V) svarar på frågan.

Fråga 4

Jonas Naddebo (C) ställer en fråga om en skolbyggnad i Fruängen.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

Fråga 5

Nike Örbrink (KD) ställer en fråga om Äldre direkt.

Borgarrådet Boucher (V) svarar på frågan.

Fråga 6

Per Rosencrantz (M) ställer en fråga om Stockholms ekonomiska tillväxt.

Borgarrådet Bjuggren (S) svarar på frågan.

Fråga 7

Julian Kroon (SD) ställer en fråga om hur borgarrådet förhindrar uteserveringar från att missbruka sina givna bygglov.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

Fråga 8

Borgarrådet Jönsson (L) ställer en fråga om hur staden ska använda det extra statsbidraget till skolan.

Borgarrådet Bjuggren (S) svarar på frågan.

§ 8
Mötet öppnas

§ 9
Närvaro

Närvaro, se bilaga 1.

**§ 10
Justering**

Förste vice ordföranden Cecilia Brinck (M) och andre vice ordföranden Sara Stenudd (V) justerar dagens protokoll tillsammans med Anders Göransson (S). Justering sker den 13 maj 2024.

§ 11
Anmälningssärenden till kommunfullmäktige år 2024
KS 2024/12

Inga anmälningar gjordes.

§ 12
Valärenden i kommunfullmäktige 2024

KS 2024/8

Beslut

1. Avsägelse och entlediganden godkänns med tilläggsförslag av Tina Kratz (V).
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt valberedningens förslag med tilläggsförslag från Tina Kratz (V).
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Valärenden i kommunfullmäktige den 6 maj 2024 behandlas.

Förslag till beslut

Tina Kratz (V) föreslår att kommunfullmäktige godkänner avsägelsen från Catharina Gabrielsson (V) som ersättare i Norra innerstadens stadsdelsnämnd samt att utse Linnea Jonsson Axelsson (V) till ny ersättare.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag med tilläggsförslag från Tina Kratz (V). Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

§ 13**Årsredovisning 2023 med uppföljning av budget för
Stockholms stad**

Samt med årsredovisningen ärenden som sambehandlas

Återtagande av beslut om beviljade stimulansmedel för
utbyggnad av boståndsbedömda bostäder, dnr KS 2023/1419

Visselblåsarfunktionens årsrapport 2023, dnr KS 2024/128

Tilläggsavtal 2 till Överenskommelse avseende förskottering
av finansiering och medfinansiering av Roslagsbanan till City
i Sverigeförhandlingen, dnr KS 2024/183

Revidering av 1 kap 7b§ och 7 kap 2§ i Regler för ekonomisk
förvaltning, bilaga 8 i kommunfullmäktiges budget 2024,
dnr KS 2024/154

Finansiering och genomförande av projekt GSIT3,
dnr KS 2024/161

Storstockholms Brandförsvars årsredovisning 2023 samt
revisionsberättelse, dnr KS 2024/202
KS 2023/1324

Beslut

1. Årsredovisning 2023 med uppföljning av budget för
Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 749 mnkr godkänns.
3. Kommunstyrelsens beslut gällande uppsiktsplikt avseende
stadens hel- och delägda bolag, enligt bilaga 4 till
stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, anmäls.
4. Basnyckeltal med utfall för år 2023 godkänns i enlighet med
bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag
2023 godkänns i enlighet med bilaga 6 till
stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Redovisning av kommunfullmäktiges aktiviteter som i sin
helhet inte blivit genomförda under 2023 godkänns i
enlighet med bilaga 7 till stadsledningskontorets
tjänsteutlåtande.
7. Lägesredovisning stora investeringsprojekt godkänns enligt
bilaga 8 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Slutredovisningar av investeringsprojekt över 50 mnkr enligt
bilaga 9 anmäls.
9. Visselblåsarfunktionens årsrapport 2023 (dnr KS 2024/128)
godkänns i enlighet med stadsledningskontorets

- tjänsteutlåtande samt bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Kommunstyrelsen medges rätt att teckna Tilläggsavtal 2 till Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för Roslagsbanan till City (dnr KS 2024/183) i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Stadens förlängning av förskottering för år 2024 ska som högst uppgå till 9 mnkr (prisnivå januari 2016).
 11. Revidering av 1 kap 7b§ och 7 kap 2§ i Regler för ekonomisk förvaltning (dnr KS 2024/154), bilaga 8 i kommunfullmäktiges budget 2024, godkänns i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och bilaga 11 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 12. Direktionen för Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2023 (dnr KS 2024/202), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande samt bilaga 12 a och bilaga 12 b till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 13. Kommunfullmäktige beslutar att genomföra projekt GSIT3 (dnr KS 2024/161) avseende förnyad centralupphandling av digitala arbetsplatser samt it-relaterade support- och stödfunktioner för stadens medarbetare, elever och förtroendevalda i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 14. Kommunstyrelsen ska besluta för projekt GSIT3 (dnr KS 2024/161) om förfrågningsunderlag, annonsering, tilldelningsbeslut, tecknande, löpande uppdatering samt förlängning av avtal med valda leverantörer samt implementera upphandlade avtal, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 15. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del, samt även ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att, delta i de upphandlingar och avtal som omfattas av GSIT3-projektet (dnr KS 2024/161) och den kommande avtalsförvaltningen, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 16. Kommunstyrelsen medges finansiering om 190 mnkr för 2024-2027 för fas två av projektet GSIT3 (dnr KS 2024/161) i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom disposition av eget kapital för den del, 172,9 mnkr, som avser stadens nämnder. Finansieringen för den del av projektet som avser stadens bolag, 17,1 mnkr sker genom Stockholms Stadshus AB.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Årsredovisning 2023 med uppföljning av budget för Stockholms stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Anders Österberg (S), Martin Hansson (MP) och borgarrådet Lindblom (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Paccamonti (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 14**Revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2023 jämte granskningsrapporter avseende bolagen samt beslut om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och nämnder**

KS 2024/537

Beslut

1. Ansvarsfrihet beviljas för år 2023 avseende kommunstyrelsen.
2. Ansvarsfrihet beviljas för år 2023 avseende facknämnderna arbetsmarknadsnämnden, avfallsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, förskolenämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, valnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden.
3. Ansvarsfrihet beviljas för år 2023 avseende stadsdelsnämnderna Bromma, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-Älvsjö, Hässelby-Vällingby, Järva, Kungsholmen, Norra innerstaden, Norrmalm, Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta, Södermalm och Östermalm.
4. Ansvarsfrihet beviljas för revisorskollegiet avseende år 2023.
5. Lekmannarevisorernas granskningsrapporter samt de auktoriserades revisorernas revisionsberättelser avseende bolagskoncernens helägda bolag anmäls.

Ärendet

Utlåtande med revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2023 jämte granskningsrapporter avseende bolagen behandlas. Bosse Ringholm, revisorsgrupp 1, Mia Sydow Mölleby, revisorsgrupp 2 och Stefan Kindborg, revisorsgrupp 3, redogör för revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2023 jämte granskningsrapporter avseende bolagen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt utlåtandet.

§ 15

Projekt Mårtensdal i Södra Hammarbyhamnen

Reviderat genomförandebeslut

Hemställen från exploateringsnämnden

KS 2024/315

Beslut

1. Exploateringsnämnden medges rätt att genomföra exploatering inom Mårtensdal 6 m.m. projekt Mårtensdal i Södra Hammarbyhamnen till en projektutgift om 78,4 miljoner kronor, projektinkomst om 5,2 miljoner kronor samt en försäljningsinkomst om 672,3 miljoner kronor.
2. Utgifterna för år 2024 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2025.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Projekt Mårtensdal i Södra Hammarbyhamnen.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 16**Stockholms stads säkerhetsprogram**

KS 2023/1267

Beslut

1. Stockholms stads säkerhetsprogram godkänns enligt bilaga till utlåtandet.
2. Samtliga nämnder ska inarbeta Stockholms stads säkerhetsprogram i sin verksamhetsplanering.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del samt att ge samtliga bolagsstyrelser inom koncernen i uppdrag att anta Stockholms stads säkerhetsprogram enligt bilaga till utlåtandet.
4. Kommunstyrelsen ska ta fram tillämpningsanvisningar till Stockholms stads säkerhetsprogram.
5. Tidigare beslutat program Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023 (dnr KS 2019/1543) upphör att gälla.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Stockholms stads säkerhetsprogram.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Anders Österberg (S) och borgarrådet Lindblom (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Kristin Jacobsson (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Leif Söderström (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Fjellner (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 17**Reviderat genomförandebeslut gällande AB
Stockholmshems nyproduktion av 151 bostäder och
lokaler inom kvarteret Persikan 6, Södermalm**

KS 2023/1310

Beslut

1. Som svar på minoritetsåterremissen hänvisas till vad som sägs i utlåtandet.
2. Genomförandet av AB Stockholmshems nyproduktion av 151 bostäder samt lokaler inom kvarteret Persikan 6 på Södermalm med en total investeringsutgift om 1 010 mnkr i nominellt penningvärde, godkänns.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Reviderat genomförandebeslut gällande AB Stockholmshems nyproduktion av 151 bostäder och lokaler inom kvarteret Persikan 6, Södermalm.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Lindblom (V) och Maria-Elsa Salvo (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Tom Hedrup (M), Nike Örbrink (KD), Jonas Naddebo (C) och Björn Ljung (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 18**Reviderat genomförandebeslut avseende Skolfastigheter i Stockholm AB:s ombyggnation av Drivhuset 1 etapp 2 i Enskede**

KS 2024/180

Beslut

Genomförandet av Skolfastigheter i Stockholm AB:s ombyggnation av Drivhuset 1 etapp 2 i Enskede med en investeringsutgift om 408,4 mnkr i nominellt penningvärde godkänns.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Sverigedemokraterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Reviderat genomförandebeslut avseende Skolfastigheter i Stockholm AB:s ombyggnation av Drivhuset 1 etapp 2 i Enskede.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Bjuggren (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Lou-Ann Wejke Norberg (M), Gabriel Kroon (SD), Claes Nyberg (C), Emelie Fors (L) och Destiny Zandi Lindgren (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Sverigedemokraternas, Liberalernas och Centepartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 19**Genomförandebeslut gällande Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s underhåll av fastigheten Mälteriet 2 på Södermalm**

KS 2024/62

Beslut

Genomförandet av underhåll och anpassning av Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s fastighet Mälteriet 2 på Södermalm till en total investeringsutgift om 372 mnkr inklusive moms i 2023 års penningvärde, godkänns.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Genomförandebeslut gällande Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s underhåll av fastigheten Mälteriet 2 på Södermalm.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Boucher (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 20

Införande av miljözon klass 3 i området innanför Kungsgatan, Birger Jarlsgatan, Hamngatan och Sveavägen

Hemställan från trafiknämnden

KS 2023/1449

Beslut

Införandet av miljözon klass 3 i området innanför Kungsgatan, Birger Jarlsgatan, Hamngatan och Sveavägen från och med den 31 december 2024 godkänns i enlighet med utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Införande av miljözon klass 3 i området innanför Kungsgatan, Birger Jarlsgatan, Hamngatan och Sveavägen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP), Björn Ljung (L) och Tobias Johansson (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen vilket innebär att ärendet i första hand ska återremitteras.

Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Anders Lindman (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden prövar förslaget om återremiss mot att ärendet ska avgöras idag och finner att kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag. Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 21**Motion om gör det enklare att starta och bedriva
föräldrakooperativ**

Motion av Linnéa Vinge (SD)

KS 2023/1022

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i
utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot
beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion
om gör det enklare att starta och bedriva föräldrakooperativ.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Mattsson (V), Ewa Carlsson Hallberg (S),
Cecilia Obermüller (MP) och Åsa Nilsson-Söderström (L) föreslår
att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Linnéa Vinge (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt
Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 22**Motion om att införa språktest vid rekrytering av
förskolepersonal**

Motion av Linnéa Vinge (SD)

KS 2023/593

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att införa språktest vid rekrytering av förskolepersonal.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Mattsson (V) och Ewa Carlsson Hallberg (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Linnéa Vinge (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 23
Bordläggning av motioner

Motionerna med nummer 34-40 i kungörelsen bordläggs.

§ 24

Nyväckta motioner

Följande motioner väcktes under perioden 23 april till 6 maj 2024:

1. Motion av Jonas Naddebo och Svante Linusson båda (C) om att förenkla för bilpooler och bildelningstjänster. Rotel VIII.
Dnr KS 2024/576
2. Motion av Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist (båda L) om att inrätta ett Queer-museum i Stockholm stad. Rotel VI.
Dnr KS 2024/604
3. Motion om av Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist (båda L) kultur för LSS. Rotel VI.
Dnr KS 2024/605
4. Motion av Jan Jönsson och Anne-Lie Elfven (båda L) om att staden som placerande myndighet måste ta ett större ansvar för omhändertagna barn. Rotel IV.
Dnr KS 2024/606
5. Motion av Jan Jönsson och Anne-Lie Elfven (båda L) om att införa Samordnare krisstöd i beredskap (SKiB). Rotel I.
Dnr KS 2024/607
6. Motion av Jan Jönsson och Anne-Lie Elfven (båda L) om att Stockholm ska gå före med införandet av metoden TFCO. Rotel IV.
Dnr KS 2024/608
7. Motion av Jan Jönsson (L) om ett utvecklat värderingsarbete i skolan. Rotel III.
Dnr KS 2024/609
- 8: Motion av Jan Jönsson (L) om att utveckla de skolsociala teamen. Rotel III.
Dnr KS 2024/610.
9. Motion av Jan Jönsson och Elin Hjelmestam (båda L) om att placera vertikala planteringar i Stockholm stad. Rotel IX.
Dnr KS 2024/611
10. Motion av Therese Lindström och Theréz Randquist (båda M) om att staden ska kunna erbjuda mer stadsodling till Stockholmare. Rotel I.
Dnr KS 2024/612

§ 25
Mötet avslutas

Kommunfullmäktige 2024-05-06

Sida 35 (136)

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
48	Burell, Olle	William-Olsson, Ellen	S	16:56	21:48
77	Brinck, Cecilia		M	15:55	21:48
47	Stenudd, Sara		V	16:45	21:48
56	Abdullahi Ali, Nassir		S	15:55	21:48
105	Ali Hassan, Shamso	Börefelt Axell, Henric	V	18:00	21:48
42	Ali, Ismail		C	17:49	21:48
102	Aranda de Gutiérrez, Norma	Hansson, Curre	S	16:31	21:48
92	Armstad, Stian		S	17:52	21:48
89	Badeli, Aida		MP	17:59	21:48
96	Bengtsson, Frida		S	17:50	21:48
23	Bjuggren, Emilia		S	16:49	21:48
8	Boucher, Torun		V	16:05	21:48
93	Bustos, Emil		S	15:55	21:48
58	Carlsson Hallberg, Ewa		S	15:55	21:48
94	Carlsson, Alma		S	15:55	21:48
13	Cederschiöld, Anna	Virro, Henrik	M	17:25	21:48
80	Edin, Anders		SD	16:51	21:48
53	Edlund, Ingela		S	16:04	21:48
40	Elfvén, Anne-Lie		L	17:18	21:48
67	Elmlund, Annika		M	17:54	21:48
95	Finnveden, Felix		S	16:22	21:48
14	Forslund, Maurice		KD	17:56	21:48
69	Friberg, Annika		M	17:13	21:48
12	Granswed Baat, Sophia		M	17:58	21:48
103	Güler, Esme		S	17:25	21:48
52	Göransson, Anders		S	15:55	21:48
51	Hansson, Martin		MP	17:02	21:48
4	Hedin, Andréa	Randquist, Theréz	M	16:01	21:48
66	Hedrup, Tom		M	17:57	21:48
61	Heinonen, Johan		S	15:55	21:48
34	Hellström, Anette		M	16:49	21:48
106	Herrström, Cecilia		V	16:07	21:48
37	Hollis, Michaela	Roseen, Gaby	KD	16:05	21:48
107	Holm, Jens		V	17:56	21:48
70	Hökmark, Christoffer	Cederhage, Roslana	M	17:53	21:48
43	Ibrahim, Ashna		C	17:18	21:48
19	Jacobsson, Kristin		C	17:02	21:48
30	Jama, Hassan		V	17:50	21:48
88	Jama, Mansur		MP	18:00	21:48
31	Johansson, Tobias		V	16:39	21:48

Kommunfullmäktige 2024-05-06

39	Jonlund, Rasmus		L	18:00	21:48	Sida 36 (136)
79	Juntunen, Tapani		SD	17:48	21:48	
18	Jönsson, Jan		L	15:55	21:48	
101	Kazinic, Elvir	Karlsson, Oscar	S	17:00	21:48	
62	Kratz, Tina		V	16:00	21:48	
86	Kroon, Gabriel		SD	16:59	21:48	
81	Kroon, Julian		SD	16:58	21:48	
104	Körhan, Özlem		V	16:56	21:48	
36	Lennaárd, Fritz		M	17:24	21:48	
99	Lind, Andreas		S	16:50	21:48	
7	Lindblom, Clara		V	17:57	21:48	
60	Lindgren, Jimmy		S	15:55	21:48	
71	Lindström, Therese		M	17:45	21:48	
45	Linusson, Svante	Kling, Johan	C	17:03	21:48	
16	Ljung, Björn		L	16:55	20:42	
64	Ljuslin, Maria		V	17:49	21:48	
97	Lorentzi, Ulrika		S	16:00	21:48	
11	Lutz, Kristina		M	16:45	21:48	
9	Mattsson, Alexandra		V	16:45	21:48	
63	Mjörnberg, Robert		V	16:27	21:48	
38	Modig, Aron	Lindgren, Destiny Zandi	KD	17:07	21:48	
28	Mohammed, Rashid		V	17:40	21:48	
29	Mustonen, Maria		V	16:29	21:48	
20	Naddebo, Jonas		C	16:43	21:48	
41	Nilsson Söderström, Åsa		L	18:06	21:48	
32	Nilsson, Johan		M	17:56	21:48	
10	Nilsson, Jonas		M	17:53	21:48	
44	Nyberg, Claes		C	16:05	21:48	
87	Obermüller, Cecilia		MP	17:10	21:48	
24	Ojanne, Alexander		S	16:15	21:48	
33	Paccamonti, Johan		M	17:52	21:48	
100	Palm, Ulrika	Snis Sigtryggsson, Bjarne	S	16:09	21:48	
98	Piazzolla, Catharina		S	15:55	21:48	
91	Risberg, Eva		S	15:55	21:48	
72	Rosencrantz, Per		M	17:04	21:48	
90	Runsten, Magnus		MP	17:53	21:48	
83	Salnikov, Sergej		SD	17:31	21:48	
27	Salvo, Maria-Elsa		S	16:22	21:48	
65	Sharaf Abdi, Ahmed		V	17:24	21:48	
54	Sjöberg, Ulla		S	17:43	21:48	
35	Sjölander, Henrik		M	17:29	21:48	
17	Smedberg-Palmqvist, Isabel		L	17:50	21:35	

Kommunfullmäktige 2024-05-06

57	Stavling, Margareta		S	16:04	21:48	Sida 37 (136)
50	Strömgren, Lars		MP	15:55	21:48	
74	Svanström, Sara	Hjelmestam, Elin	L	17:02	20:59	
84	Söderström, Leif		SD	16:54	21:48	
75	Tufvesson, Christina	Fors, Emilie	L	17:49	21:16	
22	Valeskog, Jan		S	16:38	21:48	
26	Vikman Rindevall, Arvid	Tengmark, Bengt-Olov	S	16:48	21:48	
85	Vinge, Linnéa	Lindman, Anders	SD	17:12	21:12	
85	Vinge, Linnéa		SD	21:12	21:48	
55	Walther, Ulf		S	17:58	21:48	
21	Wanngård, Karin	Lagerkvist Tranströmer, Britten	S	17:59	21:48	
82	Wassermann, Emelie		SD	17:19	21:48	
5	Wedin, Dennis		M	15:58	21:48	
68	Wejke Norberg, Lou-Ann		M	17:20	21:48	
73	Werner, Hanna		M	17:47	21:48	
46	Wihlman, Thomas		C	17:42	21:48	
78	Åkerlund, Liliane		SD	16:46	21:48	
15	Örbrink, Nike		KD	16:46	21:48	
25	Österberg, Anders		S	15:58	21:48	
59	Österman, Gustav		S	15:55	21:48	
6	Fjellner, Christofer		M	16:52	21:48	

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 6 maj 2024

§ 1 Interpellation av Dennis Wedin (M) till trafikborgarrådet Lars Strömgren (MP) angående Stockholms hyrcykelsystem

Anförande nr 1

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag ber att få tacka för svaret. Interpellationen skrevs i uppgivenhet efter många turer kring Stockholms havererade lånecykelsystem. Det har tagit nästan ett år för den att behandlas. Nu står vi här, och det enda besked jag egentligen kan tyda är att den rödgröna majoriteten inte har lagt tiden på att skärpa upphandlingskompetensen för att kunna uppnå motsvarande lösning igen. Man vill lämna upphandlingsformen till förmån för LOU eller en egenregilösning. Det är besvärande och oroväckande.

Det finns mycket att säga om ett hyrcykelsystem som visade sig vara direkt farligt för stockholmarna att använda. Något jag kräver besked från ansvarigt borgarråd om är detta: Trots att det lovades att reklamföretagets skyltar skulle tas bort om avtalet hävdades gjordes inte detta. Det tycker jag är mycket anmärkningsvärt och någonting som kräver ett svar i den här salen.

Nu, efter många månader, slår man sig för bröstet: Efter att lånecykelsystemet hävdades har trafiknämnden beslutat om en ny markupplåtelseavgift där man höjer avgiften för reklam. Borgarrådet säger i sitt svar att detta ger staden nya möjligheter att finansiera ett nytt lånecykelsystem. Jag tycker att detta är oroväckande. Stockholms stad ger markupplåtelse till digitala reklamskyltar och analoga reklamskyltar där samhällsinformation från kommunen ska ges till 50 procent. Det är alltså tre av sex per minut. Totalt handlar det om 800–900 reklamutor i Stockholm, och den höjda taxan för reklam beräknas ge cirka 70 miljoner kronor årligen. Det räcker inte för att finansiera ett hyrcykelsystem eller, för den delen, ett offentligt toalettsystem, som vi också beslutar om i trafiknämnden. För detta kommer staden sannolikt att få in minst 100 miljoner kronor per år om man lämnar nuvarande sätt att jobba. Det ser ut som att den rödgröna majoriteten vill gå ifrån koncessionsupphandlingar för hyrcyklar och offentliga toaletter, där man lämnar lösningen att leverantören ska stå för kostnaden till. Det är orimligt. Det kommer att innebära en enormt stor risk för skattebetalarna att jobba på ett annat sätt än man har gjort tidigare.

Samtidigt slår sig alltså de rödgröna nu för bröstet för att ha ökat taxan för reklamskyltar. Men potentialen för reklamintäkter är mycket större om staden ändrar arbetssätt kring detta på riktigt. Stockholms stad kan dra ned på annonseringen – det vi själva vill visa på skyltarna. Vi kan också öka andelen reklam som går att sälja. Vi kan pröva att göra som SL och själva äga vissa reklamskyltar från vilka en aktör kan sälja vidare reklam. På det sättet kan vi få in mer pengar till skattebetalarna och till

Bilaga 2

Stockholms stad genom att mer intelligent sköta hur vi ger tillstånd till reklam på vår egen mark. Kring detta tycker Moderaterna att man ska gå vidare. Men jag får inga besked från de rödgröna.

Anförande nr 3

Borgarrådet **S t r ö m g r e n** (MP): Ordförande! Tack till frågeställaren! Frågan gäller hyrcykelsystem, men frågeställaren glider också in lite grann på olika typer av avtalsformer och deras lämplighet. Han pratar också om hur vi hanterar avgifterna kopplat till upplåtelse av mark, i det här fallet utomhusreklam.

Man kan kort säga att det här var en av de frågor som jag fick i knät när jag var nytt borgarråd. Det blev alldeles uppenbart att avtalslösningen med LUK, alltså tjänstekoncession, inte var helt lämplig eller åtminstone inte gav oss tillräckligt många sanktionsmöjligheter när vi konstaterade att leverantören inte levererade det som vi hade avtalat. Det finns en del orena incitamentsstrukturer när det kommer till LUK, det vill säga att konsortiet som levererar tjänsten vill ha reklam, men vi vill ha tillbaka ett lånecykelsystem.

Det har att göra med den markupplåtelseavgift vi tar ut för reklam. Man har bedömt att den inte har kunnat vara tillräckligt hög för att intäkterna ska kunna finansiera ett lånecykelsystem. I stället har man litat på den kil som uppstår mellan de bågige efterfrågekurvorna från markupplåtelseavgiften och det som bolagen – det är i stort sett bara två bolag – kan ta ut när de sedan säljer reklamen. Denna kil har man försökt få dem att leverera en tjänst för. Det här är inte helt lyckat.

Det svar som trafiknämnden ger är att vi i och med att vi har fattat beslut om att höja markupplåtelseavgifterna för reklam får möjlighet att i stället hitta en lösning som ger tydligare incitament och kravställer på rätt sak, nämligen en produkt som är av hög kvalitet oavsett om det är toaletter eller cyklar. Det är inte samma sak som att vi säger att LUK aldrig är lämpligt i några situationer över huvud taget, men vi konstaterade att det inte var helt lämpligt i det här fallet.

Lånecyklar finns i många städer runt om i världen. Bedömningen som vi har gjort från det rödgröna styret är att det är en viktig komponent i att göra Stockholm till en stad som siktar på att bli Europas främsta cykelstad. Trafikkontoret arbetar just nu med att titta på olika möjliga utformningar för ett framtida lånecykelsystem utifrån erfarenheterna av det tidigare systemet. Det handlar då både om själva upphandlingsprocessen och om turerna som uppstod när vi märkte att leverantören inte levererade det som det fanns avtal på. Frågan är alltså fortsatt aktuell.

Anförande nr 4

Borgarrådet **W e d i n** (M): Ordförande! Jag har all förståelse för att det var en oreda att ärva detta och få det på sitt bord som nytt borgarråd. Hyrcykelsystemet var ett haveri, och det var svårhanterligt. Men det som är oroväckande nu handlar om att man kollar på hur man jobbar. Det är givetvis väldigt bra att ändra hur man jobbar och

Bilaga 2

effektivisera. Men det jag noterar nu är att de rödgröna går tillbaka till gamla lösningar när det gäller hur man ska hantera hyrcykelsystemet framåt. Det är dåligt.

Det finns mycket att säga om det havererade hyrcykelsystemet och vad som borde ha gjorts annorlunda. Det borde ha sagts upp tidigare. Det tyckte Moderaterna. I stället har staden förlikat sig med en låg kostnad för det vite som skattebetalarna hade rätt till. Det var dåligt, och det sa Moderaterna också då. Först var dessutom beskedet att reklamföretaget som fick ställa ut hundratals reklamskyltar på stadens gator som en del av avtalet skulle ta bort sina skyltar. Sedan ändrades det till att de trots att avtalet hävts skulle få ha kvar sina reklamskyltar och intäkter. Det är märkligt, och det sa också Moderaterna. Det här är skamligt hanterat.

Det finns dessutom uppgifter om att det i avtalet med Clear Channel fanns en option om att överta reklamutrustningen efter avtalets upphörande, oavsett tidpunkt eller orsak till avtalets upphörande. Stockholms stad skulle alltså ha kunnat hantera det här annorlunda och tagit tillbaka reklamytorna och via en aktör sålt vidare reklamen själva. Det hade inneburit mer intäkter för skattebetalarna. Av någon outgrundlig anledning gjordes inte detta, utan i stället kunde reklamjätten korka upp champagnen medan stockholmarna inte längre hade något låncykelsystem. Det är inte en bra hantering.

Nu är det läge att komma igång med en ny upphandling med ett rejält förarbete och en tydlig dialog med branschen dessförinnan. Moderaterna vill se en ny koncessionsupphandling men har tydliga krav på att misstag från tidigare inte ska upprepas. Det finns andra kommuner och städer i världen att lära av. Det är inte lämpligt att detta ska göras i LOU eller i egen regi. Det finns aktörer som kan se till att stockholmarna får fungerande elcyklar att låna genom en koncessionsupphandling.

Därefter behöver Stockholms stad arbeta bättre med tillstånden för reklam på våra gator. Dra ned på den slapphänta samhällsinformation som visas från kommunen – eller det man kallar för samhällsinformation! Den är helt onödig. 50 procent, som är kravet i dag, är betydligt mer än vad andra kommuner kräver. Dagens beslut räcker inte för att finansiera ett hyrcykelsystem och offentliga toaletter, det vill säga att när ni hänvisar till att ni tar in mer pengar räcker inte det för att finansiera system som ni pratar om att ni ska slänga fram. Det här är väldigt bekymmersamt ur ett skattebetalarperspektiv när det gäller de besked som redan har getts. Jag ser med oro på de beslut som den rödgröna majoriteten kommer att fatta kring detta.

Anförande nr 5

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Jag ska försöka svara på de olika frågorna på ett någorlunda systematiskt sätt. Dennis Wedin nämner att det var oansvarigt att låta vitrinerna stå kvar och att man hade kunnat sälja dem till någon annan. Jag förstår inte riktigt det där sista. Men vi stod inför en situation när vi hade hävt låncykelsystemet. Reklamaktören hade i och med koncessionsupphandlingsupplägget ett avtal på reklam på skyltarna. För detta hade bolaget fått upplåtelsestillstånd.

Bilaga 2

Detta var ansvarsfullt av oss då, för i och med att avtalet hävdes hade alternativet varit att skyltarna hade behövt grävas upp. Det hade inneburit en massa grävarbeten under flera veckor, och det hade inte inneburit någon intäkt alls för staden. Det hade varit en oansvarig hantering av skattebetalarnas pengar eller de potentiella intäkter som vi nu kunde få till stadens verksamhet och dess invånare.

För att på något sätt erbjuda reklamytorna utan kombinationen med nyttighet, det vill säga toalett eller cykel, har vi tagit fram en ny taxa som gäller reklam utan nyttighet. Den är betydligt högre än reklamavgiften som gäller om man kombinerat med reklamen ställer ut någonting annat. På det sättet slapp vi grävarbete. Vi kunde höja intäkterna som staden får för reklamen. Vitrinerna ägs av detta bolag, så det hade inte varit möjligt för oss att sälja dem till någon annan. Det är inte riktigt så den här formen fungerar. Det är inte så att vi köper eller säljer vitrinerna, utan vi upplåter dem åt någon som i sin tur säljer reklamen. Det är inte heller möjligt för oss att sälja reklamen, för det är inte en del av den kommunala kärnverksamhet som vi ska ägna oss åt. Vi har rätt att upplåta mark åt olika verksamheter, och då har avgiften för det här börjat kalibreras utifrån den kunskap och förståelse som vi har om vad bolagen i sin tur säljer de här ytorna för gentemot företag, annonsörer och så vidare. Det hade varit väldigt oansvarigt att ta bort vitrinerna. Det hade inneburit ett stort besvär för stockholmarna. Nu kunde vi i stället höja taxan och få in mer intäkter.

En anledning till att det blev så här är just att koncessionsupphandling skapar en exponering för överklaganden eftersom det är ganska stora potentiella intäkter för reklambolagen. Det är ju ett oligopol, med två eller max tre aktörer som över huvud taget jobbar med detta. Det är riskfyllt att jobba med LUK.

Anförande nr 6

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det är riskfyllt att göra dåliga upphandlingar. Staden måste lägga all sin kraft på att få till en bättre upphandlingskompetens. Det är med oro man ser hur vi juridiskt inte har stått starka, exempelvis i vitesfrågan efter att avtalet till slut hävdes. Det finns all anledning att skärpa möjligheterna där.

Jag menar att det är sämre för staden att bara på grund av att vi inte har tillräcklig upphandlingskompetens inte fortsätta med det sätt som vi har arbetat på exempelvis kring detta, där vi har sett till att det är privata aktörer som faktiskt finansierar offentliga toaletter och låncykelsystem. Man jobbar i stället på ett annat sätt, som att man inte har tilltron till sin egen upphandlingskompetens, och det är sämre.

Den höjda taxan för reklam, som den rödgröna majoriteten stoltserar med att man har fått igenom, beräknas ge cirka 70 miljoner årligen i intäkter. Det räcker inte för att finansiera ett hyrcykelsystem och ett toalettsystem där staden ska leverera detta på ett annat sätt än man gör i dag. Det är det här jag menar är ett ekonomiskt hån utifrån de besked som vi hittills har fått från det rödgröna styret. Stockholms stad kan dra ned på den annonsering som vi själva vill visa på de här reklamtavlorna. I dag är kravet att 50 procent ska vara samhällsinformation. Den andelen måste ned. Det är en högre andel

Bilaga 2

än andra kommuner har. Det finns ingen anledning för oss att visa så mycket samhällsinformation. I stället kan vi få tillbaka intäkter och se till att vi kan finansiera annat genom detta.

Någonting som jag också tycker att vi borde jobba mer med är att göra precis som SL. Det är lagligt möjligt i dag att själv äga reklamskyltar från vilka man sedan låter en aktör sälja vidare reklam. Det menar jag skulle vara fullt möjligt. Då kan vi också få in mer skattepengar än med det sätt som vi arbetar på i dag. Det finns all anledning att ompröva hur vi jobbar med reklamförsäljning i Stockholm.

Det finns de som påstår att det i det avtal som fanns med Clear Channel fanns en option om att överta reklamutrustningen efter avtalets upphörande, oavsett hur avtalet skulle upphöra. Det innebär att staden skulle ha kunnat ta över reklamytorna och via en aktör sälja vidare reklamen. Om det är så är det väldigt ansvarslost att man inte gick fram med det sättet. I stället sa man först från staden att man skulle ta tillbaka reklamtavlor från aktören, men sedan ändrade man beskedet och lät i stället aktören korka upp champagnen fast de inte hade levererat cyklarna. Det kan inte anses vara en bra hantering. Vi måste hantera människors skattepengar på ett mer respektfullt sätt.

Anförande nr 7

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Det var det mest ansvarsfulla vi kunde göra att låta aktören få söka nya avtal med de vitriner som ägs av aktören på våra gator.

Dennis Wedin ifrågasätter vår upphandlingskompetens. Jag skulle säga att den kompetens som finns på trafikkontoret och på SLK är av högsta klass när det kommer till juridik. Problemet uppstår när man har en leverantör som inte levererar det som står i avtalet. Då spelar det ingen roll vad som står i avtalet, utan då har arbetet i stället handlat om att häva avtalet. Trots att vi påpekade att det var undermåligt och drev processen på de sätt som var möjliga levererade inte leverantören. En förklaring till det är att man inte har någonting att sätta emot de nyckeltal och de incitament som finns i LUK eftersom den stora intäkten för konsortiet är reklamen. Då har leverantören inget incitament att säkerställa kundnöjdhet och att se till att cyklarna är hela. Trots att det stod i avtalet att det ska vara så fuskade de hela tiden. De kunde inte visa i sitt it-system, som också hade brister, hur många cyklar som fanns på plats.

Kompetensen att skriva avtal eller skapa avtal finns absolut. Problemet är bara att vi hamnade i ett läge där den som utifrån avtalets upplägg vann upphandlingen inte levererade. Då var det enda som vi kunde göra och det enda ansvariga sätt vi kunde förhålla oss till det här på att häva avtalet. När vitrinerna fanns på plats fick vi anse dem som ”sunk cost” och i stället försöka se till att vi kan få in så mycket intäkter vi kan för dem, trots att inte cyklarna – själva nyttigheten – fanns kvar.

Sedan nämner du, Dennis, att vi skulle kunna sälja reklamen precis som SL gör i sina tunnelbaneuppgångar. Du får gärna visa mig den juridik som säger att vi kan det. Jag tror inte att vi kan det eftersom tunnelbanan är en fastighet medan de ställen där vi

Bilaga 2

ställer upp vitriner är allmän platsmark. Juridiken handlar snarare om markupplåtelseavgift och ordningslagen. Det är vi och polisen som avgör, och man betalar en markupplåtelseavgift. Jag tror inte att det är förenligt med den juridik som vi som kommun har att följa att vi skulle starta något slags bolag som säljer reklamen i sin tur. Det tror inte jag är lagligt och görbart, men du får gärna leta fram juridiken om det skulle vara så. Jag är alltid villig att lyssna på det.

Avslutningsvis: Jag och det rödgröna styret tror att ett fungerande låncykelsystem som har en rimlig avgift och som finns i hela staden är en viktig komponent för att Stockholm ska bli en stad där fler vill och kan cykla.

Bilaga 2

§ 3 Interpellation av Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om att tillsätta en granskning rörande stadens samarbete med pojkhemmet Eolshäll

Anförande nr 8

Borgarrådet O j a n n e (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 9

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Tack så mycket, borgarrådet Alexander Ojanne, för svaret, även om där inte besvaras några frågor med hänvisning till den pågående remissrundan utifrån vår skrivelse i kommunstyrelsen!

Eolshäll var ett pojkhem som bedrevs från slutet på 60-talet ända fram till in på 90-talet. Förra året avslöjade Dagens Nyheter att där begicks förfärliga övergrepp på de intagna pojkarna. För oss som har tagit del av dessa berättelser i medierna men också har träffat personer som utsatts för övergreppen kan jag säga att det som de här pojkarna utsattes för i det närmaste överträffar de värsta skräckfilmerna. Det var våldtäkter och annat mitt i natten och en massa andra hemskheter. Pojkarna är i dag vuxna. Vissa har tyvärr avlidit. Många av dem bär på väldiga skuld känslor för att de själva på något vis skulle vara ansvariga för de övergrepp de har utsatts för.

Det vi önskar är att det här ska utredas eftersom det var Stockholms stad som placerade huvuddelen av pojkarna på hemmet och dessutom hade tillsynsansvaret för verksamheten. Nu får vi inte svar på detta i interpellationssvaret, så min fråga blir om borgarrådet har någon egen uppfattning om stadens ansvar, eller bristande ansvar, för detta och om borgarrådet själv tycker att staden borde försöka gå till botten med övergreppen.

Det hänvisas bland annat till Vanvårdsutredningen. Man får konstatera att den bara sträcker sig fram till 1980, och verksamheten på Eolshäll fortgick som sagt en bit in på 90-och avslöjades inte förrän långt senare. Dessutom fick 64 procent av dem som har sökt ersättning från Vanvårdsutredningen avslag, så den får tyvärr verkligen beskrivas som ett kapitalt misslyckande. Jag hoppas att kanske kunna få lite klargörande svar i denna diskussion.

Anförande nr 10

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Jag vill tacka för interpellationen. Jag och Jan Jönsson är förenade i synen att barn och unga i samhällsvård ska få goda och trygga uppväxtvillkor. Den vanvård och de övergrepp som skedde på barnhem och i familjeplaceringar runt om i Sverige under 1900-talet är fruktansvärda och naturligtvis fullkomligt oacceptabla.

I somras skrev medierna, precis som Jan beskrev, om pojkhemmet Eolshäll. Därefter började staden titta på frågan. I början av februari lämnade Jan Jönsson, precis som han också sa, en skrivelse till kommunstyrelsen om att tillsätta en granskning rörande

Bilaga 2

stadens samarbete med pojkhemmet Eolshäll. De frågor som ställs i den interpellation som vi behandlar i dag är likalydande med de frågor som ställs i skrivelsen till kommunstyrelsen, som är ute på remiss. Jag vill inte föregå beredningen av det ärendet, och jag tror att den här debatten kommer att återkomma efter att vi har hanterat skrivelsen i kommunstyrelsen.

Det är dock min bestämda uppfattning att det vilar ett stort ansvar på samhället att säkerställa att barn får bättre uppväxtvillkor när samhället går in och tar över ansvaret för ett barn, oavsett om det är frivilligt eller vid ett omhändertagande. Jag fick en del frågor på volley från Jan under debatten om tillsynsansvaret. Man ska komma ihåg att också detta är en fråga vi tittar på, för det här hände innan socialtjänstlagen kom till 1982. Det är placerande kommun som har ansvar vid rådande placeringar, och därför skulle jag vilja ifrågasätta bilden av att majoriteten av placeringarna kom från Stockholm. Det vet vi inte. Det är också en sådan sak vi håller på att titta på. Många av de här bollarna vänds och vrids det på just nu. Det är där vi är just nu. Vanvårdsutredningen kan man ha många synpunkter på. En synpunkt man skulle kunna ha är också att tidsramen var alldeles för snäv.

Anförande nr 11

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Vi vet att det var många som just Stockholms stad placerade därför att många av pojkarna gick på Mälarhöjdens skola – som också slog larm vid flera tillfällen, men utan att få något gehör. Det är också en av de delar som jag tycker är viktiga att utreda i det här hemska fallet. Det har alltså i efterhand, efter mediernas bevakning, framkommit att den närliggande skolan slog larm flera gånger under sent 70-tal och tidigt 80-tal till socialtjänsten i Stockholm utan att man vidtog några som helst åtgärder. Det är i sig ytterligare en brist, förutom att man inte såg de hemsigheter som försiggick på pojkhemmet.

Precis som Ojanne själv säger kommer vi säkert att återkomma till denna fråga när utredningen är klar. Med tanke på hur starkt borgarrådet betonar just samhällets ansvar när den här typen av övergrepp och bristande ansvar sker uppfattar jag det dock som att vi kommer att kunna räkna med ett positivt svar om att faktiskt gå till botten med de här övergreppen. Det råder ingen tvekan om att Stockholms stad har ett stort ansvar för dem som vi de facto hade placerade på Eolshäll och även ett stort ansvar för att agera när olika orosanmälningar inkom om de här barnen. Det handlar om de symptom barnen uppvisade och berättade om på den intilliggande skolan.

Därmed har jag faktiskt inte så mycket mer att säga i denna diskussion förrän vi har fått se vad utredningen kommer fram till.

Bilaga 2

§ 4 Interpellation av Dennis Wedin (M) till äldre- och kulturborgarrådet Torun Boucher (V) om framtiden för Medeltidsmuseet

Anförande nr 12

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag hänvisar till det redan utskickade svaret.

Anförande nr 13

Borgarrådet W e d i n (M): Fru ordförande! Tillåt mig att börja med att tacka för svaret och hålla med kulturborgarrådet. Hon skriver i sitt svar till mig att det är en enig kulturnämnd som står bakom beslutet att fortsätta med flytten till Börshuset och att omlokaliseringen av Medeltidsmuseet till nya lokaler inte har varit kontroversiell i Stockholms stadshus. Jag håller med, men med detta vill jag ge perspektivet från mitt håll på frågan eftersom jag var borgarråd i majoritet under förra mandatperioden.

Jag minns hur det efter en dialog mellan Stockholm stads representanter och Riksdagsförvaltningen presenterades som ett faktum att riksdagen behövde tillgång till de dåvarande lokalerna för Medeltidsmuseet. Det tyckte jag och många andra, säkert inom många olika partier, var ett väldigt tråkigt besked, men det ansågs inte finnas så mycket att göra åt saken lokalt på grund av att riksdagen hade en tydlig åsikt kring detta. Därför har det varit rimligt att i det här huset fatta beslut kring en framtid för Medeltidsmuseet på en annan plats.

Detta är fullt rimligt, men det är också anledningen till att jag själv har engagerat mig. Jag har sannolikt varit en av de politiker som är som har haft mest och längst dialog och störst respekt för den protestgrupp som organiserade sig mot beslutet från riksdagen med den enkla åsikten att vi bör hitta en lösning där det kan vara någon museal verksamhet kvar på Helgeandsholmen. Det vore ju fantastiskt för Stockholm om det vore möjligt!

Nu har på frågan varit uppe på riksdagsstyrelsens bord. Glädjande nog vet jag från mina partikamrater där att man gör ett grovjobb för att se över möjligheterna på ett helt annat sätt än vad man gjorde tidigare. Man har konstaterat att själva fornminnena ska bevaras och fortsatt vara tillgängliga för allmänheten, men också att inriktningen inte har varit tillräckligt tydlig och ambitiös när det kommer till att fortsatt använda den här platsen för att berätta om Stockholms och Sveriges medeltida historia.

Jag ställer först en fråga kopplad till just detta: Håller kulturborgarrådet med mig om den historieberivningen? Kan vi åtminstone vara överens om detta inför kommande diskussion? Det är väl ändå glädjande att det händer saker på andra sidan vattnet hos riksdagen och att man nu med mer energi kollar närmare på frågan om vad man fortsatt kan göra på den tidigare platsen för Medeltidsmuseet?

Bilaga 2

Anförande nr 14

Borgarrådet **B o u c h e r** (V): Ordförande, kommunfullmäktige! Tack för interpellationen! Det är alltid roligt att diskutera Medeltidsmuseet! Det var ett litet tag sedan jag fick göra det sist. Jag har faktiskt själv också träffat aktionsgruppen för Medeltidsmuseets bevarande ganska många gånger, eller ett par gånger i alla fall, och haft dialog med dem över både mejl och telefon.

Vi delar en framtidstro, jag och Dennis, om att riksdagen ska skala upp sitt arbete. Men vi har kanske lite olika syn på det här. Jag vill gärna börja med att säga lite grann om vad museilagen säger. Ofta råder det en sorts missuppfattning om vad som är en utställning och vad som är ett museum. Museilagen säger: Med ett museum avses i denna lag en institution som är öppen för allmänheten och som förvärvar, bevarar, undersöker, förmedlar och ställer ut materiella och immateriella vittnesbörd om människan och människans omvärld.

Att ställa ut är en del av ett museums verksamhet, men ett museum har mycket mer verksamhet än så. I ICOM, International Council of Museums, säger också forskare mer tydligt om detta att man dessutom har ett forskningsuppdrag. Vi finner inte, vilket också står i interpellationssvaret, att något av förslagen till beslut om utredning som riksdagsstyrelsen har tagit fram egentligen ger ett utrymme för Medeltidsmuseet att vara kvar som ett medeltidsmuseum på Helgeandsholmen.

Jag är också jätteförvånad över att Dennis Wedin verkar ha fastnat för just punkt 2, som han lyfter i sin interpellation, enligt vilken vi utan att hyra en specifik golvyta ska bedriva utställnings- och visningsverksamhet men där utställningarnas placering kan varieras över tid i nära samarbete med Riksdagsförvaltningen och museet. Personligen är jag jätteförtjust i punkt 1 i utredningen, nämligen att Riksdagsförvaltningen bedriver verksamheten på platsen helt i egen regi men samarbetar med Medeltidsmuseet i enlighet med samarbetsavtal som tecknas mellan parterna. Detta samarbete kan omfatta utställningar, stadsvandringar och bemanning. Då får vi ju två museer. Men jag får återkomma mer om framtiden i nästa inlägg.

Anförande nr 15

Borgarrådet **W e d i n** (M): Ordförande! Bra att vi ändå verkar eniga om historieskrivningen kring detta! Det är steg ett, tänker jag. Men när det kommer till steg två – bara för att ha det sagt – om var vi befinner oss i dag är det värt att nämna att vi just nu inte har något öppet medeltidsmuseum. Där finns det kritik att rikta mot att det inte har hänt mer under de år som har gått. Det är viktigt att vi får en verksamhet på plats oavsett var den är; det tror jag att de flesta stockholmare håller med om. Det här är en viktig museiverksamhet som är viktig för vår historia. Där finns mer besked att ge kopplat till att ju tidigare tidsplan vi kan ha, desto bättre. Vi ska också såklart ha en bra dialog med personal och andra som i grunden är positiva till att hitta en lösning i Börshuset. Men mer måste göras här så att vi kommer framåt!

Bilaga 2

Helgeandsholmen var en viktig plats i det medeltida Stockholm, och den är, som flera historiker också har påpekat i diskussionen, en lämplig plats att levandegöra medeltidshistorien på. Det är ju det som är så tråkigt med situationen som den har blivit, för det här var en väldigt lämplig plats med tanke på kopplingen till historien och de fornminnen som finns på platsen.

Jag blir lite förvånad när det kommer till vägen framåt. Jag hör ju att den rödgröna majoriteten tydligt låser in sig i hur vi går vidare och utesluter olika alternativ redan i detta tidiga skeende. Jag har suttit med på möten med protestgruppen, och jag har hört rödgröna företrädare från riksdagen få frågan om hur de ser på att man borde gå vidare. Då har man i grunden varit positiv till att hitta nya lösningar. Sedan har ju riksdagen också förflyttat sig och utreder nu och analyserar vad som är möjligt. När de nu är lösningsorienterade på andra sidan vattnet sitter rödgröna lokalpolitiker här och utesluter möjligheter. Det tycker jag är negativt, och det tror jag också att vissa kritiker har yppat om ansvarigt borgarråd har träffat dem.

Det alternativ som nämndes är att riksdagsstyrelsens ska utreda exempelvis om man från Medeltidsmuseet kan bedriva någon form av utställning eller visningsverksamhet på platsen. Ett av de alternativ som utreds är om det kan inkludera samarbete om stadsvandringar eller bemanning på platsen. Varför stänga dörren för det? Utgångspunkten borde väl vara att vi ska vara glada nu över riksdagens förtydliganden och välkomna en dialog om detta. Samtidigt som stadens planer på att flytta Medeltidsmuseet till Börshuset kvarstår kan vi väl vara en aktör som hjälper till att tillgängliggöra denna historiska plats för stockholmarna?

Anförande nr 16

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Det vore lite tidsbesparande om du lyssnade på vad jag säger, Dennis, men jag säger det en gång till: Vi är jätteöppna för att medverka till någon form av utställningsverksamhet på Helgeandsholmen, men i riksdagens regi. De två andra alternativen innebär så stora inskränkningar på grund av mottagningscentret att vi inte längre kan bedriva riktig museiverksamhet, och därför behöver vi oavsett hur det blir flytta till Börshuset.

Vi har hela tiden sagt att vi jättegärna samarbetar, ställer upp och så vidare. Om du har annan information får du gärna ge den till mig, men vi har ännu inte blivit kontaktade. Vi vet inte om utredningen har startat. Vi är fortfarande uppsagda per den sista december. Det tar tid att packa 200 000 föremål. Det är inte så att man bara kan slänga ned dem i flyttkartonger, så vi måste fortsätta. Annars skulle jag uppmana medarbetarna på Medeltidsmuseet att ockupera museet, och det vet jag inte om en moderat skulle tycka vore kul. Hur skulle det se ut med en husockupation och ett borgarråd som uppmanar medarbetarna att ockupera? Det går liksom inte, utan vi måste packa ned museet. Det är tråkigt i sig, men det är där vi är. Någon annan snabb lösning har vi inte.

Bilaga 2

Det är också viktigt att komma ihåg att Stortorget, dit vi ska flytta, verkligen är mitt i medeltiden. Där ligger Storkyrkan, och där ligger Köpmangatan, som jag tror firar 700- eller 800-årsjubileum i år. Det är Stockholms äldsta namngivna gata. Där ligger Svartbrödraklostrets härbärke, där ligger Vindragarlagets skrålokal och alla utflyktsmål. Gå in på Medeltidsmuseets hemsida! De har massor med aktiviteter och arrangemang. Man kan fortfarande gå på vandringar fast museet håller stängt. Men de måste hålla stängt för att de måste hinna packa alla de här föremålen.

En annan sak som jag tror att redan den förra majoriteten kom överens om är att Gustav Vasas försvarsmur, som finns på platsen, kommer att bevaras och integreras i besöks- och mötescentret och därmed även i framtiden kommer att vara tillgänglig för allmänheten. Vad vi öppnar för är att man kan integrera det här med en lite större utställning, som Stadsmuseet och Medeltidsmuseet som sagt mycket väl kan vara behjälpliga med.

Dessutom hyr vi redan en storkyrkobod som är en startpunkt för de vandringar och andra evenemang som Medeltidsmuseet arrangerar under den här tiden. Vi tittar också på ett utnyttjande av en likkällare i framtiden. Det här är ju jättespännande! Jag får återkomma i nästa inlägg.

Anförande nr 17

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Ockupationer är det snarare Vänsterpartiet som står för i svensk politik. Att bygga murar brukar ni ju också gilla, exempelvis in på arbetsmarknaden. Trots detta verkar ni inte värna den gamla stadsmuren, och det tycker jag är beklagligt.

För att det inte skulle bli en raljant diskussion började jag med att vilja ge en korrekt historiebeteckning som vi blocköverskridande kan vara överens om. Det tyckte jag ändå att vi kunde uppnå där i början. Det här är faktiskt någonting som riksdagen har gått fram med. Det var svårt med möjligheterna för oss lokalt att påverka. Men nu rör det sig, och det ska vi ta vara på. Jag har uppfattat att rödgröna politiker tvärs över vattnet har varit lyhörda för att hitta nya lösningar, och då är det konstigt att man inte är det från Stockholms stadshus.

Apropå att jag inte skulle ha lyssnat på vad borgarrådet sa lyssnade jag faktiskt – oavsett om mikrofonen funkade eller inte – på anförandet. Jag noterade då precis det som också skrivs i mitt svar, att man utesluter alternativet om att det skulle vara möjligt för Medeltidsmuseet att på något sätt bedriva utställnings- och visningsverksamhet, exempelvis stadsvandringar eller bemanning. Det tycker jag är väldigt upprörande, för det är ju i det här läget som vi ska vara lyhörda och ha en positiv dialog med riksdagen.

Att ansvarigt borgarråd frågar mig om jag har en annan information tycker jag talar för att det inte verkar vara så mycket diskussion som pågår just nu mellan riksdagsförvaltning och kulturförvaltning. Det är oroande. Det som uttryckligen sägs från Torun Boucher är att hon är jättepositiv till att någon typ av verksamhet bedrivs i

Bilaga 2

riksdagens regi. Det är inte ett tillräckligt svar för oss som värnar ett medeltidsmuseum på den här platsen, samtidigt som vi uppskattar och värnar och tycker att det är väldigt bra att vi hittar en lösning i Börshuset så att vi kan få någon form av långsiktighet kring detta. Det är välkommet. Jag säger att det borde ske på ett snabbare sätt. Det innebär inte att jag på något sätt skulle vilja att man ockuperar nuvarande lokal; det innebär bara att jag menar att det är väldigt beklagligt att Stockholm under flera års tid inte kommer ha ett medeltidsmuseum.

Där tycker jag ett kulturborgarråd borde vara mer självkritisk kring att ni inte har lyckats ordna detta på ett enklare och bättre sätt. Det tror jag nog ändå att viss museipersonal skulle hålla med mig om. I det här läget, när det pågår en diskussion och en process i riksdagen, ska väl vi vara lyhörda från Stockholms stad för att på något sätt kunna bidra? Vi ska väl kunna bidra till att verkställa exempelvis stadsvandringar på en plats som har varit så viktig? Helgeandsholmen har varit viktig för Stockholms historia, och då är det viktigt att vi som företrädare för Stockholms stad värnar att Stockholms historia ska tillgängliggöras på den här platsen.

Anförande nr 18

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Då förstår jag lite grann vad det är du hakat upp dig på, Dennis. Vad vi menar – och det var därför jag började med museilagen – är att vi inte kan bedriva ett museum under de förutsättningar som beskrivs i de tre utredningsförslag som riksdagsstyrelsen har tagit fram. Det innebär inte att vi inte kan samarbeta med riksdagen omkring såväl vandringar som tillfälliga och permanenta utställningar och så vidare. Men vi behöver fortfarande ett eget hus att bedriva museum i.

Som jag också sa har Medeltidsmuseet vandringar just nu, även på Helgeandsholmen. Gå in på museets hemsida – där finns massor med aktiviteter! De kommer också att ha care of-verksamhet på Historiska museet i höst. De har samarbeten med medeltida kyrkor, och de gör en väldig massa olika saker. Det är svårt att öppna ett museum utan att ha en plats, så att det nu är stängt är helt enkelt ett faktum. Vi måste ha museet stängt för att vi ska hinna packa 200 000 föremål innan kontraktet sägs upp. Kontraktet är fortfarande uppsagt. Vi måste fortfarande vara ute den sista december. Det har inte förändrats någonstans.

Vi har kontakt med riksdagskansliet, men vi har efter förfrågningar inte fått höra att utredningen verkligen har startat. Bollen ligger i väldigt stor utsträckning hos riksdagskansliet just nu för att få rull på utredningen. Vad vi säger är att vi utifrån de förslag som har getts i det beslut som fattades av riksdagsstyrelsen framför allt ser att det är förslag nummer 1 som vi skulle kunna jobba vidare med på ett bra och proaktivt sätt. Där kan vi också ställa all vår kompetens till förfogande, och då får vi ett riktigt museum på Stortorget och en utställningsverksamhet på Helgeandsholmen. Det kommer att bli jättebra, och det tror jag också att både majoritet och opposition är väldigt överens om i kulturnämnden. De ser precis de här fantastiska möjligheterna i framtiden, och det gör jag med.

Bilaga 2

§ 7 Frågestund

Fråga nr 1. Kungsträdgården

Anförande nr 19

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Kungsträdgården är så älskad och har en sådan otrolig potential. Så här års strömmar vi stockholmare till körsbärstråden som blommar för fullt, men sedan lämnar de flesta platsen för att återkomma samma tid nästa år – om inte Sverige har vunnit något större mästerskap eller om något större event är på gång. I stället för en trädgård har Kungsträdgården blivit ett slutet område, som många upplever som avstängt. Det är för mycket asfalt i gestaltningen och framför allt för lite aktiviteter. Man skulle kunna krama ur så mycket mer ur den här platsen om man ville. Det här är alltför viktigt för att fastna i stadens olika stuprör, som jag upplever är en anledning till att vi inte har tillräckligt med aktivitet.

Moderaterna vill göra Kungsträdgården till en mer attraktiv statspark med enhetlig gestaltning och bättre innehåll. Håller borgarrådet med mig om detta?

Anförande nr 20

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Kungsträdgården är, som alla vet, en otroligt central plats i Stockholm. Om man ska gå lite kort tillbaka i historien: Staden förvaltade tidigare Kungsträdgården indirekt tillsammans med handelskammaren. Det har varit omdiskuterat i många år. Jag vet inte om Dennis Wedin kommer ihåg – jag som har levt lite längre gör det – att det för ett antal år sedan till och med förekom bilutställningar på den här platsen. Det var naturligtvis förskräckligt att man på en sådan här central plats hade fordon och annat.

Jag är den förste att hålla med om att Kungsträdgården absolut är värd att utvecklas. Det ska också sägas att den här platsen, alltså parken, i dag är någonting som trafiknämnden hanterar och ansvarar för helt och hållet. Man har alltså inte något samarbete med handelskammaren längre. I den nämnd som Dennis Wedin själv sitter i som vice ordförande har man alla möjligheter att ta upp frågan om hur man på lämpligaste sätt ska kunna utveckla parken. Om det finns idéer om detta är jag säker på att alla inblandade tycker att det är någonting vi ska ta i beaktande. Jag föreslår att du lyfter frågan i din egen nämnd.

Anförande nr 21

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Där tycker jag nog att stuprörsmentaliteten kom in, och det är beklagligt. Det finns så mycket att göra för att Kungsträdgården ska kunna ge mer andrum till stockholmarna. Den är i dag ett uppdelat torg i stället för en trädgård. Bort med asfalten, in med mer grönt och in med mer kafé- och restaurangverksamhet! All rådighet över detta har inte trafiknämnden, men det är givetvis jättebra om de kan vara drivkraften för en förändring.

Bilaga 2

Framför allt tycker jag att vi ska se över fula platser, så som Thank God It's Friday-huset faktiskt har blivit. Låt oss samarbeta med polisen för att göra platsen mer trygg! Det här är en av få nyckelpunkter i Stockholm. I stället för stuprörsmentaliteten behövs ett helhetsgrepp kring den här platsen. Är inte den rödgröna majoriteten med på att ta fram ett brett åtgärds paket? Trafiknämnden kan leda arbetet om du vill, men det är viktigt att vi just har ett helhetsgrepp kring den här platsen för att göra en mer attraktiv.

Anförande nr 22

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Nu är det här en frågestund, och då brukar det normala vara att man ställer frågan till det borgarråd som också har ett ansvar för platsen, frågan eller vad det nu kan vara. Det finns ett borgarråd som har ansvaret för just trafiknämnden. Men jag tycker ändå, precis som du också är inne, att det är viktigt att säga att det här är av gemensamt intresse. Det gäller alla de fantastiska parker som vi har. Det är viktigt att de används, att de blir attraktiva och att det finns folkliv och mycket verksamhet i dem.

Vi har också byggnader och många platser i Kungsträdgården där människor träffas. Vi hade för ett tag sedan en diskussion kring just en viss byggnad som Apple ägde ett tag och som vi verkligen får hoppas renoveras och kommer igång och blir en fin publik verksamhet. Det är ett bra exempel på något som inte staden styr direkt utan något som en privat tomträttsinnehavare i det fallet kan påverka. Men jag är den förste att stödja bra idéer, så fram med dem!

Anförande nr 23

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Moderaterna jobbar gärna tillsammans med den rödgröna majoriteten så att vi får både fler stockholmare och fler turister att upptäcka den här centrala platsen. Vi måste se över evenemangsverksamheten så att vi får fler aktiviteter, och där är kulturnämnden involverad. Det är värt att prata med tomträttsinnehavaren för Thank God It's Friday-huset för en bättre lösning. Där tror jag att stadsbyggnadsborgarrådet kan vara väldigt tydlig och peka med hela handen om vilken lösning vi skulle kunna hitta i stället för som det är nu.

Vi borde hitta fler sätt att stärka Hamngatan som plats och att ha denna plats som en tydligare väg in från Hamngatan i stället för det ganska fula hus som står där just nu och inte används korrekt. Låt oss initiera en medborgardialog! Det är inte bara jag och Jan Valeskog som sitter på lösningarna. Låt oss låta Kungsträdgården uppnå sin fulla potential! Låt oss gå till stockholmarna gemensamt och fråga hur den här platsen kan bli bättre och ta ett riktigt helhetsgrepp!

Anförande nr 24

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Självklart – ju fler bra idéer, desto bättre! Sedan ska man ändå inse att det finns begränsningar för vad vi kan göra eftersom det som sagt finns flera tomträttsinnehavare. Nu nämner vi en som det har varit diskussion om, men jag själv är kanske i och för sig inte lika orolig som Dennis Wedin för att den här

Bilaga 2

byggnaden och platsen inte kommer att användas på ett bra sätt. Som Dennis Wedin, och fastighetsägaren själv, säger kan man inte hitta en bättre plats än denna. Det är klart att det då är viktigt för staden att det också blir publik verksamhet i byggnaden, och det kommer helt säkert att ske. Byggnaden kommer knappast att stå tom med de värden och det läge den har.

När det gäller parken i övrigt tycker jag att det är jättebra om alla partier kan samarbeta i trafiknämnden och ha idéer tillsammans med medborgare om hur man kan utveckla Kungsträdgården. Det är alldeles utmärkt.

Fråga nr 2. Vad gör borgarrådet konkret för att på riktigt kunna garantera en hög nivå på svenska språket hos medarbetarna inom äldreomsorgen?

Anförande nr 25

L i l i a n e Å k e r l u n d (SD): Svenska språket är nummer ett för att komma in i det svenska samhället och i arbetslivet. Att inte kunna kommunicera med brukaren på grund av bristande svenska språkkunskaper leder till en känsla av utanförskap och ensamhet, som i sin tur kan leda till sämre hälsotillstånd såsom nedstämdhet eller depression hos brukaren. ”Ingen kommunicerar med mig, för personalen kan inte formulera en fullt förståelig mening på svenska.” Agda, Hulda och Kurt känner sig ensamma, ej sedda och ej förstådda.

I Stockholms stad finns fristående aktörer som bedriver servicehus med arabisk profil, spansk profil och finsk profil. Där talas brukarens modersmål, där finns tv-kanaler på hemspråket och där får man lagad mat som i hemlandet. Vi har dock inte kunnat hitta något liknande med tydlig svensk profil, tydligt svensktalande personal och svensk mat. Borgarrådet kanske kan berätta för mig om det finns något äldreboende i Stockholms stad som garanterar svenska traditioner och personal med mycket goda kunskaper i det svenska språket.

Anförande nr 26

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige! Alla äldreboenden som jag har besökt har svenska firanden och svenska traditioner som en del av sitt arbete gentemot de äldre. Du kan besöka nästan vilket äldreboende som helst för att se detta, utom möjligen det finska äldreboendet som har mer fokus på finska traditioner. Men alla andra äldreboenden firar jul, påsk, midsommar och vad du vill. De har ganska stort fokus på svenska traditioner, och de har övervägande svensk mat. Jag minns när jag tillsammans med en kollega besökte ett äldreboende, och där fanns en man från Finland. På detta boende fick man svensk husmanskost sex dagar av sju, och den sjunde dagen fick man önskekost. Man kunde önska något från sitt eget hemland. Han blev helt förtvivlad, för han åt mest thaimat varje dag. Han tänkte: Det här kommer ju aldrig att gå! Men det här var en anekdot. Det är till övervägande del svensk husmanskost på alla äldreboenden i Stockholms stad, skulle jag vilja hävda.

Bilaga 2

När det gäller språksatsningen är det en stor utmaning. Jag själv brukar också ofta understryka att vi måste satsa på språkutbildningar, och det gör vi också. Vi har språksatsningar, ganska avancerade och stora sådana, sedan flera år tillbaka på arbetsplatserna. Just nu har vi 15 grupper i äldreomsorgens verksamheter som träffas för att arbeta med språkstödjande insatser med språklärare en förmiddag i veckan under 15 veckor. Detta är anpassade insatser där alla får träna på muntlig och skriftlig kommunikation i sin miljö.

Anförande nr 27

L i l i a n e Å k e r l u n d (SD): Också jag har också varit på verksamhetsbesök en hel del, och jag har kontakt med patienter och äldre som kommer och berättar vad de upplever. Verkligheten är en annan. Språket är en jätteviktig del som man verkligen måste ta tag i. Vi kan inte förbise våra äldre. Detta leder till ohälsa. De äldre sitter för det mesta ensamma i sina rum för att ingen kan komma in och prata och kommunicera med dem.

Avancerade språksatsningar på arbetsplatser som du berättade om är ju bra, men det gäller att inte bara prata om det utan att också genomföra det och se till att det blir gjort. Cheferna på arbetsplatsen ska också ha krav på sig att se till att personalen gör det här. Oftast ligger ju all bestämmanderätt på cheferna på äldreboenden, och vi måste ställa mer krav på dem att genomföra detta. Det handlar om språkstest och så vidare.

Anförande nr 28

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Vi anpassar undervisningen till medarbetarnas och verksamhetens behov i det vi gör nu. Mycket handlar om att träna på muntlig och skriftlig kommunikation samt att förbereda medarbetarna för egna vidare studier i svenska. Det är själva syftet med detta, och då ingår också stöd till chefer i hur man arbetar långsiktigt med språkstödjande insatser och språkombud. Det här är någonting som vi kallar för Språklyftet, där medarbetare både inom hemtjänst och inom vård- och omsorgsboenden i kommunal regi som har svenska som andraspråk får möjlighet att utveckla sig inom det svenska språket. De språkstödjande insatserna i form av verksamhetsförlagd utbildning innebär att lärare i svenska för invandrare kommer ut i enheterna och genomför en verksamhetsförlagd undervisning.

Detta har varit väldigt framgångsrikt, och det är ett arbete som fortsätter. Det man möjligen kan säga är att Språklyftet endast är till för kommunal regi, och vi har ju ganska många privata utförare.

Anförande nr 29

L i l i a n e Å k e r l u n d (SD): Det finns också mycket privat regi där man verkligen också behöver se över språkkunskaperna hos dem som jobbar. Jag tänker på undersökningar och sådant. Har man gjort någon undersökning av svenskkunskaperna hos medarbetarna inom äldreomsorgen? Vet man hur det hela går till och hur det utvecklar sig?

Bilaga 2

Anförande nr 30

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ja, det tror jag faktiskt att vi har gjort, men jag kan inte svara på det på rak arm. Det var inte en uppgift som jag tog fram inför frågestunden.

När det gäller privat regi – och ja, väldigt mycket är i privat regi – är problemet att vi inte kan använda kommunala medel av den sort som vi kan använda inom kommunal regi för utbildning. Vi har kompetensmedel för utbildning i svenska inom både förskolan och äldreomsorgen, och dem kan vi bara använda i egen regi. I övrigt är vi helt beroende av de statliga satsningarna. Det gäller till exempel Äldreomsorgslyftet. Men det är upp till de privata att organisera sig inom de pengarna. Det kan inte jag styra över på samma sätt, även om vi ställer krav på svenska. Men det är inte alltid de kraven är så ärligt besvarade, om jag ska vara helt ärlig.

Fråga nr 3. Varför stänger majoriteten Egalia?

Anförande nr 31

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Egalia är en förskoleverksamhet som har hbtqi-inriktning. Det är den enda förskolan som har haft det. Utöver Egalia har vi två förskolor som är hbtqi-certifierade. I övrigt är det ganska glest gällande hbtqi-perspektivet i förskolan.

Egalia har varit väldigt uppskattat av de föräldrar som har sina barn där, och i den tid vi nu lever i känns det här som en extra viktig grupp att värna om. Min fråga till borgarrådet är därför: Kan den rödgröna majoriteten tänka sig att ändra sig i frågan om nedläggningen av Egalia? Jag tror att det skulle välkomnas av alla berörda familjer.

Anförande nr 32

Borgarrådet M a t t s o n (V): Tack för frågan, Jan Jönsson! Förskolan Egalia, en förskola med särskild hbtq-profil på Södermalm, har varit uppskattad under lång tid. Det är dock inte den enda. Egalia startade en gång på Nikolaigården i närheten, och den har en profil liknande Egalias. Vid intresse är det också dit barnen i första hand har blivit hänvisade.

Stadsdelen Södermalm har sett en minskad efterfrågan på plats på den här förskolan från föräldrar, vilket har gjort att man har sagt upp lokalerna som har en extern hyresvärd. I stället hänvisar till antingen Timmermansgården, som jag förstår är en jättefin ny förskola, eller Nicolaigården som har samma profil. Jag tycker att det känns bra att man i första hand försöker behålla både barngrupp och personalgrupp och kanske också se hur man kan sprida goda arbetssätt inom stadsdelen även till andra förskolor.

När jag möter skolchefer runt om i staden lyfter de, precis som skolan, det vikande barnantalet. Det är svårt. Förskolor kommer att få lägga ned. Precis som Södermalms stadsdel har fått göra behöver man fatta tuffa beslut för att säkerställa att de pengar vi

Bilaga 2

har till förskola i första hand ska gå till verksamheten för barnen. Då kanske det inte är försvarbart att ha fler lokaler än man behöver.

Däremot värnar jag verkligen att det finns sådan här profilverksamhet, och det är jättebra att den kan fortsätta på Nikolaigården.

Anförande nr 33

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag tror att inte minst många av Vänsterpartiets väljare är väldigt förvånade över att det är just ett vänsterpartistiskt borgarråd som är med och lägger ner den här verksamheten – i den tid vi lever i just nu. Tyvärr är det ju så att hbtqi-frågorna backar. Vi är i många fall tvungna att försvara rättigheter som många trodde var helt självklara, och därför känns det här extra märkligt.

Vi har till exempel en fritidsgårdverksamhet på Järva, som vi har diskuterat tidigare. Den har inte särskilt många besökare, inte minst eftersom den måste bedrivas på hemlig adress. Likväl har vi tyckt att den verksamheten är viktig. Varför skulle inte den här förskoleverksamheten vara minst lika viktig att bevara som den speciella hbtq-verksamheten för ungdomar på Järva?

Anförande nr 34

Borgarrådet M a t t s o n (V): Jag instämmer med dig. Vi har ju pratat tidigare om att hbtq-profilverksamheten måste kunna finnas i Stockholm. Det gäller både på fritiden och inom förskolan, och därför är jag glad att det finns på Södermalm i alla fall.

Om vi ser en efterfrågan från fler föräldrar på fler övergripande förskoleverksamheter med olika profiler är inte jag främmande för att se över hur vi kan starta sådana. De som finns i dag är ju främst inriktade på olika funktionsnedsättningar. Vi har hörsel förskola, språkförskola och så vidare, men det kan också finnas behov av att se om det behövs hbtq eller något annat.

Nu finns som sagt Nikolaigården i Södermalms område, men behovet kan förändras och då måste vi vara öppna för det. Det är jag inte alls främmande för, utan där håller vi nog med varandra.

Anförande nr 35

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Vi tror att man kanske skulle ha marknadsfört Egalia mer innan man beslutade att lägga ned verksamheten, för det finns väl en del tveksamheter kring hur pass känd den förskolan är. Då hade kanske fler föräldrar velat välja den.

Vidare är det knepigt det som har framhållits i diskussionen om att man kan lägga ned Egalia nu eftersom hbtqi-perspektivet redan upprätthålls i brett i staden. Men vi hade faktiskt ett exempel i somras där en skola plötsligt tog ned alla sina Prideflaggor med

Bilaga 2

hänvisning till något slags värdeneutral hållning. Detta visar tyvärr att man inte heller inom våra egna verksamheter har förstått de riktlinjer som fullmäktige har beslutat om och som i alla fall jag har trott att vi här i salen är relativt eniga om att vi ska upprätthålla.

Anförande nr 36

Borgarrådet *M a t t s s o n* (L): Som jag redan har varit inne på tror jag att vi tänker ganska lika: Vi tycker båda att det är viktigt att värna hbtq-verksamheter runt om i vår huvudstad, särskilt i dessa tider, och det finns i dag profilverksamheter både när det gäller fritid och förskola. Skulle vi se en ökad efterfrågan är jag verkligen beredd att se över om vi kan möta det på olika sätt i staden.

Sedan är ju stadsdelarnas ekonomi de facto beroende av antalet barn som söker till respektive förskola. Det innebär, som i det här fallet, att stadsdelarna får ta tuffa beslut, och det kommer vi se runt om i staden de närmaste åren. Man behöver göra omstruktureringar, för annars är risken att pengarna inte går till vad som är bäst för barnen, det vill säga själva verksamheten, utan i stället till hyror.

Det är svåra avvägningar och tuffa beslut, men i det här fallet känner jag mig trygg med att man försöker att hålla ihop barnen och personalen och att profilverksamheten finns kvar inom stadsdelen.

Fråga nr 4. En skolbyggnad i Fruängen

Anförande nr 37

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Kunskapsskolan i Fruängen är en fristående grundskola med över 400 elever. Skolverksamheten har bedrivits på ett tidsbegränsat bygglov, och nu vill Kunskapsskolan bygga och investera i en ny skolfastighet. Sedan 2019 har man tillsammans med stadsbyggnadskontoret planerat för att uppföra en ny skolbyggnad, men när Program för Fruängen gick i stadsbyggnadsnämnden stoppade majoriteten dessa planer, eftersom det handlade om en friskola.

Jag känner till er syn på vinster i välfärden, men jag blir ändå rätt bestört över att ni använder det kommunala planmonopolet till att bedriva häxjakt på friskolor. Det här är en skola som vill investera sina pengar i sina elever för en bättre skolmiljö både för elever och lärare. Är det verkligen i lagens syfte och mål att använda planbyggnadsprocessen som ett verktyg för att lägga ned friskolor, som ni har gjort i det här fallet?

Anförande nr 38

Borgarrådet *V a l e s k o g* (S): Vi har i staden något som heter Samordnad grundskoleplanering i Stockholm, och vi kommer i höst att få upp ett ärende som berör

Bilaga 2

skolplaneringen i hela staden. Det handlar om många skolor; jag kan inte säga exakt hur många, men det är ett tiotal kommunala skolor som kommer att stoppas eller skjutas på framtiden.

Det dramatiska som har hänt och som jag tror att de flesta som håller på med stadsplanering vet om är att antalet barn som föds har minskat dramatiskt. Det gäller hela staden och därmed även Fruängen. Antalet barn i åldrarna 6–15 år i Fruängen kommer till exempel att minska fram till 2032, och därefter anser utbildningsförvaltningen att man kan omhänderta den ökning som sedan sker.

Dessa förändringar kommer att redovisas för varje område i ärendet som kommer i höst i kommunstyrelsen. Det faktum att antalet barn minskar påverkar hur vi planerar och bygger, och det innebär att vi stryker en hel del skolor. Både kommunala och privata skolor påverkas.

När det gäller den här skolan i Fruängen har den ett tillfälligt bygglov. De har därför ett eget ansvar att ordna lokaler. Det har man inte lyckats med. Marken som vi pratar om behövs bevisligen inte för de här barnen enligt utbildningsförvaltningens underlag, så det är en av grunderna för beslutet.

Anförande nr 39

J o n a s N a d d e b o (C): Det här blir väldigt snurrigt. Det här är ju en friskola, och det är inte stadens ansvar att fylla en friskolas platser eller inte.

Att skolan behövs visas tydligt av att den är full av elever och har en lång kö. Detta borde vara en signal till stadens styrande majoritet att skolan behövs.

Jan Valeskog lägger in det som vi själva behöver ta hänsyn till när det gäller planeringen av kommunala skolor. Men det här ska inte in i planbyggnadsprocessen. Det här ska inte vara ett sätt att hetsa och försöka få bort friskolorna. Det är klart att man måste planera för den kommunala skolverksamheten, men vi behöver inte ta ansvar för hur friskolorna ska fylla sina platser.

Nu vill de ta ansvar. De vill ge barnen en ny plats. De har planerat det här sedan 2019 tillsammans med stadsbyggnadskontoret. Den ambitionen stryker ni med ett streck. Det tycker jag är konstigt.

Anförande nr 40

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Mig veterligen är drygt en fjärdedel av barnen från Fruängsområdet. Här har vi också en skolplanering. Vi ska bygga Mälaräng, och vi har skolor i området som kommer att kunna hantera den ökning som sker efter 2032. Det vore därför märkligt om vi skulle blunda för skolplaneringen när det gäller privata skolor men slå till handbromsen när det gäller kommunala skolor, som vi tvingas göra.

Bilaga 2

Vi tar naturligtvis hänsyn till helheten. En stor del av eleverna i den här skolan kommer från andra kommuner, och då har dessa ett eget ansvar att ordna det här efter förmåga. Staden har inte skäl att se till att de får mark, något som ytterligare skulle försvåra för de skolor som finns.

Det är ett faktum att läget som var 2019 och 2021 när planeringen för den här skolan var aktuell inte är aktuellt längre när det gäller behovet av skolplatser.

Anförande nr 41

J o n a s N a d d e b o (C): Du blandar verkligen korten, Jan Valeskog. Du säger att det är skolans ansvar att ha rätt lokaler, och sedan 2019 har de jobbat tillsammans med staden för att hitta nya lokaler till den här skolan. De är beredda att investera. De tar alltså av sina stora vinster, som ni inte tycker om, för att investera i en ny skollokal som de är beredda att bygga. Vad har inte detta kostat för staden? Man har samarbetat kring de här frågorna sedan 2019. Det är inte bara skolhuvudmannen som har tagit kostnader utan också stadsbyggnadskontoret. Men helt plötsligt drar ni bara ett streck över den här planeringen, och så är den ingenting värd.

Jag tycker att det är ett dåligt sätt att bedriva stadsbyggnadspolitik. Vad säger det om stadens stabilitet och förutsägbarhet som part i stadsutvecklingsprojekten? Vilka andra investerare kommer att våga planera och bygga i Stockholm när politikerna ogrundat drar undan mattan i en byggprocess enbart av ideologiska skäl? Det här är inte värdigt Stockholm!

Anförande nr 42

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är exakt detta som kommer att hända med ett tiotal kommunala skolor i höst – exakt samma sak, och det beror på att antalet barn minskar.

Vi kan inte hålla på och bygga skolor som inte behövs, där det inte finns efterfrågan och där vi får tomställa andra lokaler. Det är dålig stadsplanering. Det gäller i det här området, och det gäller i flera andra områden. Vi kan inte ha andra regler för privata skolor i planeringen av hur vårt samhälle ska se ut när det gäller skollokaler och suboptimera. I det här fallet ser siffrorna helt annorlunda ut nu mot 2019 och 2021, och det kommer vi att bli varse i ärendet från Sams, som kommer upp i kommunstyrelsen i höst.

Fråga nr 5. Äldre direkt

Anförande nr 43

N i k e Ö r b r i n k (KD): Ordförande! I höstas skulle jag å min mormors vägnar försöka komma i kontakt med Äldre direkt. För alla här som kanske inte vet vad Äldre direkt är kan man säga att det är lite som första linjen in till stadens äldreomsorg. Hit

Bilaga 2

ringer äldre och anhöriga när de har frågor om äldreomsorgen, vill komma i kontakt med en biståndshandläggare eller annat.

Jag tänkte att jag skulle passa på att göra det här lite snabbt på min lunchrast. Men till min stora förvåning sattes jag i telefonkö i 50 minuter. När jag väl kom fram hade personen på andra sidan så dålig mottagning att jag endast hann uppfatta några enstaka ord, och samtalet fick läggas på. Jag tänkte att det här kanske bara var en dålig dag, men för en månad sedan läste jag i tidningen Mitt i om hur fler upplevt samma sak. En vittnar om att den hade fått köa i en halvtimme.

Vi har alltså en situation där Äldre direkt är lite mer som ”Äldre senare”. Jag undrar hur Torun Boucher som äldreborgarråd ser på den situationen.

Anförande nr 44

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Tack för frågan, Nike! Jag delar delvis din bild, om jag ska vara helt ärlig. I vår budget står det att ”i syfte att stötta målgruppen äldre och deras anhöriga, ska nämnden fortsatt arbeta med att definiera uppdraget Äldre direkt och samarbeta med stadsdelsförvaltningarna”. Jag kan berätta att sedan i mars – det är inte så länge sedan; det är några månader – har serviceförvaltningen börjat med en kompetensbreddning, där fler servicehandläggare ska kunna svara på frågor från våra äldre som ringer. Detta beror på att det är en jättehög beläggning på kontaktcenter dit man ringer för att fråga om olika saker. Man kan ringa och prata om parkeringsböter, köplats till förskolan och så vidare.

Äldre direkt är den mottagare som har absolut flest samtal. Servicehandläggarna räcker inte till, och därför försöker man nu bredda upp det här området så att fler ska kunna svara. Detta hoppas de ska bidra till en jämnare beläggning så att de kan bemanna bättre vid intensivare ringperioder. De skriver själva att de under perioden haft ett högt inflöde av invånarkontakter till Äldre direkt.

Arbetet påbörjades alltså under våren och kommer pågå under hela det här året. Kompetensbreddningen är naturligtvis nyckeln för att servicen också ska bli så bra som möjligt.

Jag har själv periodvis varit ganska kritisk mot Äldre direkt. Jag satt i servicenämnden 2014–2018. Kundnöjdheten var då nere på 60 procent medan den för övriga områden som kontaktcenter har ligger på 90 procent. Det har ökat, för även då satte vi ögon på den här verksamheten och tänkte det måste bli bättre, och i dag är kundnöjdheten 85 procent.

Anförande nr 45

N i k e Ö r b r i n k (KD): Precis som borgarrådet förklarar är det många människor som vänder sig hit; vi har trots allt över 160 000 äldre över 65 år. Det är alldeles fantastiskt, men det är ett problem att det bara är 22–25 personer som ska svara när de

Bilaga 2

har någon typ av fråga. I artikeln i Mitti förklarade den ansvariga på förvaltningen att det här egentligen handlade om en budgetfråga och att det saknades resurser.

Vi kristdemokrater såg det här redan i höstas och sköt till 5 miljoner mer än vad styret gjorde i en riktad satsning på att anställa mer personal och på att korta vårdköerna. Är det någonting som ni kan tänka er att göra framöver?

Anförande nr 46

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Det är en intressant synpunkt, för normalt sett får servicenämnden egentligen inga budgetmedel, utan de får betalt av stadsdelsnämnderna för sina uppdrag. Det är på så vis ett nollsummespel, så om man ska ge dem mer pengar behöver man hitta en konstruktion för det. Normalt sett är det alltså stadsdelarna som ska betala för tjänsterna.

Från början är det också så att det inte alls är alla stadsdelar som har anlitat servicenämndens tjänster för Äldre direkt och alltså inte heller betalat. Men nu har tydligen till exempel hela Norra innerstaden anslutit sig till Äldre direkt, vilket naturligtvis ökar söktrycket. Jag ska faktiskt träffa Vänsterpartiets representant i servicenämnden och diskutera deras ekonomi, för även jag har fått inspel om att det finns problem med ekonomin.

Med detta sagt är alltså servicenämnden ett självspelande piano som brukar få 0 kronor i budget. Det är det som gäller för servicenämnden: De ska ta betalt från stadsdelarna.

Anförande nr 47

N i k e Ö r b r i n k (KD): Även om jag förstår vad borgarrådet säger tror jag att för den enskilda anhöriga, eller kanske ännu mer för den enskilda äldre, som sitter i en lång telefonkö som man inte vet hur lång tid den kommer att ta är det nog inte så väldigt trösterikt att höra hur det fungerar budgettekniskt här i staden. Det man är intresserad av är att bli lyssnad på och att få svar på sina frågor.

Under vissa högsäsongperioder, till exempel när information om nya avgifter har skickats ut, vet man att det är många som vänder sig till Äldre direkt. Finns det då möjlighet att gå in och täcka upp med mer personal under den perioden? Är det förenligt med era krav på heltid som norm, för att spela in en annan fråga? Om det inte är det, skulle man i alla fall kunna utveckla systemet så att man kan få bli uppringd när det finns tid? Det funkar ju på många håll i landet om man hamnar i telefonkö. Då slipper man i alla fall sitta i flera minuter och vänta.

Anförande nr 48

Borgarrådet B o u c h e r (V): Bra fråga! Jag tar med mig den. När jag satt i servicenämnden förrföra mandatperioden kunde man bli uppringd.

Bilaga 2

Sedan är det också så att väldigt många äldre vill ha kontakt med sin biståndshandläggare. Det är en ganska komplex verksamhet. Att sitta på Äldre direkt och svara i telefon är ofta mer komplext, och det är därför man också behöver kompetenshöja hela personalen på kontaktcenter för den här uppgiften. Det är skillnad mot att vilja veta var man står i kön till förskolan eller något om parkeringsböter. Det är liksom mer hands-on, medan frågorna från äldre kan vara ett ganska stort spektrum. Det är ju meningen att kontaktcenter ska vägleda den äldre rätt. Tidigare har missnöjet också varit att man då har fått instruktionen att i stället ta kontakt med den här eller den där, och så har det inte fungerat.

Det är alltså flera led som behöver bli bättre, och det är därför vi också har budgetuppdraget att samarbetet med stadsdelsnämnderna behöver ses över för Äldre direkt. Vi jobbar på det!

Fråga nr 6. Stockholms ekonomiska tillväxt

Anförande nr 49

P e r R o s e n c r a n t z (M): Ordförande! Europa halkar efter världen, och Sverige halkar efter Europa. Sverige har i dag ett av Europas lägsta tillväxttal, och tillväxtmotorn Stockholm har tappat fart.

Vad gör då Socialdemokraterna? Jo, man pratar om arbetstidsförkortning. Man höjer skatterna aggressivt även på låga inkomster. Man klagar på marknaden. ”Marknadskrafter” används som ett skällsord i stället för något fint som när moderater och liberaler pratar med varandra. Stockholms stad rasar i Svenskt näringslivs företagsrankning.

Min enkla fråga till borgarrådet är: Hur ska Socialdemokraterna vända skutan? Vad är politiken för att öka den ekonomiska tillväxten i Stockholm?

Anförande nr 50

B o r g a r r å d e t B j u g g r e n (S): Tack för frågan, Per Rosencrantz! Jag tycker ändå att det är bra tajmning att komma med fråga just i dag när Finanspolitiska rådet har presenterat sin utvärdering av regeringens politik. För du har tyvärr rätt: Sverige är ett land som i dag befinner sig i ekonomisk icke-tillväxt, samtidigt som vi ökar klimatutsläppen i landet. Det är precis det motsatta till vad vi vill se och vad som måste ske.

Vad är då Finanspolitiska rådets kommentarer? Jo, att åtgärderna som regeringen gör för att få fler i jobb är uddlösa. I stället behövs matchning, utbildning och subventionerade anställningar. Och vad gör vi här i Stockholm? Jo, vi tar kontroll över vuxenutbildningen och ser till att fler får utbildning till jobb. Vi arbetar med matchningen. Vi har bjudit in branscherna som tappar och de branscher som har tillväxtbehov för att mötas i hur vi kan hjälpa till i omställningen. Subventionerade

Bilaga 2

anställningar är en av de saker som jag tidigare har debatterat med dina partikamrater här. Vi använder Stockholmsjobben som ett sätt för dem som står riktigt långt från arbetsmarknaden att få ett första steg in.

En annan sak som Finanspolitiska rådet kritiserar din regering hårt för är att den strama ekonomiska politiken har lett till onödiga neddragningar i vård och omsorg, någonting som såklart också får effekt på vår tillväxt och vår välfärd. Vad gör vi i Stockholm? Jo, vi har valt att värna välfärden. Den skattesänkning som du beskriver som så stor har räddat ungefär 1 100 välfärdsarbeters jobb i Stockholms stad. Det betyder att fler är ute och arbetar men också levererar välfärd till resten av Stockholm så att vi kan vara den stad som gör det som krävs för att vända tillväxttakten i det här landet och dessutom få ned klimatutsläppen.

Anförande nr 51

P e r R o s e n c r a n t z (M): Ordförande! Tack, borgarrådet! Det var mycket där om vad regeringen gör och inte gör. Men det vi vet är att regeringen har en plan för att minska inflationen och få tillbaka Sverige på en tillväxtkurs. Det har finansministern sagt, och jag litar på henne.

I revisionsärendet kommer vi att se att Stockholm går med överskott, och man får också 600 miljarder från staten. Trots detta höjer man skatterna för låginkomsttagare. På vägen hit passerade jag Blå hallen. Där har Friedrich Hayek, Milton Friedman, Bertil Ohlin och andra giganter firat ekonomipriset till Alfred Nobels minne. De har alla på olika sätt belyst betydelsen av ekonomisk tillväxt. Jag hör i Emilia Bjuggrens svar att det inte är det sittande styrets prioritering. Man pratar om en omfördelning av resurser och inte om hur Stockholm kan växa. Men på det senare sättet får vi ju alla mer resurser som sedan kan fördelas.

Anförande nr 52

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tror kanske inte att Per Rosencrantz lyssnade helt uppmärksamt. Det jag gjorde var att kontrastera den politik som regeringen för med den som vi för i Stockholm. Vi för en motsatt politik i Stockholm, just för att vi har stockholmarnas väl och ve och stadens tillväxt i fokus. Det är precis det som Finanspolitiska rådet också pekar på krävs: att vi satsar på att få fler i arbete genom utbildning och matchning men också att vi värnar välfärden i tuffa tider.

Precis detta gör vi i vår stad. Men det är klart att det behövs mer. Till exempel behöver byggsektorn komma igång igen, och jag ska vara ärlig och säga att många tror inte att vi klarar det här helt själva. Vi behöver även på det området en regering som klarar av att stimulera byggsektorn så att vi får igång byggandet i vår stad. Vi behöver skapa trygga skolmiljöer så att barnfamiljer vill bo i vår stad.

Det finns mycket att göra här och nu, men vi kan ju börja med att se till att verkligen göra det vi har kontroll över, nämligen att se till att människor kommer i arbete.

Bilaga 2

Anförande nr 53

P e r R o s e n c r a n t z (M): Ordförande! Tack, borgarrådet! Nu fick vi ännu en lektion här om hur budgeten har sett ut. Men om det nu har varit en så bra tillväxtskapande budget under det här styret kan man ju fråga sig varför inte tillväxten har ökat. Varför har arbetslösheten ökat i Stockholm? Varför rasar vi i Svenskt Näringslivs rankning? Varför denna aggressiva retorik mot det som man alltid i alla sammanhang kallar för marknadskrafter, alltmer oprecist och alltmer direkt? Det drabbar såklart företagare runt om i staden.

I Moderaternas budget höjde vi faktiskt inte skatten, men vi satsade på kärnan i välfärden. Kärnan i välfärden är ju skolan – mer resurser till skolan, att säkra undervisningen och fler elever som klarar utbildningen. Då behöver färre gå i yrkesvux, och då går ekonomin ihop.

Anförande nr 54

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Varför har vi inte haft tillväxt under de här åren sedan valet? Jag tror inte att det har undgått någon att Sverige, liksom vår omvärld, har tuffa tider. Det är klart att det påverkar oss i Stockholm.

Som jag inledde med att säga: Finanspolitiska rådet har konstaterat att regeringens politik gör det svårare för oss att ha en tillväxtvänlig politik i Stockholm. Regeringens politik försvårar för att få fler i arbete, och till följd av regeringens politik har det gjorts onödiga neddragningar av vård och omsorg, det vill säga den välfärd som behöver värnas för att människor ska vara trygga i tuffa tider.

Vi behöver i stället ha en aktiv arbetsmarknadspolitik som ser till att människor som står väldigt långt från arbetsmarknaden får rätt stöd och förutsättningar att ta sig in på arbetsmarknaden genom utbildning och genom subventionerade anställningar. Det här gör vi i Stockholm, och om regeringen kunde vakna upp och stötta oss när det gäller det ekonomiska och inte minst när det gäller byggstimulanser skulle vi kunna göra ännu mer på det området.

Fråga nr 7. Hur förhindrar borgarrådet uteserveringar från att missbruka sina givna bygglov?

Anförande nr 55

J u l i a n K r o o n (SD): Ordförande! Som vi alla här redan känner till är Stockholms stad fylld med näringsidkare som gör ett fantastiskt arbete varje dag för att göra Stockholm till en fantastisk plats att både bo på och besöka.

Med det sagt finns det också de som missbrukar reglerna. De har kanske fått sig tilldelat ett bygglov eller riktlinjer från kommunen, men på ett mer eller mindre medvetet sätt har man valt att överskrida det. Det kan handla om att ta mer mark i

Bilaga 2

anspråk eller att glasa in uteserveringar på ett sätt som inte är tillåtet. Det finns många exempel.

Jag skulle därför vilja fråga borgarrådet: Vad är din uppfattning om detta återkommande fenomen i Stockholm, och vad gör ni åt det?

Anförande nr 56

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Vi har ett utarbetat system i stadsbyggnadsnämnden, dit jag förresten kan rekommendera besök lite oftare. Där brukar vi prata om de här sakerna. Det är nämligen så att vi styrs av plan- och bygglagen när det gäller den här tillsynsverksamheten, och det finns också reglerat med byggsanktionsavgifter. Varje år kommer det in ett stort antal anmälningar. Det kan vara frågor om hotellifiering och mycket annat.

Tillsynen, som skiljer sig en hel del från hur det fungerar på miljösidan, går ut på att man ska få de här företagen exempelvis att vidta rättelse. Har de använt ett för stort utrymme får de en anmärkning som innebär att de måste åtgärda det. Om de inte gör det får de senare en byggsanktionsavgift som också kan öka med tiden.

I de flesta fall vidtas faktiskt rättelse. Jag har ingen statistik på detta, men den allmänna bilden är att man vidtar rättelse. Gör man inte det kommer man att åka på en ekonomisk smäll, och det är naturligtvis inte heller någonting positivt om man har för avsikt att söka förlängning av bygglov eller nya bygglov för sin verksamhet.

Anförande nr 57

J u l i a n K r o o n (SD): Det som Jan Valeskog precis sa låter såklart rätt och bra, och det kanske inte finns så extremt mycket att invända mot det på ett rent principiellt plan. Vi kan ändå konstatera att det här är ett återkommande problem. De incidenter som har varit i nämnden och som har debatterats i medierna på sistone är inte de första och förmodligen inte heller de sista.

Finns det skäl till självkritik i den här frågan? Finns det skäl att omvärdera sättet som man arbetar med dessa frågor? Borde vi kanske arbeta mer med information eller andra åtgärder för att se till att det inte fortsätter att vara ett återkommande problem?

Anförande nr 58

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag skulle tro att man i de flesta fall är väl medveten om reglerna. Söker man exempelvis tillstånd för en viss yta och kanske får det tillståndet, som kan vara tillfälligt säsongslöv eller längre löv också, så har man god kunskap om detta. Bryter man mot reglerna gör man det enligt min uppfattning mot bättre vetande, och då är det naturligtvis en viktig uppmaning till allmänheten och alla som får kännedom om detta att anmäla det till stadsbyggnadskontoret så att man kan agera.

Bilaga 2

Det är svårt för stadsbyggnadskontorets tjänstemän att själva gå runt och leta. Systemet bygger på att man får in anmälningar, och då agerar man också. I de flesta fall vidtas rättelse, i ett antal andra fall som vi också får upp i nämnden görs inte det, och då riskerar näringsidkaren byggsanktionsavgifter som är ganska stora.

Anförande nr 59

J u l i a n K r o o n (SD): Jag tycker faktiskt att det är lite tragiskt att vi har en situation med återkommande problem. Alla är medvetna om det. Alla kan kalkylera med det och vet att det kommer ske i framtiden. Men när man diskuterar de här problemen hänvisas det ändå bara till att vi har våra rutiner och att det är någon annan som ska ta hand om det. Vi kan inte göra mer, oklart varför. De som drabbas av det här är de närboende. Det är de närboende som får mindre yta till sig själva, en yta som de egentligen har rätt till, eftersom någon annan tar mer än vad de har rätt till.

Vi i Sverigedemokraterna har konsekvent drivit att vi behöver tillvarata de närboendes intressen när vi utvecklar staden. Är Jan Valeskog beredd att erkänna att den här frågan i grund och botten handlar om de närboendes intressen, att det är dem vi behöver slå vakt om och att det är dem vi måste beakta även vid nybyggnation, för att koppla an till en större fråga?

Anförande nr 60

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Om man ska ha tuffare lagstiftning och tuffare byggsanktionsavgifter och ett annat system får man ändra PBL, och det har ju Sverigedemokraterna en utmärkt möjlighet att göra nu när man i praktiken nästan sitter i regeringen.

Staden måste utgå från gällande lagstiftning i plan- och bygglagen. Vi måste agera precis på det sätt som vi gör, alltså uppmana berörda att vidta rättelse. Syftet med lagstiftningen är att de ska vidta rättelse utan att man ska gå hela vägen med avgifter. Men gör de inte det riskerar de naturligtvis byggsanktionsavgifter.

Ska man ha ett lika tufft system som finns på miljösidan får man lov att ändra lagstiftningen, och det har nu Sverigedemokraterna utmärkta möjligheter att göra. Vi kan väl få en rapport senare om hur det går!

Fråga nr 8. Hur ska staden använda det extra statsbidraget till skolan?

Anförande nr 61

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! I vårändringsbudgeten har det föreslagits att en halv miljard ytterligare ska läggas i statsbidrag till skolan. Fördelningen kommer att utgå ifrån modellen för skolmiljarden, det vill säga utifrån hur många elever man har.

Bilaga 2

För Stockholm kommer det att innebära ungefär 45–50 miljoner kronor. Hur kommer vi att använda dessa pengar?

Anförande nr 62

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack så mycket för frågan, Jan Jönsson! Nu fick vi lite mer information om hur pengarna ska fördelas. Det stämmer att det har meddelats i vårändringsbudgeten att vi ska få 500 miljoner till skolan totalt i landet. Det har däremot inte kommit några besked till oss om hur dessa ska fördelas, utan när vi har spekulerat har vi hoppats på att kanske få 45–50 miljoner. Tyvärr är det spekulationer än så länge, och även om det inte är i närheten av de belopp som krävs är det klart att 45–50 miljoner kronor är viktiga pengar som vi vill ha ut i våra skolor.

Än så länge har vi som sagt inte fått några besked om hur de ska fördelas, vilka som omfattas och om de är riktade till grundskolan eller till hela skolväsendet. Vi har inte fått några besked om när pengarna förväntas delas ut eller om de kommer att villkoras på något annat sätt. Eftersom det låter som att Jan Jönsson ändå har lite mer information skickar jag helt enkelt tillbaka frågan: Du får jättegärna framföra till Lotta Edholm och regeringen att ju snarare vi kan få tydliga besked desto bättre! Då kan vi säkerställa att pengarna når våra elever, för pengarna är väldigt välkomna.

Anförande nr 63

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Det är nog så att riksdagen först måste fatta beslut, så innan dess kan det kanske inte bli så mycket tydligare än det jag just sa.

För vår del ser vi till exempel att det är angeläget att pengar går till elevhälsan, eftersom vi har sett att elevhälsan på vissa håll har fått stryka på foten på grund av stora kostnadsökningar i skolorna. Vi vet till exempel att det ligger en del varsel vad gäller kuratorer. Det är också ständigt välkommet med pengar som går till exempel till fler speciallärare och liknande. Det är väl sådana grejor som vi kan tänka oss att pengarna skulle kunna gå till.

Anförande nr 64

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Även vi tycker såklart att det vore välkommet om pengarna kan gå till att förstärka personal och bemanning på våra skolor. Då uppstår nästa fråga: Är det här en tillfällig peng i vårändringsbudgeten, eller är det en långsiktig förstärkning av skolbudgeten? Få rektorer kommer ju att våga anställa på en tillfällig vårändringsspeng. Det behövs tydliga besked om det här är en permanent höjning av anslagen.

Frågorna är väldigt många, och vi har tyvärr många exempel på hur svårt regeringen och Skolverket tidigare har gjort det för Stockholm och andra kommuner att ta del av statsbidragen. Därför hoppas jag verkligen att de har lyssnat på den kritik som vi har framfört och kommer med tydliga instruktioner tidigt så att vi kan se till att så mycket pengar som möjligt kommer rakt ut till våra elever.

Bilaga 2

Anförande nr 65

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag har uppfattat att det här handlar om en ramhöjning, det vill säga att det här ska ligga i de statsbidrag som kommer ut från staten även framöver. Det har för övrigt varit ganska angeläget för Liberalerna i alla förhandlingar när det gällt just skolbudgetarna att det ska läggas ut över de antal år som man får lov att lägga ut, vilket är tre fyra år framåt. Det har varit väldigt viktigt.

Vi kommer så småningom att diskutera årsredovisningen här, och vi kan konstatera att staden går med ett ganska stort överskott, bland annat tack vare ökade skatteintäkter. I den diskussionen tänkte jag återkomma till om det verkligen var nödvändigt att vara så snål under 2023, för det har ju gått ut över skolans verksamhet.

Anförande nr 66

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack – hittills i dag har vi ändå fått två besked som inte har varit tydliga sedan innan: att det ska fördelas enligt skolmiljarden och att det här ska vara en ramhöjning av anslagen till skolan från regeringens sida.

Det är den typen av besked som vi gång på gång har bett regeringen och Skolverket att vara tydliga med, och jag kan bara återigen framföra att det skulle vara önskvärt med den typen av tydlighet tidigt så att vi snarast får besked om vem som har rätt att söka pengar och hur och till vad pengarna får användas. Det som är viktigt för oss är ju att alla pengar kommer ut till våra elever. I den bästa av världar skulle vi kunna säkerställa att alla pengar verkligen stannar hos eleverna och inte används till vinster eller annat. Men riktigt så långt kommer vi förmodligen inte att kunna gå. För detta krävs även lagändringar, något som vi också hoppas kan komma så småningom.

Bilaga 2

§ 12 Valärenden i kommunfullmäktige 2024

Anförande nr 67

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Jag skulle vilja föreslå att kommunfullmäktige godkänner den avsägelse som inkommit från Catharina Gabrielsson, som sitter som ersättare i Norra innerstadens stadsdelsnämnd, och att vi i stället väljer Linnea Jonsson Axelsson till ny ersättare i Norra innerstadens stadsdelsnämnd.

Bilaga 2

§ 13 Årsredovisning 2023 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Anförande nr 68

A n d e r s Ö s t e r b e r g (S): Ordförande och fullmäktige! År 2023 var i mångt och mycket ett svårt år. Den höga inflationen, ökade utgifter för verksamheterna och ett avstannat bostadsbyggande gör det svårare att nå de ekonomiska målsättningarna. Dessutom har statens bidrag till Stockholm minskat samtidigt som vi måste öka vårt bidrag till staten.

Trots detta når staden alla ekonomiska mål utom ett. Vi höjde skatten för att klara välfärden och framför allt värna skolan. I Standard & Poor's årliga granskning nämns skattehöjningen som skäl till att staden kommer att ha en fortsatt stark ekonomi framöver.

Men för att klara ekonomin på sikt måste vi hålla tillbaka skuldtutvecklingen. Vi måste få mycket bättre koll på de projekt vi genomför, från början till slut. Här har det funnits brister. Därför genomlyser vi nu både beslutade och kommande projekt. Vi har visat att vi inte räds att fatta tuffa beslut, och vi är redo att göra det igen. Stockholmarna förtjänar ordning och reda i stadens ekonomi.

Verksamheterna ska hålla hög kvalitet, och personalen ska ha bra arbetsmiljö och villkor. Jag riktar ett stort tack till stadens alla anställda. Varje dag gör ni ert yttersta för att leverera bästa tänkbara service till stockholmarna. Tack så mycket! Den rödgröna majoriteten jobbar hårt för att förbättra stadens roll som arbetsgivare. Genom tillitsbaserad styrning och avskaffande av dolda besparingskrav i välfärden gör vi det mer attraktivt att arbeta i staden.

Bostadsbyggandet går trögt just nu. Men vårt mål att öka andelen hyresrätter har fått genomslag. Vi har också påbörjat planeringen av Bromma parkstad. Vi står redo att bygga fler bostäder när konjunkturen vänder. Svårighet att få tillgång till en bostad får inte vara ett hinder för människor som vill bo och arbeta i vår stad.

Förra året drabbades Stockholm av en sällan skådad våldsvåg. Kriminella ska inte få styra vår stad. Vi behöver fler poliser till Stockholm och fler verktyg för att få bort gängen. Vi behöver också mer förebyggande arbete som hindrar unga från att dras in i kriminalitet. Därför har vi stärkt socialtjänsten och det lokala trygghetsarbetet.

Trots motvinden arbetar vi hårt för att nå våra högt uppställda mål för välfärd, trygghet och klimatomställning. Vår stad blir starkare när alla ges chansen att växa, för ett Stockholm som håller samman. Nu ska jag yttra några av svenskans vackraste ord: Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Bilaga 2

Anförande nr 69

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Låt mig inleda med att konstatera att finansborgarrådet väljer att prioritera Hans Majestät Konungen framför vår årsredovisning. Det tycker jag är lite intressant. Det var den inledande reflektionen.

Det jag egentligen skulle replikera på gäller skattehöjningen. Nu går staden med 3,3 miljarder i överskott, och den skattehöjning som nu har gjorts motsvarar ungefär 848 miljoner kronor, om jag minns rätt. Var det verkligen nödvändigt, nu när vi ser resultatet från förra året, att göra den skattehöjningen? Den har ju inneburit att ganska stora kostnader vältrats över på hushållen för att staden ska kunna fortsätta gå med väldigt stora överskott.

Anförande nr 70

Anders Österberg (S): Fru ordförande! För att börja med borgarrådets reflektioner kring var finansborgarrådet är någonstans är det så att finansborgarrådet alltid representerar Stockholm och har varit på vartenda fullmäktigesammanträde hittills. Nu representerar hon Stockholm ihop med monarkerna. Jag hoppas att detta inte är ett subtilt inlägg mot monarkin eller något sådant. Vi är ett pragmatiskt parti och ställer upp på det som krävs.

Sedan vill jag också rikta ett tack till borgarrådet och Liberalerna, för det borgarrådet säger i praktiken är att vi sköter Stockholms ekonomi alldeles utmärkt. Trots de tuffa tiderna och trots regeringen och motvinden lyckades vi ändå göra ett överskott. Det är faktiskt ett bra resultat och också ett tecken på hur bra vi är på att hantera Stockholms och stockholmarnas ekonomi.

Men när man kollar närmare på detta blir frågan: Menar Liberalerna att vi ska använda intäkter från markförsäljning för att finansiera vår verksamhet? Om staden inte gjorde överskott skulle vi behöva låna väldigt mycket mer för att klara våra investeringar.

Anförande nr 71

Martín Hansson (MP): Ordförande! Åsa Lindhagen är sjuk och hälsar. Hon är alltså inte på konungabesöket utan ligger hemma i sängen.

Ordförande och fullmäktige! Som Anders så föredömligt påpekade var 2023 ett tufft år både för stockholmarna, som märker av tuffare marginaler i plånboken, och för oss i kommunen; inflationen har trissat kostnaderna. Men vi i den rödgröna majoriteten har fortsatt högt ställda mål för klimatet, välfärden och tryggheten – helt enkelt för ett Stockholm där vi ska kunna fortsätta ha en hög framtidstro, trots att vi i dag tyvärr har en regering som minskar på statsbidragen och bedriver en direkt klimatskadlig politik.

Den nationella politiken gör ett avtryck i våra egna utsläpp här i Stockholms stad. Detta har Klimatpolitiska rådet konstaterat tidigare, liksom nu Finanspolitiska rådet, som fullständigt dömer ut regeringens politik på klimatområdet. Den innebär ökade utsläpp.

Bilaga 2

I Stockholm är vi dock fast beslutna att göra tvärtom, och jag tänkte säga några ord om vårt miljö- och klimatarbete under det gångna året. Vi ser att utsläppen fortsätter minska, om än i något lägre takt. Städer kan och ska spela en oerhört stor roll i klimatomställningen. Vi ska gå före och visa att det är inte bara möjligt utan också något som kan göra samhället bättre.

I Stockholm bedriver vi en klimatpolitik som ligger i linje med Parisavtalet. I årsredovisningen kan vi nu se att de flesta nämnder och styrelser jobbar aktivt med sina åtaganden inom ramen för sina klimatbudgetar, vilket såklart är väldigt glädjande.

Därtill fortsätter och stärker vi arbetet med den biologiska mångfalden. Nya naturreservat är på gång, och inom kort kommer vi också att inviga stadens första biotopskyddsområde – eller det vi också kallar för mininaturreservat, för att förklara det bättre. Detta är ett viktigt arbete både för människorna och för djuren. Nu fortsätter vi arbetet med full kraft.

Senare i dag kommer vi att ta beslutet om att inrätta en miljözon i city. Vi satsar 2 miljarder på cykel-, gång- och kollektivtrafiken, och vi ska halvera konsumtionsutsläppen. Vi ska skydda mer natur, och vi ska stärka den biologiska mångfalden.

Just nu är, som vi hoppas att ni har sett, miljöprogrammet ute på remiss, och det är tänkt att det ska antas här i KF till hösten. Det kommer att ta avstamp i Parisavtalet och det ansvar som en stad som Stockholm förväntas ha. Vi ska bli klimatpositiva till 2030 och fossilfria till 2040 genom kraftigt minskade utsläpp och också koldioxidlagring.

Vi har kommit långt, men vi har också oerhört mycket kvar att göra. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 72

G a b r i e l K r o o n (SD): Nu kan vi lägga vänsterstyrets första riktiga år till handlingarna. Jag tänkte göra ett par nedslag från det här året, när ni har fått styra Stockholms stad i egen majoritet. Hur ser Stockholm ut i dag jämfört med för ett år sedan?

En femtedel av stockholmarna säger att de är otrygga. Sjuksköterskor, poliser och lärare har fått höjd skatt. Miljoner har gått till islamistiska studieförbund, eller socialistiska och kommunistiska studieförbund. Ytterligare tiotals miljoner har slösats på konstverk som medborgarna inte har fått vara med och tycka till om, utan det har varit vänsterstyret och dess tjänstemän som har bestämt vilken konst stockholmarna ska betala för.

Antalet ordningsvakter har skalats ned dramatiskt. Trots att den nya regeringen nu ger kommunerna kraftfulla verktyg att agera direkt brottsbekämpande genom vistelseförbud och visitationszoner, där ordningsvakterna fyller en viktig funktion i

Bilaga 2

väntan på att vi ska få fler poliser, har vi inga ordningsvakter att sätta in som komplement till poliserna. Det man i stället har satt in är fältassistenter, och vad har de fältassistenterna gjort? Vi har ingen aning. Vi har ingen vetenskaplig analys och ingen evidens när det gäller vad arbetet har lett till. Det enda vi vet är att det har kostat hundratals miljoner kronor.

Man har infört sommarjobb för unga, en insats som helt har dömts ut i diverse vetenskapliga studier. Detta har varit lösningen på gängkriminaliteten från majoritetens sida.

Nej, jag tycker att stockholmarna förtjänar bättre. Stockholmarna behöver ett majoritetsskifte. Det är nämligen uppenbart att missnöjet med er politik växer, inte minst som vi i dagarna har hört från alla missnöjda som bor i Gamla stan, som har fått sina parkeringsplatser indragna på grund av Miljöpartiets verklighetsfrånvända politik – som slår mot vanligt folk och vanliga företagare.

Med det sagt anmäler jag Sverigedemokraternas särskilda uttalande som vi har lämnat in i kommunstyrelsen.

Anförande nr 73

N i k e Ö r b r i n k (KD): Ordförande! År 2023 var för många kommuner ett utmanande år med inflation, låg tillväxt och ökade pensionskostnader som lade sig som en våt filt över våra verksamheter. När vi för ett år sedan behandlade årsredovisningen för 2022 var det därför med glädje och lättnad som vi kunde konstatera att 2022 var det första året sedan 2010 som vi lyckades minska stadens skuldsättning på årsbasis. Detta besparade stockholmarna från att betala mer skattepengar rätt ut i räntor.

Men glädjen var kort, och jag vill därför vända mig direkt till dig som stockholmare. Tycker du att räntorna på ditt bolån blivit dyra den senaste tiden? Vänta tills du får höra om Stockholms stads räntor! Som kristdemokrat ser jag oroligt på den nu ökade skuldsättningen i staden, som vid årsskiftet uppgick till hela 72,2 miljarder. Det innebär att du som skattebetalare betalar flera miljarder rätt ut i ränta och att pengar som skulle kunna gå till fler läroböcker i skolan, bättre mat på äldreboenden eller bättre parkskötsel i stället går till att betala för stadens ökade skuldsättning. Så kan vi inte ha det.

Men jag noterar också att årsredovisningen visar på ett överskott på 3,3 miljarder. Det är alltså fyra gånger så mycket som majoriteten valde att höja skatten med i höstas. Jag tycker att man till varje pris ska undvika att tvinga på stockholmarna högre skatter, i synnerhet i ett läge där de själva har svårt att få ekonomin att gå ihop. Dessvärre kan jag konstatera att så inte var fallet för det här styret.

Bifall till Kristdemokraternas reservation i kommunstyrelsen!

Bilaga 2

Anförande nr 74

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Ordförande! Jag har en kontrollfråga bara. Av dessa 3 miljarder är 2,2 miljarder realisationsvinster. Företräder Kristdemokraterna linjen att realisationsvinster ska finansiera löpande verksamhet i kommunerna?

Anförande nr 75

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag kan konstatera att man både det föregående året, inför 2023, och under 2023 gjorde ett överskott. Att i det läget höja skatten för stockholmarna i stället för att ta i beaktande att vi går med överskott när många stockholmare går med underskott tycker jag är ansvarslost.

Anförande nr 76

Borgarrådet F j e l l n e r (M): År 2023 var riktigt tufft för stockholmarna. Räntorna nådde rekordnivåer. Inflationen gjorde allt, inte minst maten, dyrare och gjorde att stockholmarna sammantaget fick reallönesänkningar. Många var tvungna att ta av besparingarna för att klara räkningarna. Men som vi kan utläsa av årsredovisningen gjorde Stockholms stad tvärtom ett väldigt bra resultat 2023 – ett stort överskott, 3,3 miljarder. Och håll i er nu – jag tycker att det är bekymmersamt.

Missförstå mig inte – självklart vill jag hellre att det är överskott än underskott, men det är viktigt att komma ihåg vems pengar det här är. Det är inte våra pengar. Det är stockholmarnas pengar. I en tid när stockholmarna sliter och vänder på varenda krona bör man fråga sig om dessa miljarder inte hade gjort större nytta i stockholmarnas plånböcker än i Stockholms stads resultaträkning. Att skatteintäkterna blev 1,3 miljarder högre än budgeterat förra året tyder trots allt på att stockholmarna överbeskattades, och detta i särskilt tuffa tider.

Ett överskott på 3,3 miljarder ger oss även svart på vitt att de styrande Socialdemokraternas tröttsamma talepunkter om att Stockholm behöver mer bidrag från staten är just talepunkter. Vän av ordning frågar sig hur stort överskott Stockholms stad ska göra för att ni socialdemokrater ska sluta kräva ännu mer bidrag, börja ta ansvar och sluta skylla era tillkortakommanden på någon annan – på regeringen. Räcker 4,3 miljarder, 5,3 miljarder eller 6,3 miljarder? Eller är det som jag tror, att det inte spelar någon roll så länge det inte är era partivänner som styr i Rosenbad?

Det stora överskottet säger också att den skattehöjning ni genomför i år knappast är motiverad av de stora underskotten eller av vikande skatteintäkter. Den är snarare en bekräftelse på att ni socialdemokrater alltid höjer skatten – i goda tider och i dåliga tider, när Stockholms stad har god ekonomi eller dålig ekonomi och när stockholmarna har gott om pengar eller som just nu riktigt svårt att få pengarna att räcka till.

Det finns dock en sak som bekymrar mig särskilt i den här årsredovisningen, och det är skuldutvecklingen. Den rusar; den ökar med 10 till 12 procent årligen. Ni belånar framtida generationers stockholmare. År 2010 var Stockholm i princip skuldfritt, och nu har vi precis höjt skuldtaket till hisnande 90 miljarder. Om ingen slår i bromsen

Bilaga 2

kommer Stockholms stads skuld att ha passerat 100 miljarder innan ni tvingas lämna över makten 2026. Bördan av skulden drabbar inte bara framtida generationer, utan den syns redan här och nu. De kommande tolv månaderna tvingar vi stockholmarna att betala nästan 2,5 miljarder i räntor på era lån. Snart riskerar räntorna på lånen att kosta mer än förskoleverksamheten.

Den här politiken håller inte, och framför allt förtjänar stockholmarna bättre.

Anförande nr 77

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande! Det är svårt att inte reagera när du först låtsas att vi ska använda reavinsterna för att finansiera vår driftsbudget. Det är mycket tveksamt, och det hoppas jag att Christofer Fjellner vet även om du försöker låtsas som att du inte gör det. Men du tar dessutom upp detta med skuldutvecklingen, och det är precis det som är grejen: att vi ska använda våra vinster från försäljning av inte minst mark för att finansiera delar av våra investeringar. Skuldutvecklingen skulle se ännu värre ut om vi inte använde de tillfälliga intäkterna till våra investeringar.

Jag tycker alltså att detta är en ohelig sammanblandning. Som jag sa tidigare i dag visar också Finanspolitiska rådet att den prioritering som regeringen har gjort, nämligen att inte satsa på välfärden, har varit en dålig politik och inneburit onödiga neddragningar av välfärden.

Anförande nr 78

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Har ni dragit ned på välfärden trots att ni gör ett överskott på 3,3 miljarder har ni nog ett rejält problem. Men jag skulle aldrig använda reavinstintäkterna till driften.

Vi kan köra matematik: 3,3 miljarder minus 2,2 miljarder i försäljningsintäkter innebär att vi lämnas med 1,1 miljarder. Det är mycket mer än det ni bestämde er för att höja skatten med under det här året. Jag tycker att det är rent oansvarigt att i dessa tider säga till stockholmarna: Era pengar gör större nytta i vår resultaträkning än i era plånböcker.

När det gäller skälet till att skulden rusar beror det på att ni ska göra allt i egen regi. Ni vägrar att låta andra vara med och bidra. Detta tycker jag är det riktigt oansvariga, och det kommer framtida generationer att betala ett högt pris för.

Anförande nr 79

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag vill inleda med att yrka bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Först några inledande ekonomiska reflektioner. Som vi har hört gick det faktiskt riktigt bra för Stockholms stad under 2023. Desto tuffare har det varit för invånarna, som har upplevt en ökad ekonomisk press till följd av högre räntor, inflation och ökade avgifter. Nu 2024 drabbas man av skattehöjning både här i staden och i regionen, och detta

Bilaga 2

samtidigt som hyrorna höjs rekordmycket för hushåll med låga inkomster. Jag vet att de första hyresavierna med de höjda hyrorna kommer ut i dessa dagar eftersom förhandlingarna precis är avklarade. Jag vet också att många kommer att få en chock över hur mycket detta sammantaget blir.

Jag vill också reflektera över att finansborgarrådet är kritisk till skatteutjämningsystemet. Det är bara det att Socialdemokraterna faktiskt står bakom det nuvarande skatteutjämningsystemet och dessutom i den utredning som pågår på statlig nivå driver att Stockholm ska betala ännu mer pengar till andra kommuner. Så det blir lite konstigt.

Men det finns andra saker än ekonomi i den här årsredovisningen som är värda att lyfta. Bland annat handlar det om omhändertagna barns betyg i grundskolan, som nu har sjunkit till 64 procent – årsmålet var satt till 75 procent. Detta ser vi väldigt allvarligt på, inte minst mot bakgrund av att alla initiativ som Liberalerna har tagit för att systematiskt följa upp betygen för omhändertagna barn har avslagits av den rödgröna majoriteten.

På samma sätt ser vi oroande signaler ute på skolorna om att socialtjänsten inte längre kliver fram i ärenden som rör skolfrånvaro. För att över huvud taget lära sig någonting är det viktigt att man är i skolan, och vi får nu rapporter från rektorerna om att socialtjänsten säger att de inte tar dessa ärenden.

Vi kan också konstatera att Skärholmen, som drabbats av så förfärligt många mord den senaste tiden, också har den lägsta trygghetssiffran, 54 procent. Likväl envisas den rödgröna majoriteten med att bara ha Fokus Järva. Inget ont om att ha fokus på Järva, men Skärholmen behöver också ett fokus. Hagsätra-Rågsved är ett annat område som också behöver mer fokus, och detta är något som vi liberaler kommer att fortsätta tjata om hela det här året.

Anförande nr 80

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Den 13 juni 2022 fattade vi i kommunfullmäktige beslut om att införa en stadsgemensam visselblåsarfunktion, och i dag får vi för första gången ta del av visselblåsarfunktionens årsrapport för 2023.

En visselblåsarfunktion är viktig eftersom den möjliggör för anställda att rapportera missförhållanden, oegentligheter eller korruption inom en organisation utan att riskera några former av repressalier. Genom att skapa en kanal för visselblåsare som vill lämna rapporter säkerställs öppenhet, integritet och ansvarighet inom en organisation. Det kan innebära att man upptäcker och åtgärdar problem i ett tidigare skede och därigenom förhindrar större skador för exempelvis Stockholms stad och för samhället i stort.

I en politiskt styrd organisation som denna är det särskilt viktigt att ha en kanal för visselblåsare som vill rapportera eventuella missförhållanden eftersom politiska beslut

Bilaga 2

kan vara kontroversiella. Det finns alltid en risk för korruption och maktmissbruk oavsett vem som styr i den här staden. Det är visselblåsarlagen som reglerar detta. För att den ska kunna tillämpas måste det handla om ett arbetsrelaterat sammanhang, och missförhållandena måste vara av allmänt intresse.

Visselblåsarfunktionens första årsrapport, som vi i dag tar del av, visar att det har inkommit 69 rapporter från starten i juli 2022 fram till december 2023. Endast ett fåtal av de 69 rapporterna har lett till vidare utredning, och ännu färre har kunnat styrkas. Visselblåsarfunktionen i staden är fortfarande i en uppstartsfas, och det finns helt klart utvecklingspotential. Men att bara 69 ärenden rapporterats under ett och ett halvt år är naturligtvis väldigt problematiskt i en stad som har över 40 000 medarbetare och är en av Sveriges största arbetsgivare.

Stadens visselblåsarfunktion visar att man tar öppenhet och integritet på allvar – det är bra. Men för att skapa en trygg arbetsmiljö där anställda känner sig trygga med att missförhållanden kan rapporteras och åtgärdas måste visselblåsarfunktionen bli känd och allmänt accepterad i hela staden. Här har den nuvarande majoriteten ett mycket viktigt jobb att göra, och det kan inte vänta.

Bifall till Liberalernas reservation!

Anförande nr 81

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Låt mig, trots att jag är oppositionspolitiker, börja med att säga att Stockholm är en av världens bästa städer att bo i och besöka. Men vi saknar inte utmaningar, och jag oroar mig för att de som styr i dag inte tar dessa på tillräckligt stort allvar. Det saknas lite klassiskt bondförnuft så att man vågar lämna de ideologiska kähästarna för att i stället se utmaningarna på ett pragmatiskt sätt och göra det som behövs.

Utanförskapet på vissa platser i staden är stort. Kriminaliteten växer, och Stockholm och Sverige befinner sig i en eskalerande våldsspiral, orsakad av kriminella nätverk. Jag vill vara ärlig och säga att trygghetsfrågan inte alltid har varit högst upp på Centerpartiets agenda. Men läget kräver ett ändrat synsätt och ändrade prioriteringar. Jag är osäker på om styret har gjort samma hemläxa.

Gängen måste bort från våra gator. Vi vill öka tryggheten genom att satsa på samarbete mellan civilsamhälle, skolor, socialtjänst och polis. Vi vill utöka det förebyggande arbetet. Det säger sig även majoriteten vilja, samtidigt som Stockholms skolor haft ett tufft år och varit hårt pressade av en stram ekonomi. Detta rimmar inte riktigt med den höga svansföringen. Dessutom har 2023 bjudit på ett svårt omvärldsläge, en svag konjunktur och en försvagad arbetsmarknad i Stockholm.

Alla dessa utmaningar kräver ett ansvarsfullt politiskt ledarskap, och det finns en hel del orosmoln i årsredovisningen. För oss är det tydligt att majoriteten inte har tagit de demografiska utvecklingarna på tillräckligt stort allvar. En svagare befolkningsökning

Bilaga 2

kommer att leda till minskade barnkullar i skolan, vilket får stora ekonomiska konsekvenser och också kommer att påverka antalet skollokaler.

Egenförsörjningsgraden har minskat rejält under året, och detta är långsiktigt ett hot mot Stockholms ekonomiska hållbarhet.

Inom bostadspolitiken är det ännu sämre. Det är anmärkningsvärt att Stockholms stad anser att målet att alla i Stockholm ska ha rätt till ett bra boende som de har råd med är delvis uppfyllt under 2023, trots att endast två av de tolv indikatorerna är uppfyllda. Ett exempel är att man ska påbörja byggandet av 10 000 bostäder under året, men knappt 3 000 bostäder har blivit resultatet av de grönrödads bostadspolitik.

Allra mest allvarligt är sättet att titta på ett grönt, fossilfritt Stockholm, som också är ett mål. Det sägs att det inte har uppfyllts helt. Jag kan nämna några av de målsättningar som inte uppnås. Andelen matavfall som ska gå till biologisk behandling ska vara 75 procent; där har man bara lyckats nå 42 procent. Inte heller lyckas man med indikatorerna avseende klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider. Här finns mer att göra, och vi menar att man måste agera.

Jag yrkar bifall till Centerpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 82

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag har genom åren tjatat en del om våra räntekostnader i staden. Jag tänkte fortsätta med det. Räntan har som bekant gått upp, men vi har en oerhört bra upplåning och upphandling av upplåning i den här staden, som går ut på att vi upphandlar lån som förfaller vid olika tidpunkter. Man kan undra vad detta är bra för. Jo, det ger lite högre ränta i vissa sammanhang, men i dessa tider när räntorna ökar får vi en inbromsningseffekt, som en liten krockkudde.

Icke förty går vi mot en låneskuld på 90 miljarder. Den ligger nu inte på ”mer än” ungefär 76 miljarder. Vad betyder då detta? Det betyder att varenda miljard som vi ökar upplåningen med kostar, om det skulle vara ett bolån, ungefär 40 miljoner per år, om det är 4 procents ränta. Varje krona som vi kan minska låneskulden med slipper vi betala ränta för; ränta betalas rakt från verksamheten, helt i onödan.

Min fråga till den rödgröna majoriteten är: Ni slår er på bröstet för att vara ansvarsfulla ekonomiskt, men hur ser ni på att använda stadens bolag för att minska ränteskulden? Hur ser ni på att sälja några av våra bolag för att på så sätt få in pengar och minska ränteskulden? Vi gjorde detta när vi sålde Stockholm Energi för många år sedan och gjorde staden skuldfri. Skuldfri skulle staden kunna bli om vi sålde många bolag – det kanske vi inte ska göra. Men vi skulle alltså kunna sälja bolag så att räntekostnaderna för Stockholms stad minskar med flera hundra miljoner per år.

Bilaga 2

Min fråga till majoriteten är: Hur ser ni på att se över vår bolagssektor i syfte att ta reda på om det är något vi verkligen behöver eller om vi kan erbjuda det till bra pris för andra på marknaden att köpa?

Bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 83

J o h a n P a c c a m o n t i (M): Fru ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen. Jag tycker att det är bra att Finanspolitiska rådets rapport har tagits upp ett par gånger här i kväll, men den läses relativt selektivt, kan jag tycka. Det är nog oklart om den läses över huvud taget. Låt mig läsa några bitar ur den – jag tycker att det vore på sin plats om partierna på majoritetens sida antecknade lite.

I likhet med regeringen anser rådet att hänsyn till inflationen var viktig. Omfattningen på budgetpropositionen var rimlig. Det var också rimligt att man sköt till ytterligare pengar i VÄB:en nu i våras. Det går inte att härleda att statsbidragen över tid har urholkats. De har snarare följt med den ekonomiska utvecklingen, och närmare analys ger ej stöd för att de har urholkats över tid.

Det är oroväckande att vi har en majoritet som går i bräschen och argumenterar trots att man inte har läst underlaget. Det är väl egentligen så man ser på själva årsredovisningen också. Man slår sig för bröstet. Det är många mål som nås. Det är överskott, och det är himla bra gjort, tycker man, i de här tuffa tiderna. Men man döljer det omfattande trendbrott som har skett vad gäller stadens skuldsättning. Under 2022 minskade skuldsättningen för första gången på väldigt länge, i ganska stor konflikt från majoritetens sida. Det skulle inte säljas. Man skulle inte hushålla med stockholmarnas pengar, utan man skulle bara låna på. Den politiken har gjort sin återkomst och kommer nu att kosta pengar.

Det sägs att vi inte kan sänka skatten för exploateringsöverskott. Nej, men vi hade kunnat rädda stadens ordningsvakter för 2 miljarder, det vill säga det belopp som vi går i överskott med, bara från exploateringsintäkterna. Det driver upp kostnaden med lite drygt 70 miljoner med en 3-procentig ränta, nästan exakt den summa som stadens majoritet har dragit ned med på vårt trygghetsarbete och våra ordningsvakter. Hade man följt politiken i sin helhet, det vill säga inte lånat 6–7 miljarder, hade man haft 200 miljoner. Det har bråkats mycket och mer för mindre summor i den här salen.

Lika selektivt och slarvigt som man läser Finanspolitiska rådets rapport hushållar man med Stockholms pengar, vilket gör att detta till slut kommer att bli riktigt, riktigt dyrt.

Man slår sig för bröstet och säger att Standard & Poor's säger att vi gör det så bra. Ja, det hade varit lättare. Låna inte så mycket så behöver ni inte höja skatten för att stabilisera ekonomin.

Bilaga 2

Anförande nr 84

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag skulle vilja ställa en fråga till Johan Paccamonti, som har goda kontakter med regeringen. Regeringen har ju bidragit till denna situation i Stockholm. Normalt får vi våra största intäkter när vi bygger bostadsrätter, ingår exploateringsavtal och säljer mark för stora belopp. Inget av detta har kunnat ske. Byggmarknaden är i kris med tiotusentals arbetslösa. Det byggs ingenting, och regeringen gör ingenting.

Varför kan inte den borgerliga regeringen se sitt ansvar för den kris i byggsektorn som vi faktiskt har också i Stockholm, där vi inte kan sälja en enda bostadsrätt? Vi får inga intäkter på grund av den här regeringens politik, som inte stimulerar byggandet ett enda dugg. Vilket ansvar har den borgerliga regeringen för det?

Anförande nr 85

J o h a n P a c c a m o n t i (M): Nu kommer vi, fru ordförande, tillbaka till den selektiva läsningen. Alldeles nyss har man på majoritetens sida stått och slagit sig för bröstet över våra exploateringsintäkter. Våra försäljningar har minsann bidragit till det goda resultatet. Men nu säger man att vi inte får in några intäkter över huvud taget – den selektiva läsningen. Läser ni papperen ni får? Pratar ni om det här innan?

Vad gäller regeringens politik och varför det inte byggs bostäder i Sverige har vi alltså hög inflation, om någon har missat detta. Finanspolitiska rådet sa det. Det är ganska bra att läsa den rapporten, kan jag tycka. Därför är detta svaret på hur vi får igång Stockholms bostadsbyggande och hur vi får vi igång ekonomin igen. Knäck inflationen så att svenska folket och Stockholms hushåll kan börja låna och konsumera igen! Men det blir svårare om man höjer skatten.

Anförande nr 86

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det är väldigt högt tonläge i den här diskussionen, rent av hånfult ibland, ordförande. Man kan konstatera att vi har en ny syn på detta med god ekonomisk hushållning. Vi har väldigt tydliga skrivningar i förarbetena till kommunallagen om att löpande kostnader ska täckas med löpande intäkter, inte med tillfälliga reavinster. Precis som jag flera gånger har konstaterat här är det just reavinsterna som är orsaken till det här överskottet.

När man lägger en kommunal budget har man enligt gällande lagstiftning att lägga fram en budget i balans, och detta görs utifrån gällande skatteunderlagsprognoser. Det var också det som skedde när vi lade fram den här budgeten. Då hade vi helt enkelt ett väldigt tydligt val framför oss: höja skatten eller behöva säga upp folk. Det var där vi var; det var det valet vi gjorde.

Jag tycker också att det blir väldigt märkligt när man å ena sidan pratar om skuldsättning och att skuldökningstakten stiger och å andra sidan hånar att vi faktiskt gör ett överskott. Det är överskottet i budgeten som minskar behovet av nyupplåning. Det är detta som höjer egenfinansieringsgraden, som ni så gärna pratar om. Det här

Bilaga 2

hjälp oss att faktiskt hålla nere vår skuldsättning. Man kan inte säga både att vi ska hålla tillbaka skuldsättningen och att vi inte ska göra något som helst överskott över huvud taget. Den ekvationen går inte ihop.

Sedan är det så att kommunerna har en oroväckande hög skuldökningstakt. Detta gäller hela Kommunsverige och även våra regioner. Det lustiga är att när man ser grafer över hur statens skulder har ökat, eller snarare minskat, över tid ser man en direkt korrelation mellan hur statsskulden betas av och hur kommunernas och regionernas skulder ökar. Faktum är att staten har dragit sig undan från samhällsbygget Sverige. Det är inte längre en självklarhet att staten är med och finansierar stora infrastrukturinvesteringar, va-nätet eller bostadsbyggandet i lågkonjunktur, utan det ska varje enskild kommun göra med sitt skatteunderlag, vad det än må vara.

Ska vi kunna ha ett jämnt byggande över konjunkturcykler måste staten in på banan. Då måste staten, som skedde fram till 90-talets början, ta en del av den ekonomiska risken. Det kan inte läggas i knät på den enskilda individen. Statliga topplån och kreditgarantier är saker som hade kunnat upprätthålla byggandet på svagare marknader, inte minst ute i glesbygden. Men staten lyser med sin frånvaro. Inte ens de permitteringsstöd som man faktiskt instiftade i samband med pandemin för att rädda jobb i exportindustrin kan användas för att rädda en byggbransch i kris.

Vi gör så gott vi kan – tro mig. Styrningen av våra investeringsmedel har aldrig varit så stark som nu, men kom inte och snacka om skuldsättning och sedan håna att man faktiskt trots allt lyckas leverera ett överskott! Det går inte ihop.

Bifall kommunstyrelsens förslag till beslut!

Bilaga 2

§ 14 Revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2023 jämte granskningsrapporter avseende bolagen samt beslut om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och nämnder

Anförande nr 87

B o s s e R i n g h o l m (S): Vårt uppdrag är att granska det som har hänt under 2023. Vi har nu avslutat vår revision, och ni har fått ett bokslut och en årsredogörelse. Den visar också våra slutsatser. Syftet med det dokument som vi har tagit fram är att redovisa resultatet av revisionens arbete. Jag ska inte gå igenom det i detalj; ni kan själva läsa. Exempelvis finns på sidorna 10 och 11 en tabell över de bedömningar vi gör av alla nämnder och alla bolag. Det är redovisat, och det finns ytterligare detaljer där.

Vi gör en samlad bedömning av kommunkoncernen som helhet, vilket framgår på sidan 7. För den som vill ha mer utförlig information finns årsrapporter, som vi har tagit fram för alla nämnder och bolag. De finns också på stadens webbsida att ta del av.

Som ni säkert har märkt har vi också under året från revisorernas sida gjort en innovation som går ut på att vi mejlar ut information om våra granskningar löpande. Vi väntar alltså inte till årets slut, utan det kommer undan för undan rapporter om de granskningar som vi gör under resans gång. De finns också på webbsidan att ta del av.

Vi är 20 förtroendevalda revisorer från alla partier, och vi har till vårt förfogande även ett kontor som av en slump också råkar ha 20 yrkesrevisorer, professionella revisorer, som svarar för en stor del av vårt arbete. Vi köper dessutom in tjänster från olika företag gällande framför allt räkenskapsgranskning och sådant, som är ganska omfattande och som både våra bolag och våra förvaltningar tar del av.

Jag ska kort redovisa resultatet av granskningen från revisorsgrupp 1, som jag är ordförande i. Den granskar kommunstyrelsen och valnämnden, och vi gör också en samlad bedömning av stadens verksamhet i sin helhet. Dessutom ingår alla bolagen, hela bolagskoncernen. Sammantaget tillstyrker vi ansvarsfrihet 2023 för kommunstyrelsen, valnämnden och deras ledamöter.

Jag ska säga några ord om några av bolagen, som också omfattas av vårt arbete. Jag är lekmannarevisor för aktiebolaget Mässfastigheter i Stockholm. Inom ramen för lekmannarevisionen granskar vi bolagets ekonomi, verksamhet och internkontroll. Sedan granskas räkenskaperna av en auktoriserad revisor. I den granskning som vi har gjort har vi också noterat att styrelsen och verkställande direktören för Mässan enligt vår uppfattning har brustit i att säkerställa en tillräcklig intern kontroll. Bolaget har redovisat ekonomiska underskott under flera år. Det var av naturliga skäl omöjligt att få det att gå ihop under pandemin. Men åren efter pandemin är det också stora underskott, och fullmäktiges resultatkrav har inte uppnåtts. Vi har inte heller sett några

Bilaga 2

konkreta åtgärder för att uppnå en budget i balans, som styrelsen och bolaget borde ha vidtagit.

Det finns också påtagliga brister i Mässans interna kontroll av representation, upphandling, avtalshantering och följsamhet i förhållande till lagkrav och stadens styrdokument. Detta har lett till att jag som revisor för Mässfastigheter har riktat kritik mot styrelsen och verkställande direktören i form av en anmärkning, vilket är ganska ovanligt. Anmärkningen är revisionens språk för att påpeka att det finns väsentliga brister som skyndsamt behöver åtgärdas.

Sett till hela kommunkoncernen, alla bolag, kan man säga att verksamheten delvis har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Men det finns också en del avvikande verksamheter; det handlar inte bara om det jag har nämnt när det gäller Mässan och Mässfastigheter.

Det gäller framför allt Stockholms framtida avloppsrening. Vi granskade detta projekt redan för två år sedan och konstaterade redan då att man hade förbrukat den så kallade riskreserven. Vi hade på samma sätt för ett år sedan en diskussion om Slussen, där man också hade förbrukat den riskreserv som fanns. Nu har moderbolaget genomgått ytterligare en genomlysning, och vi konstaterar nu att det inte går att slutföra projektet inom den ram som fullmäktige beslutat. Det rör sig om en så stor avvikelse som 10 miljarder kronor, så den påverkar vår samlade bedömning av den kommunala koncernen som helhet. Det behövs helt enkelt ett omtag när det gäller Stockholm Vatten.

Precis som tidigare år är vår uppfattning att staden behöver stärka styrningen av de omfattande investerings- och verksamhetsprojekt som pågår eller planeras. Jag skulle vilja rikta mig direkt till er som sitter här i lokalen. Alla ni som har uppdrag i bolag måste ge mer akt på att gå igenom och titta på de verksamhetsprojekt som finns och kräva tätare verksamhets- och lägesrapporter när det gäller investeringar så att det inte rasar iväg på det sätt som har skett när det gäller både Slussen, Stockholm Vatten och även Mässan. Nämnder och bolagsstyrelser måste säkerställa att regelverket efterlevs. Man kan inte skylla ifrån sig på någon annan än styrelsen själv, som har det ansvaret. Fråga och ställ frågor, och se till att ni får detta säkerställt! Är det inte det måste ni helt enkelt göra omtag och återkomma till fullmäktige för att begära nya bemyndiganden.

I beslutsunderlagen behöver de risker som är förknippade med projektet beskrivas på ett tydligare sätt. Även de ekonomiska konsekvenser som riskerna innebär behöver beskrivas. Att omfattande och komplexa investeringar ska föregås av gedigna utredningar är en självklarhet, men det bör också läggas ned tid och arbete i bolagsstyrelsen på att gå igenom dessa dokument ordentligt.

Det ingår också i vårt uppdrag som revisorer att bedöma om styrelser och nämnder bedriver verksamheter med tillräcklig intern kontroll. Med intern kontroll menas att det finns en integrerad process som säkerställer att lagar och regelverk efterlevs och att verksamheten drivs på ett effektivt sätt mot uppsatta mål. Vår samlade bedömning

Bilaga 2

är att kommunstyrelsens övergripande styrning, samordning och uppsikt i huvudsak har varit tillräcklig.

Men det finns alltså ett antal nämnder och bolag som behöver stärka sitt internkontrollarbete. Det är ni som sitter här och som samtidigt sitter i dessa nämnder och styrelser som ska ta initiativet till detta och fråga er fram så att ni är säkra på att vi inte behöver komma tillbaka nästa år i samma granskning och säga samma sak som vi sa förra året och året dessförinnan men helst inte vill säga även nästa år. Det finns ingen annan att skylla på än er själva, helt enkelt, om ni inte har hanterat detta på rätt sätt; då kommer vi att tvingas återkomma till det här i fortsättningen.

Jag lyfte särskilt fram det här med Mässan som jag berättade om förut, men jag vill också säga att det i Stockholms hem, som tidigare i flera år har varit relativt fritt från invändningar och kritik, finns en hel del brister som också måste åtgärdas ganska snabbt. Bolaget har haft ett svagt internkontrollarbete, och det behöver vidtas en rad åtgärder på olika områden. Vi visar på brister när det gäller områdenas upphandling och framför allt lokalupplåtelse.

Jag vill också särskilt lyfta fram Stockholm Vatten på nytt, för det rör sig om så stora belopp. Det är i klass med Slussen, så att ni alla vet och förstår vad det handlar om. Det är inte 1 miljard eller 2 miljarder, utan det är tiotals miljarder som hanteras. Vi måste naturligtvis se till att både ni alla som förtroendevalda och inte minst styrelsen i Stockholm Vatten helt enkelt har en hårdare kontroll över verksamheten i fortsättningen, för annars kommer det att sluta illa.

Det behövs en effektivare styrning och bättre kostnadskontroll av investeringar. Ni som sitter i styrelserna för dessa bolag måste fråga oftare och också säkerställa att de svar ni får är relevanta. Det kan vara lätt för ledningen att lämna svar som för stunden verkar tillfredsställande, men i verkligheten visar det sig att de helt enkelt inte håller måttet. Ingen annan än ni själva kan alltså ta ansvar för att det blir bättre på detta område.

Det sista jag konstaterar är att stadens årsredovisning i övrigt i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed. Därför är vår slutsats att vi tillstyrker att den sammanlagda årsredovisningen för Stockholms stad 2023 fastställs. Sedan lämnar jag ordet till ordförandena för revisorsgrupp 2 och revisorsgrupp 3 när det gäller de områden som de har särskilt ansvar för.

Anförande nr 88

M i a S y d o w M ö l l e b y (V): Fru ordförande och ärade fullmäktigeledamöter! Jag är ordförande i revisorsgrupp 2, som ansvarar för att granska följande elva facknämnder. Jag kommer att rabbla upp dem, för jag misstänker att ni inte kommer ihåg vilka som är i tvåan och vilka som är i trean. Det gäller alltså avfallsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden,

Bilaga 2

servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och utbildningsnämnden. Vi i revisorsgrupp 2 tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för 2023 för samtliga dessa nämnder och deras ledamöter, som alltså ingår i vår revisorsgrupps ansvarsområde.

Förra året riktade vi revisorer en anmärkning till exploateringsnämnden. Anmärkningen handlade om att nämnden hade varit passiv och inte frågat efter information, framför allt angående projektet Slussen, trots att det fanns tydliga signaler om stora budgetöverskridanden. Vi revisorer kritiserade också nämnden för brister i den interna kontrollen, och som ni hör återkommer frågan om intern kontroll hela tiden. Det var alltså brister i den interna kontrollen, bland annat till följd av felaktigheter i den ekonomiska redovisningen avseende investeringar.

Årets granskning för 2023 visar att nämnden arbetar för att komma till rätta med de brister som har funnits, och arbetssättet när det gäller styrning och uppföljning av projekt har utvecklats. Vad gäller felaktigheterna i den ekonomiska redovisningen av investeringar kvarstår arbete att göra, och vår bedömning är därför att exploateringsnämnden inte heller under 2023 har haft tillräcklig intern kontroll, även om vi nu inte riktar någon anmärkning. Vi vill betona vikten av att under 2024 slutföra arbetet med att rätta till de felaktigheter som finns i den ekonomiska redovisningen av investeringarna.

Trafiknämnden är ett annat exempel på en nämnd där vi har sett väsentliga brister i den interna kontrollen. Det handlar bland annat om områdena avtalsförvaltning, inköp av konsulttjänster samt underhåll och reinvesteringar. Även när det gäller trafiknämnden har vi noterat brister i den ekonomiska redovisningen av investeringar.

Slutligen vill jag passa på att lyfta en sak som även Bosse lyfte; det gäller det ansvar som följer av att vara ledamot i en nämnd eller en styrelse. Jag kommer förstås att utgå från nämndsituationen, men det är på samma sätt där: Man har ett eget ansvar. Ansvaret i nämnden är gemensamt. Ledamöterna ansvarar för verksamheten tillsammans, och nämndens ledamöter deltar i ett kollektivt beslutsfattande. Varje ledamot har ett så kallat aktivitetskrav, vilket betyder att alla ledamöter ska sätta sig in i vad uppdraget innebär och de ärenden som nämnden hanterar.

Mötesstrukturen i sig bör dock stödja ledamöternas möjligheter att fatta välgrundade beslut. Det finns nämnder som genomför sina sammanträden utan föredragningar och dialog. Detta arbetssätt riskerar att leda till att ledamöterna inte har tillgång till samma information vid beslutstillfället – det är inte en bra ordning.

Med detta lämnar jag ordet till ordföranden i revisorsgrupp 3.

Anförande nr 89

S t e f a n K i n d b o r g (M): Fru ordförande och ärade ledamöter av fullmäktige! Jag är ordförande i revisorsgrupp 3, som ansvarar för att granska följande nämnder: arbetsmarknadsnämnden, förskolenämnden, socialnämnden, äldre- och vårdnämnden,

Bilaga 2

överförmyndanämnden och sist men inte minst elva stadsdelsnämnder. Jag tar formalia direkt. Revisorsgrupp 3 tillstyrker ansvarsfrihet 2023 för samtliga nämnder och deras ledamöter inom revisionsgruppens ansvarsområde.

Årets granskning i revisionsgruppen har visat att nämnderna i huvudsak har en styrning och en uppföljning som syftar till att uppnå kommunfullmäktiges mål och resultat. Måluppfyllelsen varierar mellan nämnderna; jag återkommer till detta lite längre fram.

Jag vill särskilt lyfta fram äldreomsorgen. De flesta stadsdelsnämnder redovisar att målet uppnås. För några av stadsdelsnämnderna har vi revisorer gjort bedömningen att man inte når målen. De indikatorer som kommunfullmäktige har beslutat om kommer från en brukarundersökning som genomförs av Socialstyrelsen. Svarefrekvensen är låg, och fullmäktiges mål uppnås inte. Här kan man notera att inom hemtjänsten svarade 57 procent av respondenterna, och när det gäller särskilt boende var svarefrekvensen 42 procent. Att äldreomsorgen bedrivs med god kvalitet är viktigt, och vi revisorer anser därför att styrning och rapportering behöver kompletteras med andra sätt att mäta kvaliteten.

En av våra granskningar handlade om hur nämnderna säkerställer att det finns genomförandeplaner för brukare inom hemtjänsten. Genomförandeplanen ska visa på vilket sätt biståndsbeslutet planeras genomföras. Fullmäktige, det vill säga ni som sitter här, har beslutat att alla brukare ska ha aktuella genomförandeplaner. Vår granskning visar på stora brister. Det är vanligt att genomförandeplaner saknas eller inkommer sent. Vi har stickprovsgranskat tre stadsdelsnämnder, och där saknade hälften, alltså 50 procent, av biståndsbesluten en genomförandeplan. Vilka slutsatser man kan dra av detta får ni själva avgöra.

En annan granskning som vi har genomfört där resultaten var bättre, glädjande nog, gällde särskilt stöd till barn i förskolan. Granskningen visar att stadsdelsnämnderna i huvudsak följer de krav som finns i förskolans läroplan. Den nybildade förskolenämnden stärker arbetet ytterligare genom att ta fram stadsövergripande riktlinjer och genom att erbjuda kompetensutveckling.

Med detta vill jag tacka fullmäktige för er uppmärksamhet, och jag vill också å stadsrevisionens vägnar tacka för de goda dialoger vi har haft under året.

Bilaga 2

§ 16 Stockholms stads säkerhetsprogram

Anförande nr 90

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag vill inleda med att yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

I stort sett tycker vi liberaler att säkerhetsprogrammet har blivit väldigt bra, och vi har egentligen inte några större invändningar. Det är viktigt att skilja detta från trygghetsprogrammet, som mer handlar om tryggheten ute i till exempel våra stadsdelar. Här handlar det mer om säkerhetsfrågor.

Det vi har gjort är dock att ta in några av de experter på cybersäkerhet som vi har i vårt eget parti och låta dem titta på programmet. De har haft en hel del funderingar kring varför cybersäkerhetsperspektivet är så relativt undanskymt i säkerhetsprogrammet. Bland annat tyckte de att det inte räcker att göra de analyser som föreslås, utan man bör ha en kontinuerlig revision av regelefterlevnad och systematiskt cybersäkerhetsarbete. Detta behövs även i system som köps in från underleverantörer och som drifas av tredje part, något som blev väldigt tydligt när Tietoevrys olika program och server blev attackerade för ett tag sedan och vissa kommuners viktiga funktioner slogs ut. Även olika biljettbolag drabbades, till exempel SF Bio som inte kunde sälja biljetter under flera veckor.

Det finns mycket som vi nämner om detta som handlar om signalskydd och annat. Det är på en sådan detaljnivå att jag själv inte vågar ge mig på att förklara vad allt betyder, men jag tycker att ni ska läsa vår reservation som är skriven av väldigt kunniga personer. Vi yrkar därför bifall till den. I övrigt är säkerhetsprogrammet väldigt bra.

Anförande nr 91

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Låt mig börja med att säga att jag också tycker att säkerhetsprogrammet på det stora hela är ganska bra. Det finns vissa områden som såklart hade kunnat vara tydligare och där programmet inte riktigt levererar som önskat.

I mitt jobb kommer jag ofta i kontakt med förtroendevalda som utsätts för hot och hat utifrån sina politiska uppdrag. Inte sällan har hoten en sådan kraft i sig att det blir omöjligt att fungera i vardagen för den som utsätts. Det spelar ingen roll om det är hot- och hatlistor online, om det är någon som spottar efter en när man går på promenad eller om det är just den personens bredbandskabel som är söndergrävd medan grannens fortfarande är hel. Detta skapar rädsla och ångest, och det är ett hot mot demokratin.

Jag beklagar därför att säkerhetsprogrammet inte i större utsträckning tar denna fråga på allvar. De förtroendevalda som lyfts upp särskilt i programmet är borgarråd, fullmäktiges presidium och gruppleddare, men jag tycker att detta är en för snäv krets. Jag tycker att stadsledningskontoret bör ha ett övergripande ansvar för fler grupper av förtroendevaldas säkerhet och för att säkra ett likvärdigt skydd för utsatta

Bilaga 2

förtroendevalda oavsett i vilken nämnd de sitter. Det är på stadsledningskontoret som en samlad bild behöver finnas, och jag tycker att det är en brist att så inte är fallet.

En annan sak som jag skulle vilja lyfta fram, ordförande, är de bristande ambitionerna vad det gäller Storstockholms brandförsvars verksamhet kopplat till utvecklingen av det civila försvaret. Enligt lagen mot skydd mot olyckor har räddningstjänsten en viktig roll under höjd beredskap och krig, inte minst kopplat till möjligheten att ta emot civilpliktiga men också transporter av skadade och befolkningsskydd. Nu har civilplikten återaktiverats, och då måste det finnas en förmåga att använda den på bästa sätt, såväl i utbildning och övning som skarpt vid behov.

Jag tycker att det är en brist att detta uppdrag inte syns i säkerhetsprogrammet. Som huvudstad ska vi göra mer, tycker jag. Vi kan inte låtsas som att det är business as usual. Bifall till Centerpartiets förslag i kommunstyrelsen!

Anförande nr 92

N i k e Ö r b r i n k (KD): Ordförande! Jag vill börja med att påpeka hur särskilt viktigt det är med ett säkerhetsprogram i en osäker tid. Vår stad ställer om till att stå robust när nya tider prövar oss på nya sätt. Därför välkomnar vi kristdemokrater till exempel tillägget om att samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden för kommunorganisationen ska hålla samma höga säkerhet oavsett om verksamheten sköts i egen eller i extern regi.

Likaså välkomnar vi stadsledningskontorets ökade kapacitet kopplat till kris- och krigsorganisation som en del av totalförsvaret. Vi hade dock gärna sett att informationssäkerhet och otillåten påverkan inte hade brutits ut, och vi vill också kort påpeka att vi tycker att detta ärende borde ha kommit upp lite tidigare så att vi inte hade fått ett glapp från att det gamla säkerhetsprogrammet löpte ut tills vi fattar ett beslut i dag. Jag vill därför yrka bifall till Kristdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 93

A n d e r s Ö s t e r b e r g (S): Fru ordförande, fullmäktige! Stockholm ska vara en trygg och säker stad. Med en orolig omvärld och ökande hot från antidemokratiska krafter växer också behovet av insatser för att alla stockholmare ska kunna känna sig trygga.

Rysslands anfallskrig mot Ukraina skapade ett nytt läge i Stockholm och i hela riket. Både civil och militär beredskap har hamnat i fokus, såklart med rätta. Ett krig i Europa skapar ett nytt säkerhetsläge, och vår beredskap inför kris och krig höjs nu. En lärdom från coronapandemin är att vi behöver vara förberedda på olika typer av kriser och att staden måste stå väl rustad.

Hotet från antidemokratiska och extrema krafter har ökat när Sverige har hamnat i fokus internationellt. Också inom landets gränser ökar hotbilden, och vi såg ett

Bilaga 2

allvarligt exempel på detta när högerextrema gick till attack mot våra majoritetskompisar V:s och MP:s öppna möte i Gubbängen. I förra veckan attackerades också flera förstamajtåg som Socialdemokraterna anordnade. Också där var det nazister som attackerade.

Nazister och högerextrema är tydligt på frammarsch och utgör ett reellt hot mot det fria demokratiska samtalet. Det är av största vikt att de demokratiska krafterna i samhället står enade. Detta såg vi goda exempel på efter attacken i Gubbängen, och det program som vi nu ska besluta om går i samma linje. Fokus på samarbete, samverkan och tillit genomsyrar stadens arbete för en säkrare och tryggare stad.

Som har lyfts upp i debatten tidigare här omfattar programmet inte allt som behövs för att stärka säkerheten i Stockholm och ska heller inte göra det. Ansvarsprincipen, det vill säga att den som har ansvar under normala förhållanden har det också vid en samhällsstörning, är en grundläggande utgångspunkt. Utöver säkerhetsprogrammet gör varje nämnd obligatoriska risk- och sårbarhetsanalyser, och utifrån detta vidtas åtgärder i syfte att göra Stockholm till en säkrare stad.

Slutligen är det värt att nämna att hotbilden mot vår stad måste ses över i ett brett perspektiv. Extremväder och ett förändrat klimat kan också komma att leda till olika former av kriser. Värmeböljan 2018 gav exempelvis många nyttiga lärdomar om stadens beredskap.

Jag noterar till sist att nämnder och styrelser är positiva till programmet och ser det som ett viktigt dokument för säkerhetsarbetet i staden framöver. Med detta sagt yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 94

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande! I kapitel 8 i lagen om skydd mot olyckor beskrivs räddningstjänstens roll under höjd beredskap. Det talas om räddningstjänstens roll, bland annat kopplat till förmågan att ta emot civilpliktiga, transporter av skadade och befolkningsskydd. I säkerhetsprogrammet utgår man dock i princip bara från sopningsuppgifter och olycksförebyggande arbete. Detta är jätteviktiga uppgifter i vardagen, men man har andra uppgifter under höjd beredskap och krig. När jag läser programmet får jag i detta fall intrycket att Ukrainakriget inte har hänt, att civilplikten inte har aktiverats och att vi inte har börjat prata om skyddsrum, evakueringar, befolkningsskydd och höjd beredskap.

Jag vill därför fråga dig, Anders, varför ni har utelämnat räddningstjänstens uppgifter under höjd beredskap och krig i säkerhetsprogrammet. Håller du inte med om att det som vi ska klara av i krigstid måste vi planera och öva för i fredstid, det vill säga nu?

Anförande nr 95

A n d e r s Ö s t e r b e r g (S): Fru ordförande! Nu ska Centerpartiet få ett exempel på socialdemokratisk ödmjukhet, något som händer en gång per mandatperiod. Clara

Bilaga 2

Lindblom kan svara på detta bättre än jag. Jag tittar vädjande på henne, och hon har begärt ordet och kommer att återkomma.

Anförande nr 96

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Detta är kanske en lite annorlunda replik eftersom jag vill instämma i det som du inledde ditt anförande med, Anders, det vill säga farorna med den alltmer våldsamma högerextremism som vi ser i vårt land.

Här vill jag verkligen understryka att vi kan ha olika åsikter i sak om väldigt mycket och även olika ideologier men att det för oss liberaler är självklart att stå enade mot det politiska våldet, oavsett vilket demokratiskt parti det drabbar. Detta kommer vi aldrig att svika.

Anförande nr 97

Anders Österberg (S): Jag vill tacka dig, Jan Jönsson, för din kamp för det öppna demokratiska samtalet. Där har du själv gjort stora insatser, men du har också fått betala ett pris i form av hot och hat från högerextremister och andra auktoritära eller illiberala krafter. Stort tack för detta! Jag kan också säga att vi står sida vid sida i kampen för demokrati och mänskliga rättigheter.

Anförande nr 98

Borgarrådet Fjellner (M): Hoten mot Sverige ökar, och vi befinner oss i det allvarligaste säkerhetspolitiska läget sedan andra världskriget. Ett ökat hot mot Sverige är framför allt ett ökat hot mot Stockholm, från terror, olika former av attentat från främmande makt och rentav krig. Det finns också inhemska hot mot demokratin, såsom extremhögern, som vi pratade om alldeles nyss, men tyvärr även extremvänstern.

Detta är tyvärr inget avlägset eller osannolikt. Årsdagen av terrordådet på Drottninggatan, som inföll för några veckor sedan, är en tydlig påminnelse om detta och för den delen även om det som vi pratade om alldeles nyss, nämligen attentatet i Gubbängen från extremhögern.

I går kunde vi i Financial Times läsa om hur Ryssland förbereder attentat i Europa och att man redan nu utreder om urspårningarna på Malmbanan var Rysslands verk. Därför är säkerhetsprogrammet ett viktigt styrdokument, och därför tror jag att det var klokt att man under den förra majoriteten bröt loss det brottsförebyggande arbetet för att detta särskilt skulle kunna fokusera på säkerhetsfrågorna.

En sak som jag saknar i programmet är dock samverkan och samverkansforum med stadens alla fristående aktörer som tillhandahåller välfärd. Vi har många sådana inom inte minst omsorg och utbildning, och att de klarar sitt uppdrag även i en kris är avgörande för många stockholmare och för stadens resiliens.

Bilaga 2

Ytterligare något som jag saknar i programmet men framför allt på Stockholms gator är ordningsvakter. Majoriteten har valt att sparka två av tre ordningsvakter och minska de mobila trygghetsteamerna från tjugosju till sex och väktarpatrullerna från fem till en. Jag saknar dem, men det är jag inte ensam om. Det gör även polisen, och i deras remissvar kan man läsa följande:

Vi ser till exempel att det arbete som Stockholms stads mobila ordningsvakter – alltså de som har gått från 27 till 6 – gör gemensamt och i samverkan med polisen är mycket viktigt, både i trygghetsskapande arbete och i säkerhetssammanhang. Dock kan vi inte riktigt utläsa detta i vare sig trygghetsprogrammet eller säkerhetsprogrammet.

Sedan går man vidare och säger: Polisen är i både det brottsförebyggande arbetet och det brottsutredande arbetet beroende av samverkan på alla nivåer, och det kanske viktigaste i det operativa arbetet är just kontakten med stadens ordningsvakter. Arbetet med säkerhet ute i samhället kommer vid kris och ofred att vara extra viktigt, och allt stöd som polismyndigheter kan få i detta arbete kommer att frigöra poliser till andra angelägna uppgifter. Ordningsvakter kommer att vara en vital resurs som komplement till polisen bland befolkningen.

Varför lyssnar ni inte på polisen? Det är inte bara obegripligt att ni sparkar stadens ordningsvakter i dessa tider, utan det är oförsvarbart. När ni gör detta är ni inte en del av lösningen när det gäller tryggheten och säkerheten i Stockholm, utan ni är rent av en del av problemet.

Anförande nr 99

L e i f S ö d e r s t r ö m (SD): Jag yrkar bifall till vår reservation.

I det uppdaterade säkerhetsprogrammet fastslås övergripande mål för stadens säkerhetsarbete, varav säkerhetsskydd är ett. För att ha ett trovärdigt säkerhetsskydd måste man ha koll på hotbilden, vilket inte är fallet med den nu föreslagna skrivningen.

Jag reagerar på skillnaden jämfört med Säkerhetspolisens övergripande beskrivning av hotbilden, som finns på deras hemsida och som innefattar såväl vänsterextremism som högerextremism och islamistisk extremism. Det kan jämföras med den beskrivning som nu finns i förslaget och som helt utesluter vänsterextremistisk miljö. Det baseras endast på NCT:s årlånga bedömning. Det gäller alltså 2024. Men NCT uppdaterar med nya helårsbedömningar varje år, så den nu rådande kan vara inaktuell vid årets slut.

Sett till säkerhetsprogrammets löptid, som är mycket längre än tiden mellan uppdateringarna, kan skrivningarna snart vara missvisande. Detta beror på vilka analyser som görs framöver. Därför behöver säkerhetsprogrammet harmoniseras med såväl Säkerhetspolisens övergripande hotbildsbeskrivning som med den som nu finns i dokumentet *Stockholm stads riktlinjer i arbetet mot våldsbejakande extremism*. Där fastslås att det huvudsakligen finns tre extremistmiljöer: den våldsbejakande högerextremistiska, den vänsterextremistiska och den islamistiska miljön.

Bilaga 2

Om NCT:s helårsbedömning ska vara med behöver dess tidsomfång anges så att det inte blir missledande.

Anförande nr 100

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Ordförande! I Säkerhetspolisens årsbok för 2023–2024, som publicerades den 21 februari 2024, kan man på sidan 9 läsa att attentatshotet mot Sverige i första hand kommer från våldsbejakande islamistisk extremism och våldsbejakande högerextremism. All extremism ska givetvis motverkas, men där vi ser konkreta hot riktade mot enskilda individer och när det handlar om systemhotande verksamhet har vi dessa två former.

Precis som Säkerhetspolisen konstaterar är den högerextrema rörelsen på frammarsch, inte minst i ett klimat där vissa partiers ordval och tendens att polarisera, hetsa och sprida konspirationsteorier och rädsla faktiskt underblåser den typen av våldshandlingar. Ett exempel såg vi i Gubbängen, och jag skulle vilja kalla det vid i dess rätta namn: ett terrorattentat.

Vi ska komma ihåg, när det gäller dem som blev attackerade i Gubbängen, att det hade kunnat vara i princip vilket parti som helst av dem som finns här inne. Jag skulle vilja säga att mer än hälften av dem som blev attackerade och som fick åka till sjukhus på grund av attackerna är personer som har eller har haft uppdrag här i staden. Det är personer som i dag sitter i sociala delegationer, som är nämndemän, som delar ut valsedlar utanför vallokaler och som håller uppe basen i våra partiorganisationer.

Jag tror ni alla känner igen dem. Det är våra pensionärer. Det är de som bakar kardemummabullar, som ställer upp till revisorsuppdrag och som håller våra basorganisationer levande. Det var de som attackerades, och därför var det i grunden en systemhotande handling. Det är på dessa eldsjälar som den lokala demokratin vilar. Det är där den finns. Nu blir jag lite rörd, men det var min egen partiförening som attackerades.

Jag tycker att säkerhetsprogrammet är väldigt viktigt. Det är viktiga steg framåt för att staden ska stå robust såväl i fredstid som vid kriser eller krig. Här finns också frågan om det civila försvaret. Jag älskar att Kristin hela tiden lyfter upp frågan om den kommunala räddningstjänsten – då är vi i alla fall två i denna sal som gör det. Något som vi ofta glömmer bort är att det civila försvaret också är förskola, äldreomsorg, avlopp, vatten och så vidare. Det är basen och den grund som vår försvarsvilja och motståndskraft byggs upp ifrån.

Storstockholms brandförsvaret är ett kommunalförbund med tio medlemskommuner. Det som efterfrågas av bland andra Kristin finns i handlingsprogrammet, som antas av direktionen. Där visas det övergripande paraplyet och räddningstjänstens roll, och Storstockholms brandförsvaret har såklart varit delaktiga i framtagandet.

Bifall kommunstyrelsens förslag till beslut!

Bilaga 2

Anförande nr 101

Kristin Jacobsson (C): Ordförande! Det är fint att det står något om civilt försvar i handlingsprogrammet, men jag tycker ändå att det är en brist att man i ett inriktande säkerhetsprogram, som sträcker sig flera år framöver, som ganska tydligt rör också räddningstjänsten och där man skriver mycket om vardagens olyckor, om sotning och om förebyggande arbete – jätteviktiga roller – inte kan kosta på sig att nämna höjd beredskap och det civila försvaret och de utmaningar för dess utveckling som vi står inför under kommande år. Där har räddningstjänsten mycket riktigt en viktig roll.

Jag ställer därför den fråga som jag ställde till Anders Österberg igen. Det som vi ska klara av i krigstid, Clara, behöver vi ju planera och öva för i fredstid. Detta gäller också räddningstjänsten, så varför har ni utelämnat dessa viktiga delar i det övergripande säkerhetsprogrammet?

Anförande nr 102

Borgarrådet Lindblom (V): Hur mycket mitt hjärta än bultar för den kommunala räddningstjänsten ska vi komma ihåg att det civila försvaret är mycket bredare än så. Det är inte bara indikering, det är inte bara nationell urban sök och räddning och det är inte bara oexploderad ammunition. Det civila försvaret är säkerhetsprogrammet. Det är hela det paketet.

Till detta kommer alla våra grundläggande samhällsviktiga verksamheter som nämndes tidigare: skola, socialtjänst, äldreomsorg, förskola, avlopp och vatten. Säkerhetsprogrammet är ramverket. Hur:et finns i handlingsprogrammet, och återigen: Vi är tio medlemskommuner som tillsammans lägger ribban och jobbar genom handlingsprogrammet, inte minst, och i tät och fin samverkan inom Storstockholms brandförsvaret. Där har vi höjt ambitionerna flera nivåer. Räddningstjänsten och det civila försvaret står väldigt högt på agendan. Detta kan jag garantera.

Anförande nr 103

Gabriel Kroon (SD): Jag vill börja med att fördöma det som skedde i Gubbängen. Sådant får absolut inte ske i en demokrati och i Stockholms stad. Men verkligheten är att det inte är första gången som det sker mot ett politiskt parti. Från det att jag engagerade mig och fram till valet 2018 har vi aldrig utannonserat var vi har våra möten, för verkligheten har varit att det har funnits en hatisk retorik från vänstersidan, Antifa med flera, som har förstört våra möten och faktiskt skadat våra deltagare.

Jag tycker därför att vi måste bredda bilden och framför allt inte skjuta på varandra här utan se till att vi, som alla är demokratiska krafter som agerar demokratiskt, fördömer extremism i alla dess former, både det som skedde i Gubbängen mot Vänsterpartiet och det som har skett mot Sverigedemokraterna tidigare. Därför tycker jag att man även borde inkludera vänsterextremismen i strategin.

Bilaga 2

Anförande nr 104

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Nu är ju det här ett säkerhetsprogram som är framåtblickande de närmaste åren. Precis som jag sa pekar Säkerhetspolisen i sin årsrapport särskilt på våldsbejakande islamistisk extremism och högerextremism. Faktum är att jag till och med sökte där på ordet vänster, vänsterextrem och så vidare utan att få en enda träff på det. Detta betyder inte att de miljöerna inte existerar. De finns på andra ställen i våra styrdokument, men det här handlar om de närmaste åren.

Sedan tänker jag inte gå in och relativisera enskilda händelser. Nu pratade vi om Gubbängen och om det växande hotet från den högerextrema miljön, som faktiskt aktivt underblåses av en retorik som inte minst ditt parti, Gabriel Kroon, och din partiledare står för och sprider. Vi har sett det i personhot mot Jan Jönsson, och vi har sett det mot Rolf som gick blödande från mötet i Gubbängen. Någonstans får man ta ansvar för att ord har betydelse. Polarisering är farligt, och ni bidrar till det.

Anförande nr 105

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Jag ber att få yrka bifall till Moderaternas reservation.

Bilaga 2

§ 17 Reviderat genomförandebeslut gällande AB Stockholmsheims nyproduktion av 151 bostäder och lokaler på kvarteret Persikan 6, Södermalm

Anförande nr 106

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Vi hade en debatt om detta under det förra fullmäktigesammanträdet eller om det var förrföra. Det rör alltså ett genomförandebeslut som fattades 2018 om 151 lägenheter på Södermalm. Det är allmännyttiga Stockholmshem som ska bygga. Det blir en hög andel fyror och femmor, vilket är efterfrågat, inte minst bland större barnfamiljer i innerstaden, samt en livsmedelsbutik. Det är helt enkelt ett viktigt tillskott. Det är alltså ett bygge som pågår och som är väldigt nära färdigställande.

Det som hände var att man under den förra mandatperioden 2021 upptäckte att bottenplattan var felkonstruerad. Det har senare bekräftats av konsulter att den var felaktigt gjord. Därför var man tvungen att göra om konstruktionen. Man har hamnat i en tvist med entreprenören, och vi kommer givetvis att fortsätta att driva på för att man ska få tillbaka pengarna. Bottenplattan måste helt enkelt läggas om. Man kan inte uppföra 151 lägenheter på en felaktig bottenplatta.

En ny upphandling som görs i ett nytt kostnadsläge kommer givetvis att hamna på högre kostnadsnivåer, tyvärr. Det handlar både om tomträttsavgälden, som har stuckit iväg under tiden, och om personalkostnader. Tid är pengar. En försening på ett antal år kommer, allt annat lika, att leda till högre kostnader.

För er som sitter i kommunfullmäktige finns det sekretessbilagor till dokumentet. Ni kan gå in och se på dem, men jag kan inte stå och rabbla siffror här i talarstolen. Jag kan konstatera att alla siffror som finns i detta ärende, som är på en ganska hög detaljnivå, går att läsa via era Ipads. Jag gissar att det också funkar att logga in via era datorer. Detta är något som alla här inne har till handa.

Dessa siffror fanns givetvis också tillgängliga när yrkandet om minoritetsåttremiss kom. Siffrorna fanns också tillgängliga när styrelsen fattade beslut om denna fråga, och de fanns även tillgängliga vid den föredragning som styrelsen fick på mötet innan man fattade beslut. Vid alla fyra beslutstillfällen har siffrorna alltså funnits tillgängliga.

Det hela är mycket beklagligt. Varför det skedde vet jag inte, för jag satt inte i styrelsen och var heller inte ordförande under den perioden. Det är som sagt beklagligt, men det vi kan konstatera är att det skulle kosta mer att avbryta projektet än att färdigställa det. Det är något som byggs. Det är något som kommer att innebära ett fint tillskott till Södermalm, men givetvis måste man lära av det som gick snett där i början under åren 2020–2021 när bottenplattan lades och också godkändes i besiktningen. Man kan fråga sig hur det gick till. Vi får lära av detta.

Bilaga 2

Siffror finns som sagt och har funnits tillgängliga hela tiden. Givetvis måste man som styrelseledamot få fullständiga beslutsunderlag, men då gäller det också att läsa, ställa frågor, komma på presidiemöten och verkligen engagera sig i kalkylerna.

Med detta sagt: Det är en jättetråkig fördyring – det vill jag verkligen understryka – men det kommer att bli ett väldigt fint tillskott till Södermalm. Och om det är någon fråga som vi har fått mejl om de senaste åren är det just denna: När kommer vår livsmedelsbutik? Den är väldigt efterlängtd. Med detta vill jag säga: Bifall kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 107

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag brukar berömma mig med att jag är ärlig och uppriktig i mitt förtroendepolitiska arbete, och detta begär jag av andra också. När det gäller de siffror som du refererar till och säger alltid har funnits, borgarrådet, kan jag säga: De har inte alltid funnits. Det är inte sant.

När ärendet behandlades i Stockholmsboms styrelse ställde vi frågor. Jag ställde också frågor till vd särskilt om detta, och jag fick inte dessa siffror. Det är möjligt att du har fått dem, men styrelsen har inte fått dem innan vi återremitterade ärendet. Nu finns siffrorna. Jag frågade inför förra fullmäktigedebatten och fick svaret att siffrorna inte var klara, att man höll på och så där. Jag återkommer om detta i mitt inlägg senare, men var vänlig och blanda inte ihop fakta!

Anförande nr 108

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Siffrorna har funnits hela tiden. Jag förutsätter att ni inte fattar beslut i styrelsen utan kostnadskalkyler, Björn. Det måste givetvis finnas. Det är klart att det finns projektkalkyler och ekonomi. När man ställer frågor får man det från vd.

Jag har haft flera samtal med vd om denna fråga, och där har bolaget varit väldigt tydligt med att styrelsen fick en dragning innan beslut skulle fattas. Man hade också möjlighet att ställa kompletterande frågor på styrelsemötet. Detta togs även upp på presidiemötet före styrelsemötena. Självklart finns det genomförandebeslut med kalkyler, herrejösses! Annars har vi återigen en punkt att sätta upp på revisorernas lista vad gäller historiska problem i Stockholmsbom. Det finns kalkyler, och det finns siffror.

Anförande nr 109

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ordförande! Jag tror att du får specificera, Björn, vilka siffror du menar. Jag var själv föräldradedig när ärendet togs upp i styrelsen senast, så jag inte redogöra för det. Men specificera gärna!

Jag tycker att Clara redogjorde för bakgrunden på ett bra sätt. Jag kan lägga till att precis som hon var inne på var det, efter att beslut hade fattats här i fullmäktige, genom

Bilaga 2

drönarbilder vid en andra kontroll som man upptäckte att grundplattan, som tidigare hade godkänts, de facto var felaktigt utförd. Det var detta som ledde till beslutet att riva plattan och gjuta en ny. I samband med detta upptäckte man att skyddsrummen också var felaktigt utförda. Det är detta som har lett till de förseningar och kostnadsökningar som är anledningen till att vi nu behöver anta ett reviderat genomförandebeslut.

Att bottenplattan var felaktigt utförd är bara att beklaga. Vi ska dock vara glada över att felet upptäcktes och åtgärdades i tid. Nu i efterhand kan vi också genom bolagets beställda analyser konstatera att beslutet att riva grundplattan var helt korrekt.

Det är självfallet viktigt att Stockholmshem riktar krav gentemot entreprenören, vilket man nu också har gjort. Så långt hade man inte kommit när ärendet togs upp vid det förra fullmäktigesammanträdet, men detta är en process som kräver ett noggrant utredningsarbete och som måste få ta den tid det tar för att det ska bli rätt.

Eländet kring bottenplattan i Persikan får dock inte helt överskugga allt som är positivt med projektet, för det är i grunden ett positivt projekt. Arbetet med stommen är nu i full gång, och huset beräknas vara redo för inflyttning av hyresgäster i början av 2026. När allt är klart kommer Stockholm att ha fått 151 nya hyresrätter i ett läge där det i dag råder brist på just hyresrätter. Den nya förskolan kommer att fyllas med barnkullar från familjer som kanske precis har flyttat in, och fler kommer att få kortare väg till Icabutiken när mjölken till kaffet har tagit slut och gästerna väntar.

Med dessa ord yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 110

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag kan verkligen inte lasta dig för det här, Maria-Elsa Salvo, som har tagit över som ordförande efteråt.

Det är klart att borgarrådet när hon talar om siffror kan tolka mina uttalanden som att det inte skulle finnas några kalkyler alls, men de siffror som jag syftade på i mitt inlägg handlar naturligtvis om exakt vad det är som har gjort att projektet blivit dyrare. De uppgifterna hade jag inte fått ens inför att ärendet skulle behandlas förra gången i fullmäktige och vi begärde återremiss. Nu finns de. Nu har vi fått dem redovisade, men de fanns inte då. Det var detta jag invände mot tidigare. Alla andra siffror har jag. Nu vet jag vad alltihop beror på. Så enkelt är det.

Anförande nr 111

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ordförande! Jag tycker ändå att det var tydligt inför den förra fullmäktigedebatten, när det första reviderade genomförandebeslutet kom upp och innan det återremitterades, vad som låg bakom kostnadsökningen. Som det står nu i borgarrådets synpunkter är det ganska tydligt att merparten av den ökade kostnaden, ungefär 190 miljoner kronor, beror på att upphandling av entreprenörer nu behöver ske i ett annat, högre marknadsläge. Det är alltså mycket indexeringen som

Bilaga 2

har lett till kostnadsökningen, som har skett till följd av de förseningar som har uppstått när man har behövt riva och såga i plattan för att konstatera att den var felbyggd. Där har vi alltså inte samma uppfattning.

Efter den 1 februari och inför det förra fullmäktigesammanträdet var det, tycker jag, väldigt tydligt i det underlag som jag har tagit del av vad det var som ledde till kostnadsökningarna.

Anförande nr 112

T o m H e d r u p (M): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Jag delar helt Björns bild. När vi summerar utvecklingen av allmännyttan under den första halvan av denna mandatperiod kan vi konstatera att det har blivit 1,2 miljarder kronor i fördyringar enbart i Stockholms hem.

Samtidigt har Stockholms tre fastighetsbolag tappat 2,2 miljarder kronor i vinst under 2023. Utvecklingen är mycket oroande, och majoriteten tycks inte ha någon plan för att vända trenden. Detta gäller speciellt att man går fram med det projekt som vi ska fatta beslut om i dag.

Kvarteret Persikan är en fantastisk stadsdel, men det är inte billigt att bo där. I grannhuset till den mark där vi bygger betalar de boende upp till 27 000 kronor i månaden för en större lägenhet. Trots detta kommer vårt hus, Persikan 6, aldrig att bli lönsamt. De ökade kostnaderna har gjort projektet olönsamt. Under budgetdebatten stod bostadsborgarrådet i talarstolen och lovade att inga olönsamma projekt skulle påbörjas. Nu har detta ändrats. Varför?

För att förstå hur vanskligt det är med olönsamma projekt måste vi förstå hur de slår mot stockholmarna. De ökade kostnaderna tas nämligen från investeringsbudgeten, vilket ger en dubbeleffekt som slår hårt mot våra bostadsbolag. Investeringsbudgeten krymper nu fort, och det innebär färre lägenheter i framtiden. Räntorna för de ökade kostnaderna kommer att slå mot bostadsbolagens kassaflöde och resultat. Detta betyder sämre resultat, vilket i sin tur kan slå mot hela Stockholms kreditbetyg. Att bygga olönsamma bostäder är således en strategi som inte håller i speciellt många år.

Borgarrådet försöker också dribbla bort oss genom att påpeka att det blir dyrare att avbryta projektet. Det är sant, men det är ingen som har föreslagit att vi ska sluta bygga och låta ogräs gro på tomten. Så vad borde vi då göra? Jo, vi borde sondera marknaden och se om vi kan hitta någon annan aktör som kan köpa loss projektet – cut your losses. På det sättet räddar vi både investeringsbudgeten, resultaten och Stockholms viktiga kreditbetyg.

När jag tittar på de privata bostadsbolagen ser jag att det är precis så de gör nu; de avvaktar så att de kan vara redo att bygga snabbt och mycket när marknaden vänder. Majoriteten gör alltså tvärtom. Kanske finns en ledtråd till agerandet i den bostadsplan som majoriteten presenterade efter valet 2022 och där det står att inga försäljningar av

Bilaga 2

allmännyttiga hyresrätter ska ske. Men bra politiker kan ändra sig, speciellt när de förstår konsekvenserna av och riskerna med sitt agerande.

Detta projekt har kännetecknats av hafs, slarv och en majoritet som har nekat oss information. Stockholms hem är ett fantastiskt bolag. Låt bolaget slippa de olönsamma projekten! Ta ansvar i en svår tid, och baxa inte igenom projekt som dessa för att nå era vallöften! De stockholmare som står i bostadskö förtjänar mer.

Med detta yrkar jag bifall till alliansens reservation.

Anförande nr 113

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ordförande! Ett tips till alla som inte redan gör det: Lägg gamla handlingar i lådan, för då är det enkelt att plocka fram dem. Här i min hand har jag nämligen det reviderade genomförandebeslutet om kvarteret Persikan från styrelsesammanträdet 2023-11-13. Där medverkade jag inte själv, men jag kan läsa högt hur sammanfattningen:

”Projektet har fått ökade projektkostnader med ytterligare 300 mnkr till en beräknad slutkostnad på 1 010 mnkr. Kostnadsökningarna beror framförallt på att entreprenören utfört en felaktig grundplatta, hävning av generalentreprenörskontrakt, ökade projekteringskostnader, kraftigt ökad inflation och kostnadsutveckling inom byggbranschen. Den förlängda byggtiden med två år har även medfört ytterligare kostnader för tomträttsavgäld och personalkostnader.”

På sidan 4 finns en hel sida med rubriken Orsaker till den ökade produktionskostnaden. Där redogör man utförligt för det som ni påstår att man inte har redogjort för. Jag förstår faktiskt inte, Tom. Hur kan ni på allvar mena att ni inte har fått det underlag som ni nu har fått?

Anförande nr 114

T o m H e d r u p (M): Ordförande! Vi har fått den informationen. Det som vi pratade om var ytterligare information. Det kan ju bli mer fördyringar i projektet. Det pågår också en juridisk tvist som precis har börjat men som kan pågå i flera år. Stockholms hem kan mycket väl vinna. Då kanske bolaget kan betala, eller så går de i konkurs. Vi vet inte vad kostnaderna blir. En process som denna kan ta flera år. Det kan det handla om många miljoner i juridiska kostnader, så vi har fortfarande inte slutsumman för huset.

Anförande nr 115

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag vill bara yrka bifall till den gemensamma reservation som Kristdemokraterna har tillsammans med Moderaterna och Liberalerna.

Bilaga 2

Anförande nr 116

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholm behöver fler bostäder, men inte till vilket pris som helst. I det här fallet är vi nog alla lite delansvariga för att vi står här i dag, och vi kliar oss nog alla lite i huvudet och undrar varför Stockholmshem har använt en leverantör som inte klarar av att bygga en bottenplatta.

Alternativet att inte bygga något hus på platsen är dock inte heller en möjlig utväg. Det är varken första eller sista gången som vi kommer att behöva fatta sådana här beslut. Sedan jag kom in i kommunfullmäktige 2010 har vi fattat enormt många beslut om fördyringar i våra egna bolagsprojekt. Varje gång finns det en förklaring, så även denna gång.

Det går dock inte att bortse från att den omfattande kostnadsökningen på 40 procent sticker i ögonen. Det säger sig självt, och jag behöver nästan inte säga det i talarstolen, att Stockholmshem ska göra allt de kan för att rikta krav mot den entreprenör som har uppfört den felkonstruerade bottenplattan. För mig är det en självklarhet att man ska göra detta, och jag förutsätter att man lyckas.

Med tanke på att projektet redan är i genomförandefasen vore det oansvarigt att avbryta det, men vi måste helt klart komma bort från fördyringar. Det är vi många som har sagt under många år. Så ta nu ledarfanan, Clara & Co! Intensifiera ert fokus på kostnadskontrollen genom att analysera och genomföra kostnadsbesparande åtgärder för att se till att investeringskostnaderna inte springer i väg i fler projekt.

Bifall till vår reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 117

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! I 22 års tid har jag jobbat för att kvarteret Persikan ska bebyggas. Jag började med det som ordförande i Familjebostäder långt tillbaka i tiden. När vi fick nys om att SL skulle lägga ned bussdepån ville vi hålla oss framme och begära att vi i Familjebostäder skulle få bygga.

Detta arbete fortsatte jag med i Stockholmshem, och det blev så att vi fick möjlighet att bygga i kvarteret Persikan. Ingen har varit gladare än jag över att på alla sätt försöka genomföra projektet på de vägar som är möjliga. Men när saker och ting, som jag dessutom haft delansvar för, går åt pipsvängen vill jag veta orsakerna till detta.

Dessa orsaker framgår tydligt av det som nuvarande ordförande Maria-Elsa Salvo nyligen läste upp. Absolut! Men hur mycket kostade varje sak? Vad var det som kostade egentligen? Man kan alltid räkna upp en massa ord och säga att det är vad fördyringen har bestått av. Men vad är det som har kostat vad? Och varför startade inte bolagsledningen den juridiska processen tidigare utan dröjde med detta i många månader? Dessutom säger man "Nja, vi vet inte riktigt hur det går med det här". Tom Hedrup nämnde orsaken, och jag tänker inte upprepa den i onödan.

Bilaga 2

Fullmäktige, åhörare och ordförande! Det som jag som förtroendevald och ansvarig i en bolagsstyrelse kräver är att jag ska få de siffror som revisor Bosse Ringholm alldeles nyss stod här och krävde att vi ska få när vi frågar. Det var detta jag menade med siffror, borgarrådet. Jag är inte så dum att jag inte vet att det finns kalkyler, men de siffror som varje fördringspost bestod av kräver jag som styrelseledamot att jag ska få så att jag vet vad det är jag ska ta ansvar för och så att jag vet vilka fel som är begångna.

Vi kan konstatera att det var en bottenplatta som gick åt pipsvängen. Om vi hade byggt på den hade huset fått sättningar och i värsta fall hade någon skadats av det. Dessa uppgifter – vad som kostade vad – fanns inte. Nu har vi dem, och därför kan vi fatta beslut nu. Återremissen var alltså alldeles adekvat, för nu har ytterligare uppgifter kommit fram. De har redovisats i styrelsen, och de finns i den hemliga bilagan. Nu känner jag till dem.

Vi ska lära oss av detta, precis som revisor Bosse Ringholm – tidigare socialdemokratisk finansminister och finansborgarråd uppe i Landstingshuset – sa. För att kunna ta ansvar måste vi ha korrekta uppgifter. Därför yrkar jag bifall till Moderaternas och Liberalernas reservation i ärendet.

Anförande nr 118

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Den 17 november skickades handlingarna ut till presidiet. Jag håller i sekretesshandlingen – bilagan – här digitalt. Jag kommer inte att bryta sekretessen, men jag har en tabell framför mig där jag ser kostnaderna uppräknade i tabellen – orsak och kostnad. Vi kan titta på det sedan. Det har ju skickats ut, Björn. Ni gick igenom detta på presidiummötet, du och Ingela, före styrelsemötet. Varför låtsas ni som att ni inte har tagit del av detta?

Anförande nr 119

B j ö r n L j u n g (L): Fullmäktige, ordförande och åhörare! Jag tror att ni vid det här laget, efter de 22 åren, känner mig tillräckligt väl för att förstå att det jag säger här och nu är fullständigt sant.

Borgarrådet har nyligen sagt att man också måste närvara vid presidiummötena. Ja, ordförande, men jag hade inte möjlighet att närvara vid det presidiummötet. Jag fick inte siffrorna efteråt heller. Det är den fullständiga sanningen. Det är därför jag är så tydlig med att vi måste få uppgifter innan vi kan gå till beslut. Det här är så pass viktigt, tycker jag, att styrelsen kunde ha redogjort för det som ett sekretessärende. Det kunde man ha gjort. Man behövde inte ha det bara på presidiet. Det kan vara så att även jag har giltiga förhinder för att inte kunna närvara vid ett presidiummöte. Ordföranden vet att det har hänt mig och att det kommer att hända. Det är skälet till att jag är så engagerad i frågan nu.

Bilaga 2

Anförande nr 120

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tror att ni får reda ut det här. Det som jag har fått till mig från bolagsledningen och vikarierande styrelseordförande, alltså sittande ordförande, är att dessa handlingar – alla siffror – gick ut till presidiet i november, om jag inte hörde helt fel här, och sedan ut till hela styrelsen.

Med detta sagt vill jag understryka att det är väldigt bra att man efterfrågar information, och det är väldigt bra att man ställer frågor. Men det är också så att man ibland inte kan få alla svar, till exempel om vad en tvist kommer att kosta om flera år, som en tidigare talare förde fram. Det vet ju ingen. Ingen vet var dessa tvister kommer att landa.

Ni inom Stockholms hem som sitter i presidiet får reda ut detta. Vad jag kan se har alla handlingar – de handlingar som skickades ut inför styrelsemötet – innehållit sekretessbelagda uppgifter. De gick igenom på presidiemötet, och de gick igenom på styrelsemötet.

Jag tänkte bara säga något, apropå retoriken från den moderat som tidigare här pratade om att jag som bostadsborgarråd baxar igenom olönsamma projekt. Man får intrycket att detta är något som är mer eller mindre borde avbrytas. Det som är intressant, också efter att ha lyssnat på Björn tidigare, är att processen påbörjades för nästan 20 år sedan. Jag minns när jag satt i exploateringsnämnden och denna fråga togs upp. Då var Joakim Larsson ordförande i exploateringsnämnden.

Om man gör en lite snabb googling på vad Dennis Wedin hade för sig den 21 januari 2021 hittar man ett citat: ”Det är mycket glädjande att arbetet nu drar i gång med kvarteret Persikan.” Dumma Clara Lindblom som har baxat igenom det här projektet! Nej, det här påbörjades för flera år sedan. Vi har gjort det tillsammans, när Moderaterna hade ordförandeposten i exploateringsnämnden och senare. Stockholm hem har legat under en moderat, och nu ligger det under Vänsterpartiet med en socialdemokratisk ordförande.

Det är djupt olyckligt att bottenplattan utfördes felaktigt, att man behövde göra om den och att upphandlingen behövde göras i ett dyrare kostnadsläge. Men nej, detta är inte ett exempel på att majoriteten till varje pris baxar igenom olönsamma projekt. Detta är något som vi har drivit igenom tillsammans, och vi får förhoppningsvis lära oss mycket av det.

Precis som vi tog upp i diskussionen om årsredovisning och så vidare har vi nu en investeringsstyrning i staden som är starkare än någonsin tidigare. Flera av er sitter i koncernstyrelsen. Ni vet vilka lägesrapporteringar vi gör. Ni vet hur noga vår stadsledning följer fördyrade projekt och så vidare. En av anledningarna till att vi får de reviderade genomförandebesluten är ju att vi ser till att få upp korten på bordet. Vi ska ha korrekta siffror även om det är en obekväms sanning.

Fortsatt bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Bilaga 2

Anförande nr 121

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare! Ja, borgarrådet, det är precis exakt detta vi kräver: korrekta siffror att ta ställning till. Vi vill veta vad kostnadsökningarna utgörs av och var någonstans vi har tänkt fel. Det är också ett sätt att tvinga fram nya tankesätt och tankebanor hos bolagsledningarna. Jag är – det ska vår Herre veta – inte nöjd med hur Stockholms hem har hanterat sina kalkyler de senaste åren, nu när vi ser det svart på vitt.

Låt vara att vi har en helt annan marknadssituation och att vi får nedskrivningar och så i projekt där vi har försökt bygga bostäder men där det inte har funkat fullt ut. Detta, borgarrådet, är precis de krav som ska ställas. Jag är väldigt glad att du backade från det tidigare snacket om att vi inte hade några siffror. Tack för det!

Anförande nr 122

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tror att du missförstod att jag backade, Björn. Det jag sa var att man givetvis ska ha korrekta siffror. Men återigen: Detta är något som ni får diskutera i Stockholms hems presidium.

När jag tittar på de handlingar som skickades ut i november och februari kan jag konstatera att de är specificerade. De siffror som ni efterfrågade i minoritetsåterremissen är specificerade i sekretessunderlaget. Jag ser detta framför mig nu. Om något där inte stämmer får ni reda ut det, men vad jag kan se har ni siffrorna framför er. Vi menar att siffrorna fanns där. Men nog om detta.

Det är jättebra att du engagerar dig så mycket, Björn – verkligen – men återigen: Jag vill bara påminna om att det efter investeringsstyrningen, genomlysningen och granskningen inte är konstigt att det kommer sådana här reviderade genomförandebeslut. Stockholms hem har tyvärr flugit under radarn de senaste åren. Det kommer att komma mer, för vi gör en total genomlysning av bolagets investeringsstyrning. Tyvärr måste vi göra det.

Anförande nr 123

T o m H e d r u p (M): Ordförande! Du pratar om Dennis Wedin, Joakim Larsson och så vidare, Clara, och om kvarteret Persikan, men då handlade det ju om ett lönsamt projekt. Då var Persikan 6 lönsamt, men nu är det olönsamt. Det här är farligt därför att det påverkar Stockholms hems investeringsbudget. Det kommer att byggas färre lägenheter i framtiden. Det var detta som var min poäng med det olönsamma. Du sa i talarstolen att ni inte skulle gå fram med olönsamma projekt.

Anförande nr 124

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag rekommenderar dig att åka ned till östra Södermalm, Tom, och titta på vad som sker där. Redan vid valet stod det byggbodas på plats. Menar du på fullaste allvar att vi ska avbryta projektet nu? Det kostar ju mer än att färdigställa det och skulle faktiskt orsaka bolaget ekonomisk skada.

Bilaga 2

Du sa i ditt inlägg att det aldrig någonsin kommer att bli lönsamt. Detta ifrågasätter jag starkt. En nulägesanalys i dag bygger på vissa antaganden givet rådande avkastningskrav och så vidare. Ingen är väl så pessimistisk att man tror att fastigheter på Södermalm har nått sitt maxvärde. Det är lönsamt på sikt, och Stockholmshem är ett långsiktigt bolag, om nu inte någon får för sig att sälja alltihop, som vi fick höra om lite tidigare. Men det tror jag faktiskt inte att vi vill göra. Långsiktigt är det lönsamt. Att riva det nu och avbryta vore väldigt dumt.

Bilaga 2

§ 18 Reviderat genomförandebeslut avseende Skolfastigheter i Stockholm AB:s ombyggnation av Drivhuset 1 etapp 2 i Enskede

Anförande nr 125

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det här ärendet gäller tyvärr också ett projekt som har blivit dyrare sedan det första beslutet togs. Det är en fördyring som beror på att man under byggets gång upptäckt att ett tak hanterats på ett sätt som gör att man inte kan säkra hållfastheten i detta tak. Det får konsekvenser för investeringskostnaderna, men det får också stora konsekvenser för den verksamhet som numera bedrivs i dessa lokaler, nämligen Betty Petterssons gymnasium: Skolan kan inte öppna i den takt som var tänkt, och eleverna går i dag i skolan i princip utan skolgård.

Det är enormt tråkigt att det har blivit på det här sättet. Men det är också helt nödvändigt att göra det här omtaget. Det som har upptäckts har tyvärr upptäckts på liknande konstruktioner på andra platser inte bara i Sverige utan även i andra delar av Europa. I England fick det som konsekvens att man omedelbart stängde ett stort antal skolor. I Sisabs fall håller man på att göra en genomlysning av alla skolfastigheter som är byggda under samma tid och som skulle kunna ha samma typ av takkonstruktion. Syftet är att säkerställa att ingen fara finns för våra barn och elever.

Det är som sagt tråkigt att det har blivit så här. Men det känns väldigt tryggt att bolaget har en plan för att hantera det, så att vi inte ska ställas inför liknande upptäckter framöver utan gör den här genomlysningen ordnat nu. Det är självklart så att det här måste göras. Därmed får vi helt enkelt anta den här högre nya budgeten för Drivhuset. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 126

L o u - A n n W e j k e N o r b e r g (M): Ordförande, ledamöter och åhörare! Ärendet gäller det tidigare Enskede gårds gymnasium, som ligger nära Slakthusområdet. Det området är ett av stadens stora utvecklingsområden. Vi behöver fler av både gymnasieplatser och högstadieplatser. Därför ser vi med stor oro på de skador som upptäckts i vindsbjälklaget och som nu försenar och kraftigt fördyrar det här projektet, som kallas Betty Petterssons gymnasium, och den blivande grundskolan.

Inom bygg- och fastighetsbranschen har man, precis som Emilia Bjuggren just nämnde, nyligen funnit att funktionen och bärigheten för lättbetong bara kan garanteras om lättbetongselementen i huvudsak är intakta sedan tillverkningen. Det innebär en osäkerhet när det gäller hur armeringen påverkas av till exempel fukt, skador eller håltagning.

Det kan inte uteslutas att andra fastigheter med liknande konstruktion drabbats eller kommer att drabbas av liknande skador. Självklart är det bra att Sisab under våren gör en inventering, som sedan ska redovisas i styrelsen, av sitt fastighetsbestånd i syfte att säkerställa läget för övriga fastigheter inom bolaget. Men det räcker inte. Staden har

Bilaga 2

ett stort fastighetsbestånd med varierande användningsområden, alltifrån bad och idrottshallar till samlingslokaler, kontor och mycket mer.

Moderaterna vill säkerställa att man inventerar alla byggnader som byggts på ett liknande sätt som Drivhuset 1. Syftet är att motverka behov av eventuella akuta underhållsåtgärder som kan medföra stora kostnader och även olägenheter i form av nedstängda lokaler. Jag är övertygad om att ingen av oss här inne vill hamna i en situation där vi kan komma att bli ansvariga för olyckor som vi hade kunnat förutse eller förebygga. Jag yrkar därför bifall till Moderaternas reservation.

Anförande nr 127

G a b r i e l K r o o n (SD): Sverigedemokraterna yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 128

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande! Så sent som för ett år sedan, på kommunfullmäktiges sammanträde i början av maj, fattades ett reviderat genomförandebeslut avseende samma fastighet som det här ärendet gäller i dag. Projektkostnaden hade ökat från 232 till 319 miljoner, en ökning med drygt 37 procent. I det SU som Centerpartiet med flera partier inom Alliansen då lämnade in slog vi fast att det är av yttersta vikt att projektet inte fördyras ytterligare och att det är viktigt att noga bevaka och hantera de kostnader och risker som kvarstår i den sista etappen.

Det är därför, som alla konstaterar här, djupt oroväckande att den dramatiska kostnadsökningen fortsätter, nu med ytterligare nästan 90 miljoner – en ökning med 28 procent på bara ett år. Centerpartiet har ingen egen representation i styrelsen för Sisab, så vi har inte kunnat följa det här lika löpande som andra. Men det spelar egentligen inte så stor roll. Den här utvecklingen väcker en hel del frågor om hur planering och uppföljning sköts och har skötts både inom bolaget som sådant och genom den politiska styrning som vänstermajoriteten nu ansvarar för. Det är därför viktigt att som föreslås proaktivt inventera de fastigheter som har en liknande konstruktion som Drivhuset 1 för att om möjligt undvika liknande felaktiga prognoser i framtiden.

Men i grunden ser vi också något av ett systemfel här. Fler liknande proaktiva insatser kommer sannolikt att behövas för att den ständigt höga andelen stora fördyringar inte ska bli återkommande i ärenden både i nämnder och här i kommunfullmäktige. Det kan röra andra typer av konstruktioner som har återkommit i de här fördyringsärendena och som man nog borde titta på. Vi saknar lite den typen av inventering just nu.

Vi yrkar därmed bifall till det beslutsförslag som framförs i den gemensamma reservation som Centerpartiet stöder tillsammans med Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna.

Bilaga 2

Anförande nr 129

E m i l i e F o r s (L): Nu har väldigt mycket klokt sagts här redan, både från Emilia Bjuggren – det var väl förklarat – och framför allt från Lou-Ann Wejke Norberg. Jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation från Moderaterna och Liberalerna. Vi motsätter oss inte att man ska göra den här ombyggnationen. Även om det är beklagligt att denna fördyring sker är det i grund och botten bra att man upptäcker de här felen nu och inte senare. Vad vi vill tillägga är att vi uppdrar till Stockholms Stadshus AB att inventera hela stadens fastighetsbestånd för att se över om det finns liknande fel på andra takkonstruktioner som är likadana.

Anförande nr 130

D e s t i n y Z a n d i L i n d g r e n (KD): Fru ordförande! Jag hade tänkt säga en massa bra saker. Men det mesta har redan sagts, och jag tänker inte förlänga debatten. Jag är här uppe i talarstolen för att säga att vi från Kristdemokraterna yrkar bifall till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

§ 19 Genomförandebeslut gällande Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s underhåll av fastigheten Mälteriet 2 på Södermalm

Anförande nr 131

Borgarrådet **B o u c h e r** (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! I det här ärendet finns det ingen reservation, men jag vill jättegärna gå upp och säga några positiva saker. Det här är ett exempel på ett äldreboende som är byggt på 80-talet. Vi kommer att behöva renovera det nu. Det går inte att senarelägga det, eftersom det finns komponenter som nu har nått sin tekniska livslängd.

Det här är inte det enda äldreboende som är byggt på 80-talet. Det finns ganska många äldreboenden som byggdes på 80-talet, och alla kommer att behöva renoveras nu. Det här är en jättestor utmaning för Micasa, men det är också en jättestor möjlighet för Micasa. Det är därför jag är uppe i talarstolen och berättar om detta.

Jag vill citera lite grann av vad vi säger under de föredragande borgarrådets synpunkter: ”Åtgärderna kommer att ge bolaget en under många år underhållsfri fastighet med en förbättrad energiprestanda och ett bättre inomhusklimat. Projektets investeringskalkyl visar på ett positivt resultat. Projektet innebär bland annat ett uppdaterat klimatskal och uppförande av solcellsanläggning på taket. Totalt leder åtgärderna till att fastigheten beräknas kunna sänka energiförbrukningen med minst 30 procent. Återbruk kommer genomsyra hela projektet och exempelvis kommer köksskåp att återmonteras efter renoveringen och plattor på terrasserna återanvändas.”

Det här är verkligen ett exempel på hur Micasa går framåt och gör mer klimatsmarta men också bättre boenden för de äldre när vi renoverar äldreboendena.

Anförande nr 132

N i k e Ö r b r i n k (KD): Även denna gång ska jag fatta mig kort. Jag yrkar bifall till Kristdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

§ 20 Införande av miljözon klass 3 i området innanför Kungsgatan, Birger Jarlsgatan, Hamngatan och Sveavägen

Anförande nr 133

Borgarrådet **Strömgren** (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare, stockholmare! Runt om i Europa väljer allt fler stora städer att vidta åtgärder för att minska utsläppen från biltrafiken för att förbättra luftkvaliteten och bidra till omställning och elektrifiering samt göra städerna mer gröna, levande, tillgängliga för gång- och cykeltrafikanter och inte minst barnvänliga. Bryssel, München, London och Paris är några av de storstäder som redan har genomfört omfattande åtgärder och som har åtagit sig att tydligt minska utsläppen från biltrafiken. Den gröna omställningen för ett bättre klimat och bättre luft i våra städer har påbörjats, och den är här för att stanna.

Vägtrafiken är den största källan till utsläpp av luftföroreningar i Stockholm. Det har länge varit känt att luftföroreningar från vägtrafiken ökar risken för lungsjukdomar, hjärt- och kärlsjukdomar, astma och allergi samt andra allvarliga hälsoskador. Ny forskning visar att de negativa effekterna av luftföroreningar är betydligt större än vad man tidigare trott, och Världshälsoorganisationen, WHO, skärpte därför år 2021 sina riktlinjer för luftkvalitet.

Det räcker dock inte att bara säga att man vill göra förändringar. Man behöver gå från ord till handling. Vi behöver göra det med de verktyg vi som kommun har. Vår målsättning i det rödgröna styret är att skapa en mer levande stad med friskare luft. Därför inför vi miljözon klass 3 i ett område i city från och med den 31 december 2024.

Vad är det då i praktiken vi vill införa i det här området? Jo, när denna förordning införs får fordon – det gäller såväl persontransporter och lätta fordon som tunga transporter – bara köra i området om de är elektrifierade eller går på biogas eller vätgas. Syftet är helt enkelt att förbättra luftkvaliteten för dem som vistas där och minska bullret, som stör dem som befinner sig i området. Det finns också ett annat syfte: att det här ska vara teknikdrivande. Även om det bara införs i det här området i etapp 1 kommer det att ge ringar på vattnet och också förbättra luften utanför den här zonen.

Under 2023 utredde trafikkontoret området och landade i att miljözonen i en första etapp ska införas i det här området med 20 kvarter. Men är det en slump att vi väljer just dessa kvarter? Nej. Det här är nämligen ett område där det finns många gående. Det finns också möjligheter att köra runt området om man inte ska dit. Det finns dessutom många lastfar i det här området, eftersom en stor del av dessa byggnader byggdes efter Klararivningarna och man då passade på att skapa möjlighet till lastning i underjordiska lastfar. Det har funnits flera projekt, bland annat Vinnovafinansierade projekt – Hits är ett, Snabbsam, som påbörjas nu, ett annat. Det har där förts dialoger mellan intressenter, och det har funnits ett stort intresse för att helt enkelt göra leveranserna smartare.

Bilaga 2

Miljözon klass 3 i det här området möjliggör inte bara att luften blir bättre utan också att man där kan ta bort det förbud som i dag finns mot nattleveranser. Elfordon är tystare, och därför kan man ta bort det förbudet i den här zonen. Trafikförordningen, som den ser ut nu, gör annars inte att man kan styra det här på drivlina – man kan alltså inte dela upp det utefter de olika drivmedlen. Men tack vare miljözon klass 3 blir det här möjligt.

År 2021 fattades det beslut i den här salen om att vi år 2030 ska ha en utsläppsfri innerstad. Nu går vi från ord till handling. Ingen som rör sig i Stockholm, om det nu är barn, gravida eller äldre, ska behöva utsättas för skadliga utsläpp. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 134

Borgarrådet **W e d i n** (M): Ordförande! Trafikkontorets egna tjänsteutlåtanden visar på att trafiken i omgivande områden kommer att öka. Borgarrådet Strömgren står här och pratar om att man har valt det här området för att det inte är så många som bor där. Stadslivet ska nu förbättras i kvarter där människor jobbar och shoppar, men med effekten att stadslivet och luftkvaliteten ska försämrats i omgivande bostadsområden. Utifrån trafikkontorets egna tjänsteutlåtanden, hur motiverar borgarrådet det här?

Du kommer med ett internationellt perspektiv, Lars Strömgren. Internationellt är det här en av de hårdaste zonerna i världen. Du ska införa detta utan konsekvensanalys. Det är också därför Moderaterna motsätter sig detta. Men du säger även att zonen ska utvidgas innan den har kunnat utredas. Då undrar jag: Var går din gräns? När är du beredd att ompröva att den här zonen ska utvidgas?

Anförande nr 135

Borgarrådet **S t r ö m g r e n** (MP): Vi har ett gemensamt mål som vi fattat beslut om: att innerstaden ska vara utsläppsfri 2030. Vi behöver börja någonstans för att skynda på den här utvecklingen. Elektrifieringen är redan igång, men det här är en av de insatser och verktyg vi har för att påskynda utvecklingen. Det finns något som är väldigt positivt med det här, om man jämför trängselskatten med miljözon klass 3: Trängselskatten påverkar ett resebeteende, medan jag tror att miljözon klass 3 väldigt mycket kommer att påverka inköpsbeteendet vad gäller transportföretagens nya fordon.

Rörande de transporter som försvann i och med att man införde trängselskatt visste man inte vart en del av dem tog vägen. Man kommer att samordna transporterna mer. Det är redan i dag till exempel så att samma fordon som kör Brings paket till ett lastfar sedan tar med Ragn-Sells sopor. Vi för dialoger med företag och transportföretag i området, och vi tror att det här kommer att skapa ringar på vattnet och på totalen bidra till mindre utsläpp i hela staden.

Bilaga 2

Anförande nr 136

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag tycker att det är intressant att du lyfter fram de dialoger ni har haft med dem som berörs, borgarrådet. Såvitt jag har förstått finns det inte ett enda branschföretag som representerar näringsidkare inom det här området och har uttryckt någon tillstymmelse till positivitet till förslaget. De upplever att det är förhastat, att det är dålig framförhållning och att man inte har lyssnat på dem eller sett deras vädjanden.

Vi kan bara konstatera att endast 3,8 procent av Stockholms lätta lastbilar är eldrivna. Det beror inte på att man inte vill ställa om till eldrivna lastbilar utan på att det inte finns tillräckligt med sådana alternativ på marknaden. Så länge inte trafikborgarrådet tror att man kan frakta flera tunga lastpallar med exempelvis dryck eller kläder i baksätet på en eldriven personbil – vad är ditt svar till dem vars verksamheter nu hotas till följd av att man trycker ned det här förslaget i halsen på dem?

Anförande nr 137

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Jag skulle vilja vända på frågan. Jag har inte sett ett enda förslag från Kristdemokraterna om hur man skulle kunna uppnå målet att luften i det här området inte ska påverka barns, gravidas och äldres lungor. Redan i dag säger forskning att barn som växer upp vid högtrafikerade gator i Stockholm har nedsatt hjärt-, kärl- och lungkapacitet redan från sex månaders ålder. Det är inte acceptabelt.

Vi har haft extremt många dialogtillfällen med näringslivet och branschen i området. Det är inte alls så att alla är negativa, vilket du verkar vilja få det att låta som, Nike Örbrink. Vissa tycker att det är svårt. Andra tycker att det går för långsamt och att området är för litet. Men det som är tydligt är att det här har fått upp dem på banan, så att de börjat fundera på hur deras leveranser sköts. Många har insett att vi transporterar väldigt mycket luft i våra lastbilar. Vi samordnar oss inte. Näringslivet kommer att tjäna på det här.

Anförande nr 138

A n d e r s L i n d m a n (SD): Ordförande! Min fråga till borgarrådet Lars Strömgren är: Varför så bråttom? Om vi fattar beslut om detta i dag är det cirka åtta månader kvar. Enligt de siffror som förvaltningen har tagit fram är det 3 procent av alla lätta lastbilar, 8 procent av alla skåpbilar och 12 procent av alla tunga lastbilar som i dag klarar kraven. Hur ska de kunna ställa om på åtta månader? Det tycker jag är helt orimligt. Detta kommer att få enorma konsekvenser för näringslivet och företagarna i det här området. Transportföretagen är ju emot detta klart och tydligt. Varför så bråttom? Varför inte vänta lite, ta det lite lugnt och införa det här på längre sikt, så att alla hinner anpassa sig i lugn och ro?

Bilaga 2

Anförande nr 139

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Det finns ett gemensamt mål att innerstaden ska vara utsläppsfri till 2030. Jag tillhör den typ av politiker som tror att ord måste bli handling för att vi verkligen ska kunna åstadkomma någonting. Om vi bara står här och pratar och pratar men det aldrig leder till konkret förändring och handling vet jag inte om det vi säger här är så mycket värt.

När man hör på den här debatten skulle man kunna tro att det här området är hela universum. Men det finns väldigt stora andra områden där de här kraven inte finns. Det är tydligt att de omkring 450 transporter som behöver ske och sker till det här området kan lösas utan problem av de drygt 5 000 fordon som klarar kraven i Stockholm redan i dag. Det råder alltså inget tvivel om att det här området kommer att klara sina leveranser. Exempel på exempel visar att det går bra för näringslivet där man gör det attraktivt och levande att vara.

Anförande nr 140

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Stockholms resa till att bli en klimatpositiv stad 2030 och en fossilbränslefri stad 2035 kräver att vi aktivt minskar utsläppen. Det kommer att kräva att vi bryter invanda mönster. Centerpartiet ser skärpta miljözonsbestämmelser som en förutsättning för att vi ska kunna nå de här målen.

Vi har också förståelse för att förändring inte alltid är lätt. Det behövs en ordentlig upptrappning av arbetet med elektrifiering. Vi måste erbjuda fler och bättre laddningsmöjligheter för fordon. Vi måste också göra mer för att göra omställningen från fossilt till grönt så enkel och självklar som möjligt. Om vi ska få med oss stockholmarna måste vi ställa om cykelbanorna till att bli trygga och sammanhängande. Kollektivtrafiken måste vara pålitlig och tillgänglig.

Förslaget om miljözon klass 3 innebär att 20 kvarter på Norrmalm kommer att lyda under ett nytt regelverk, separat från det som redan råder på bland annat Hornsgatan sedan några år tillbaka. Att driva en miljö- och klimatpolitik som resulterar i små enklaver med olika bestämmelser tror vi i Centerpartiet inte är rätt väg att gå. Det är inte heller enklaver som skapar spridningseffekter och de incitament som får företag och verksamheter att verkligen ställa om fordonsflottan med kort varsel.

Vi anser i stället att man måste jobba med det här genom att harmonisera reglerna i hela innerstaden och så småningom i hela kommunen. Då kommer vi att kunna få effekt. Vi ska inte flytta problemen. Vi ska inte hänvisa de bilar som ger upphov till utsläpp till sidogator eller till längre omvägar. I stället borde vi klart och tydligt signalera att omställningens tid är här och nu.

Centerpartiet föreslår i stället miljözon klass 2 i hela innerstaden så snart det bara går, en skärpning till klass 3 senast 2030 och samma regler i hela staden 2035. Vi vill att man får bort de smutsigaste fordonen från hela innerstaden genast men samtidigt också

Bilaga 2

ger stockholmarna möjlighet att ställa om och tid att planera sitt deltagande i omställningen till en fossilfri fordonsflotta. Vi vet nämligen att stockholmarna vill vara med på den här resan. Vi måste bara ge dem rätt förutsättningar. Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 141

Borgarrådet **S t r ö m g r e n** (MP): Ordförande! Jag är väldigt positiv till att Centerpartiet som helhet är för att vi jobbar aktivt med att minska utsläppen. Men jag tror att man kanske inte riktigt har koll på hur de här olika miljözonerna är utformade om man vill jobba enbart med miljözon klass 2. Miljözon klass 2 har bara hand om persontransporter och lätta transporter. Det finns heller ingen komponent i miljözon klass 2 som handlar om elektrifiering.

Vi tror att man behöver jobba med både lätta transporter och tunga transporter, och vi tror att det är viktigt att bidra till omställningen till elektrifiering. Vi tror också att det är oansvarigt att vänta ända till 2030, även om man då ökar ambitionen och säger att det ska vara hela innerstaden. Går vi inte från ord till handling i steg tror jag att det där målet kan bli hur stort som helst och skjutas framåt. Vi behöver börja någonstans.

Anförande nr 142

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Vi i Centerpartiet tycker att vi måste ge rätt förutsättningar för hela staden att vara med på omställningen. Att skapa enskilda enklaver kommer inte att få hela branschen att ställa om. Det kommer att bli särlösningar för mindre områden, vilket inte kommer att ge den stora hävstångseffekten. Därför föreslår jag att vi gör det här i de steg som jag har förklarat; det ger bra förutsättningar för att vi ska komma framåt.

Vi har ambitioner att skapa en fossilfri fordonsflotta i innerstaden, och vi tar det i de här stegen. Jag tror att det ger bra förutsättningar för näringslivet och företagare att vara med på den här resan. Att skapa motsättningar på det sätt som ni har gjort i det här fallet tror jag inte är vägen framåt. Jag tror att det är mycket bättre att vi jobbar tillsammans med näringslivet för att få till omställningen. Då kommer vi också att få en stark hävstångseffekt.

Anförande nr 143

Borgarrådet **W e d i n** (M): Ordförande! I en huvudstad är det viktigt att kunna röra sig, och stockholmarna använder olika trafikslag för det. En stolthet som Stockholm länge haft och som vi vill slå vakt om är fungerande kollektivtrafik. Ingen annan europeisk stad av motsvarande storlek vågade sig exempelvis på att planera och bygga ett tunnelbanenät när vi gjorde det. Moderaterna av avgörande för de beslut som innebär att vi bygger vidare på det och bygger ut tunnelbanan. Det är helt i linje med att vi vill möjliggöra för grön omställning och tillväxt.

Bilaga 2

Mot den viljan att satsa, skapa förutsättningar och underlätta för utveckling och för människor att röra sig i vår stad står de rödgröna i Stockholm. Då menar jag inte de nedskärningar som görs just nu, exempelvis med färre tunnelbaneavgångar, utan jag pratar om att man förväxlar utveckling med hårda förbud och i onödan försvårar för människor.

Dagens förslag till beslut om att redan i år stänga av slumpvist valda centrala delar av Stockholms city för all trafik som inte är helt utsläppsfri är inte framåtlutat. De rödgröna slår sig för bröstet och hävdar att de vill främja ny teknik på detta sätt, men man är fullt medveten om att man har beslutat om en orimligt tuff tidsram, trots att utvecklingen redan går åt rätt håll. De flesta som bor eller verkar i Stockholm vill ju ställa om. Men att köpa en ny elbil i dag, oavsett om man är företagare eller privatperson, är för de flesta fortfarande en stor investering.

Det hederliga när man ber människor att göra en sådan investering är att Stockholms stad gör detsamma. Men den här miljözonen lägger de rödgröna struntsummor på. Det handlar om någon enstaka miljon. Inga framåtlutande investeringar i exempelvis laddstolpar märks av i området, och Stockholm möter inte EU:s mål att det ska finnas en offentlig laddpunkt per tio laddbara fordon. I stället kommer platsen nu att bli mer öde – en central plats där det dagligen utförs tusentals leveranser och servicetjänster.

En tydlig instruktion till kommuner som ska införa miljözoner är att de ska ta reda på hur näringslivet kommer att påverkas, men det här saknar de rödgröna helt svar på. Man avfärdar Svensk Handel och Visita, som pratar om att 2 000 jobb riskeras i området. Det här kommer att skapa mer trubbel i Stockholmstrafiken. Det kommer också att flytta trafiken och försämra miljön i närliggande boendekvarter, där många människor rör sig och bor. Att konsekvensanalyser är irrelevanta för er märks i och med att ni redan beslutat er för att utvidga zonen.

Moderaterna bekämpar det här beslutet steg för steg, precis som vi motsätter oss de rödgröna nedskärningarna i kollektivtrafiken. Förbud utan pengar i den här salen är det enkelt att besluta om. Men att satsa och framåtlutat skapa förutsättningar för stockholmarna att ställa om är att göra jobbet på riktigt och skapa legitimitet för ett riktigt miljöarbete som ser till att vi blir fossilfria 2030. Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 144

Borgarrådet **S t r ö m g r e n** (MP): Ordförande! Dennis Wedin nämner att det är ont om laddinfrastruktur. Jag har under de senaste månaderna varit med och invigt flera snabbbladdare, i några fall till och med ultrasnabbbladdare. Vissa finns rent av i det här området. Detta ska möjliggöra att taxi kan ställa om och ladda på ett bra sätt.

När man gör den här typen av insatser – det finns exempel från Gent, Paris och många andra städer – är näringslivet i början ofta osäkert på vad det egentligen handlar om. Man tror kanske att det kommer att leda till att det blir öde och folktomt i området,

Bilaga 2

som du säger, Dennis Wedin. Men sedan visar det sig gång på gång att när man gör plats för människor och skapar bättre luftkvalitet och i och med det bättre livskvalitet kommer fler att vilja vara i området. Detta gynnar inte bara de personerna utan naturligtvis också butiker, restauranger och andra näringsidkare i området.

Anförande nr 145

Borgarrådet **W e d i n** (M): Jag tycker att det är ansvarslost av borgarrådet att helt avfärda de företagare som i dag uppenbarligen säger att detta inte går med den ohyggliga tidsram som ni sätter för det. Du vill ju skapa oreda politiskt med detta, Lars Strömngren. Det här är miljöpartistisk symbolpolitik som vi för övrigt motsatte oss under förra mandatperioden, för det är ett förbud som vi inte tror på. Vi vill skapa förutsättningar för företagen och stockholmarna att klara en omställning. Att borgarrådet hänvisar till några få laddstolpar är ett hån mot dem i det här ganska stora området med 20 slumpvis valda kvarter som inte klarar av den här omställningen i dag. Det är ett hårt förbud med en hård tidsplan, som ni sätter för att ni vill skapa oreda. Trafikkontoret säger självt att trafiken kommer att flyttas till omgivande boendekvarter. Det här är ansvarslost.

Anförande nr 146

N i k e Ö r b r i n k (KD): Ordförande, fullmäktige, stockholmare och kanske framför allt alla näringsidkare som kommer att påverkas negativt av beslutet som ska fattas i kväll! Vi bygger inte Stockholm själva. Vi bygger Stockholm tillsammans med människor, civilsamhälle och företag. Tillsammans formar vi utvecklingen i vår stad. Därför måste de beslut som vi politiker fattar tas omsorgsfullt med förståelse och respekt för dem som ska förverkliga dem. Miljözonerna är bra exempel på det motsatta.

Nu riskerar 1 000–2 000 arbetstillfällen att gå förlorade inom detaljhandel, hotell och restauranger – branscher där unga och utrikesfödda är särskilt representerade. Förslaget kommer att försämra Stockholms redan tämligen hårt ansatta näringslivsklimat. Det kommer att förflytta tung trafik från huvudgator till smågator. Det riskerar att grovt snedvrider konkurrensen. Det kommer att kräva polisiära resurser, samtidigt som vi har brinnande gängkrig och polisen går på knäna.

Och till vilken nytta? Jag ska ärligt säga att jag rent logiskt hade kunnat förstå ambitionen ifall det var så att man faktiskt förbättrade luftkvaliteten i staden. Men i våra egna utredningar av tidigare exempel har man konstaterat att de inte haft den önskvärda effekten. Då blir det här förslaget endast högmodig symbolpolitik som med otroligt kort varsel trycks ned i halsen på hundratals företagare som kommer att behöva leva med konsekvensen.

Jag beklagar detta. Jag beklagar att det i och med detta förslag inte finns förståelse, ödmjukhet eller tillmötesgående gentemot dem som ska leva med beslutet i verkligheten. Jag beklagar att majoriteten anser att polisen ska jaga företagens bilar

Bilaga 2

när den borde jaga gängkriminella. Jag beklagar vad detta beslut säger om stadens inställning till näringslivet – till dem som är oroliga över om deras butik kommer att behöva stänga igen, dem som är oroliga över huruvida de kommer att behöva säga upp sina anställda och dem som är oroliga över om de kommer att kunna fortsätta bedriva sin verksamhet.

Jag känner kanske allra mest med dem som är villiga att gå staden till mötes, byta fordonstyp och vara med och utveckla staden men som bara vädjar om att få lite mer tid på sig. De möts i kväll av en kall och förhastad symbolpolitik. Så bygger man inte en stad tillsammans. Därför yrkar vi i Kristdemokraterna på avslag.

Anförande nr 147

Borgarrådet **S t r ö m g r e n** (MP): Ordförande! Nike Örbrink säger att hon har medlidande med alla de näringsidkare som kommer att förlora på det här. Men vi har haft dialog med väldigt många näringsidkare som är positiva till det. Jag vet inte om vi följer samma konton på LinkedIn, men den senaste veckan har företag efter företag – Martin & Servera, Postnord, DHL, Move by bike – uttryckt: Vi är redo. Vi är framåtutgående. Vi tycker att stockholmarna ska ha en luft som inte påverkar deras lungor negativt.

Dessutom är det så att nattleveranser, som jag nämnde tidigare, möjliggör att fler av de här företagen kan leverera på natten, eftersom elfordon är tystare. Det gör att de kan hinna med dubbelt så många leveranser på samma tid jämfört med om de skulle behöva köra under högtrafik. Det här främjar alltså näringslivet. Och när stockholmarna tillfrågas är en majoritet positiva.

Anförande nr 148

N i k e Ö r b r i n k (KD): Nej, Lars Strömgren, jag bygger inte vår politik på LinkedIn. Jag bygger den på fakta. Jag kan konstatera att det finns för få tillgängliga alternativ på marknaden för att näringslivet ska kunna ställa om. Jag kan faktamässigt konstatera att detta inte får den önskvärda effekten som ni hoppas att det ska få. Jag kan också konstatera att det kommer att ta polisiära resurser i anspråk i ett läge där vi behöver vända polis för att bekämpa gängkriminaliteten. Därför är jag emot det.

Anförande nr 149

D e s t i n y Z a n d i L i n d g r e n (KD): Fru ordförande! I dag går vänsterstyret fram med symbolpolitik som saknar motstycke. Syftet är gott, men förslaget är inte särskilt träffsäkert, och konsekvenserna blir alltför stora. Det är så det brukar vara. Är det inte barnfamiljerna eller de mindre bemedlade är det som nu företagen som får lida.

Trots en positiv trend och trots att Sverige redan är bland de bästa i klassen på hållbarhet ska stockholmarna begränsas från att ta sig fram i sin egen stad och city reserveras för dem som har råd med elbil. Trots att en marknad för tunga elfordon

Bilaga 2

saknas och trots att näringslivet flaggar för tusentals hotade jobb och en snedvriden konkurrens ska branscherna dansa efter din pipa, Lars Strömgren, hosta upp kapital till experimentella fordon och säga upp medarbetare för att bekosta kalaset. Trots att SL signalerar svårigheter med att få fram elfordon för att trafikera miljözonen ska kollektivtrafiken, som redan drabbats av indragna linjer och sämre turtäthet, anpassa sig. Trots att stadens egen konsekvensanalys påvisar en påtaglig risk för både ökade utsläpp och kraftigt försämrad framkomlighet i innerstadens trafiksystem ska fjädern sättas i Miljöpartiets hatt.

Låt mig vara tydlig: Vi är helt för ambitionen att utsläppen ska minskas och att samhället helt ska ställa om från det fossila. Men vi vet att omställning stavas utveckling och inte avveckling. Vänsterstyret borde svälja hedern och göra som många andra städer i Europa: avbryta planerna eller i alla fall senarelägga dem. Stockholm förtjänar ett ansvarstagande styre, inte denna hänsynslösa experimentverkstad. Jag yrkar därför bifall till vårt ersätтарыttrande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 150

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Dessvärre får ni höra mig en gång till, för jag vikarierar också lite grann i trafikfrågorna i dag. Sara Swanström ligger hemma och är sjuk. Jag saknar dig, Sara!

Liberalerna är i grunden för det här. Liberalismen har alltid varit en rörelse som tror på reformer. Om man ska åstadkomma någonting måste man ibland också fatta beslut som inte alla tycker är toppenbra. Alla tycker inte att det är toppenbra med ett beslut som innebär att man inte får köra med sin åtminstone lite miljövänliga bil i det här området. Men det är trots allt så att det är ett begränsat område, och det här ger positiva effekter hur man än räknar. Om man kör färre kilometer med fossildrivna bilar blir det självklart också mindre utsläpp.

Det finns dock en del förutsättningar som måste vara på plats. Borgarrådet Strömgren har nämnt en del, men jag tycker att det finns svagheter i att laddinfrastrukturen inte hänger med. Staden kan här ta initiativ och fatta beslut som är tuffa. Stockholmshem, som tidigare blivit ett lite utskällt företag av revisorerna, har fattat sådana här beslut som innebär att man kan gå före. Det är det jag tror att staden måste göra för att det här ska bli riktigt lyckat. Om man tänker sig att det ska få spridningseffekter måste nog också mer av morötter och positiva incitament genomföras.

Hittills har ingen tagit upp den här frågan, men det finns faktiskt en sak som inte är riktigt bra i underlaget. Man säger att biogasdrivna bilar inte ger upphov till luftföroreningar, men det gör de. Man borde faktiskt inte riktigt räkna in biogasbilar i det här. Ur ett klimatperspektiv är biogasdrivna bilar jättebra. Men de bullrar inte mindre, vilket står i underlaget. Det är snarare tvärtom. De låter väldigt; det är mycket högre frekvens i bullret från dem.

Bilaga 2

Men alla förändringar har sina bekymmer. För att vi ska lyckas med luftkvalitet och klimat anser Liberalerna att vi ska fortsätta vara reforminriktade i denna stad. Därför är det faktiskt så att vi yrkar bifall till förslaget.

Anförande nr 151

A s h n a I b r a h i m (C): Ordförande! Jag tycker att vi måste prata om ren luft som vi pratar om rent vatten – det är och måste vara en självklarhet för stockholmarna. Precis som Jonas Naddebo nämnde i sitt anförande är miljözonsskärpningarna en förutsättning för att vi ska ha ren luft i Stockholm.

Jag är glad åt att borgarrådet Lars Strömgren tog upp det internationella perspektivet och Europa. Det finns inget mer aktuellt exempel att titta på än London, där hela borgmästarvalet egentligen handlade om miljözoner och motståndarna förlorade valet. Men i en stad som London, Europas finansstad och Europas företagastad, har framgångsfaktorerna varit att skapa förtroende genom kommunikation med medborgarna och Londonborna men också att helt enkelt skapa tydlighet. Det ska vara lätt att anpassa sig och veta var man kan köra och hur man kan köra. Jag menar att majoriteten i och med det här förslaget går i motsatt riktning. Nu hattar vi med olika kvarter och olika miljözoner. Här har vi 20 kvarter med en miljözon, och så har vi Hornsgatan förstås. Det måste vara enklare.

Därför yrkar jag i stället bifall till Centerpartiets förslag. Genom att införa miljözon klass 2 så snart som vi bara kan visar vi vilken riktning Stockholm rör sig i och vad vi behöver göra. År 2030 vill vi införa miljözon klass 3 över hela innerstaden.

Anförande nr 152

A n d e r s L i n d m a n (SD): Sverigedemokraterna är emot miljözon klass 3 av följande skäl.

För det första handlar det om utsläppen. Vad gäller kvävedioxiderna är de redan under de lagstadgade värdena. När det gäller partiklar som rivs upp från asfalt och kommer från bromssystem och så vidare kommer miljözonen inte att påverka till det bättre. Det kanske till och med blir mer partiklar på grund av att elbilarna är tyngre. Att klimatet globalt skulle påverkas är helt osannolikt. Någon sådan påverkan kommer inte att ske över huvud taget.

För det andra kommer trafikflödena att påverkas mycket negativt. Klaratunneln har sin mynning i det här området. Miljözonen kommer att innebära långa köer och trafikstockningar överallt, vilket kommer att resultera i mer utsläpp och mer trafik i andra områden, där det bor mer folk.

För det tredje säger tunga remissinstanser nej. Miljözonen kommer att få negativa konsekvenser för företagen. Svensk Handel pratar om kanske uppåt 2 000 jobb som försvinner, och det är bara den direkta effekten. Indirekt vet vi inte hur mycket det blir. Det blir snedvriden konkurrens mellan de företag som finns innanför zonen och dem

Bilaga 2

som finns utanför zonen. Transporterna till zonen påverkas, eftersom det finns för få fordon som klarar de här kraven. Infrastrukturen är inte tillräckligt utbyggd.

För det fjärde saknas i vanlig ordning en ordentlig konsekvensanalys. Hur kommer exempelvis näringslivet att påverkas, inte minst ekonomiskt? Här måste man givetvis göra en ordentlig analys. Och som jag sa tidigare, Lars Strömgren: Varför så bråttom? Det här ska införas om åtta månader. Det är så oerhört mycket som inte är analyserat och som inte är ordentligt vägt samhällsekonomiskt – vad väger tyngst?

Nej, det här är bara symbolpolitik. Det är väldigt forcerat. Jag skulle vilja säga, Lars Strömgren, att du till varje pris vill ha det här genomfört för att kunna få ryggdunkningar i de egna leden. Det är företagare och vanligt folk som blir lidande.

Anförande nr 153

Borgarrådet **S t r ö m g r e n** (MP): Ordförande! Det vi vill åstadkomma med detta förslag om en miljözon klass 3 är att förbättra luftkvaliteten i det här området, Anders Lindman. Du säger att vi följer miljö kvalitetsnormerna, och det måste vi göra enligt lag. Vi kan inte underlåta att följa dem. Men det pågår nu ett arbete i EU för att ta fram nya riktlinjer när det kommer till luftkvalitet. Där är det WHO:s riktlinjer som ligger som bas.

Det kan inte komma som en överraskning för någon, särskilt inte om man är verksam inom transportområdet, att vi är mitt inne i en omställning. När det här införs kommer det att ha gått två år från att vi aviserade att det skulle införas. Vi tror utifrån exempel från andra städer att näringslivet tjänar på att fler människor vill vistas i ett område.

Anförande nr 154

A n d e r s L i n d m a n (SD): Det vi får höra från majoriteten handlar väldigt mycket om vad man tror och om att det förhoppningsvis kommer att bli på ett visst sätt. Men det här är så pass viktiga saker och så stora värden som står på spel för företag och transporter över huvud taget att man måste göra en ordentlig konsekvensanalys, exempelvis av vad miljözonen får för ekonomiska konsekvenser för näringslivet och hur den påverkar transporterna i staden med köbildningar och så vidare. Man måste hela tiden väga fördelar och nackdelar mot varandra. Att införa den här zonen kommer inte att påverka klimatet det minsta, och det kommer knappt att påverka någonting för dem som vistas där heller. Man behöver jämföra med de ekonomiska konsekvenserna. Det här måste man analysera väldigt noga innan man fattar beslut.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 155

U l f W a l t h e r (S): Ordförande! Staden tillhör människan, och staden ska möjliggöra ett friskt liv. Vi fattar nu i kväll ett beslut som innebär att vi höjer luftkvaliteten för stockholmarna. Staden sätter upp ett luftkvalitetsmål som hör till

Bilaga 2

världens mest ambitiösa när vi säger att vi ska uppnå WHO:s riktlinjer. Beroende på hur vi mäter luften i staden kommer vi också att uppnå det här målet eller i varje fall komma nära det, åtminstone i det område där miljözonen införs. Vi ska vara stolta över att Stockholm kommer att ligga i framkant, och det är det här som ärendet främst handlar om: luftkvalitet och hälsa.

Jag vill emellertid prata om en positiv bieffekt av ärendet, nämligen att politiken nu kan börja renodlas. Staden ska nämligen inte bara möjliggöra ett friskt liv. Den ska även möjliggöra ett bra liv, och ett bra liv förutsätter individens frihet. Du som stockholmare ska ha möjlighet att välja det transportmedel som passar tillfället bäst, vare sig det är att åka kommunalt, ta cykeln eller ta bilen.

Jag menar att beslutet i kväll kan ses som en vändpunkt för vårt sätt att se på bilen här i staden. Och varför säger jag det? Jo, de som stod i den här talarstolen för 60–70 år sedan såg bilen som framtidens transportmedel, och man byggde staden efter den. Bilen var framtidsvisionen, ett tecken på ökat välstånd. Framkomligheten och friheten var inte bara något exklusivt för de rika utan även något för arbetarfamiljer som fick råd med bil och kunde upptäcka Sverige eller Europa. Vi krönte tidens framtidsvision med åtgärder som byggandet av parkeringshuset Elefanten och Essingeleden.

Sedan, för 40 år sedan, svängde den här synen. Bilen kom att representera ohälsa och klimathot, och varken dieselbilar eller katalysatorer kunde råda bot på den synen. Bilen gick från att vara en symbol för frihet och välstånd till att utgöra en bov.

Men den här synen håller nu på att ändras i och med omställningen av fordonsflottan. Statliga rapporter som Trafikverkets basprognos och rapportering från Trafikanalys visar att den ökade elektrifieringen av fordonsflottan innebär att bilarna inom en överblickbar framtid inte längre kommer att utgöra ett klimatproblem i fråga om kvävedioxidutsläpp. Om elektrifieringen av fordonsflottan fortsätter i samma takt som nu kommer ungefär två tredjedelar av personbilsflottan och cirka fyra av tio lastbilar i Stockholm att vara elektrifierade år 2030.

Det vi gör nu med införandet av miljözon klass 3 är att vi tar toppen av luftproblematiken i väntan på att elektrifieringen slår igenom. Framöver kommer det att kunna vara vår dröm om hur vi ska bygga staden och vilka kvaliteter och funktioner vi eftersträvar som styr vår stadsplanering när vi planerar för bostäder, vägar, parkeringsplatser, cykelbanor eller strandpromenaden längs Årstaviken. Klimatfrågan och luftkvalitetsfrågan kommer inte längre att vara det som styr agendan i fråga om transporter i staden. Kvällens beslut blir på sikt ett beslut för alla stockholmare. Det blir början av nästa fas för stadens trafik- och stadsplanering. Häng med i den här smarta omställningen, fullmäktige!

Anförande nr 156

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Ulf Walther gör någon form av historisk exposé 60 år bakåt i tiden. Jag tycker att vi snarare kan kolla fem år tillbaka i tiden.

Bilaga 2

Den 17 juni 2019 i den här salen röstade Ulf Walther själv tillsammans med övriga socialdemokrater och nuvarande finansborgarråd nej till miljözon klass 2 på Hornsgatan när denna skulle införas. Så pass starkt var man emot detta att man exempelvis uttryckte: ”Att politiskt göra en miljözon år 2020 på Hornsgatan till en viktig hälsofråga är att lura Stockholmarna.” Så sa ni då, och ni ville ha en minoritetsåterremiss. Men det beslutet fattades utifrån lagstadgade luftkvalitetsnormer. Det var en miljözon där vi sa att man skulle ha en dialog med boende och näringsliv. Vi motiverade beslutet med att detta behövdes på den här platsen. Det finns inte någon sådan motivering till det här beslutet.

Du är ju förnedrad, Ulf Walther. Du är totalt överkörd av Miljöpartiets symbolpolitik, bara för att ha makten. Du borde skämmas!

Anförande nr 157

U l f W a l t h e r (S): Dennis Wedin! Du vill blicka fem år tillbaka i tiden. Jag blickar då tillbaka till förra året. Jag tror att ungefär var tredje bil som var registrerad i Stockholms stad 2023 var eldriven, vilket är 20 procent mer än 2022. När det gäller lätta och tunga lastbilar har det i princip ökat med 50 procent på ett års tid. Laddinfrastrukturen på gatumark har årligen fördubblats och är nu uppe i 1 200 gatuladdplatser.

Tekniken går framåt, Dennis Wedin. Vår bild av vad stockholmarna behöver i form av ren luft går också framåt. Nu gäller det, i väntan på att antalet elfordon ökar i staden, att vi kommer i kapp och ser till att luften säkras. Snart har vi nått en vändning, men vi är inte där än.

Jag tycker att du och ditt parti i stället ska hänga med på att göra Stockholms luft renare för våra barns skull, så kan vi nästa gång i stället för att prata om vad som hände fem år tillbaka i tiden prata om framtiden för våra barn, Dennis Wedin. Det är den man ska fundera på, och den jobbar vi för, inte du.

Anförande nr 158

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Ordförande! Jag vill berätta för våra invånare varför vi inför miljözon klass 3 i centrala Stockholm. Luftföroreningar från vägtrafiken orsakar en rad olika negativa hälsoeffekter, såsom sjuklighet och dödlighet i lungsjukdomar samt hjärt- och kärlsjukdomar. Äldre, barn och personer med redan dålig hälsa är särskilt känsliga grupper. Hög exponering av luftföroreningar tidigt i livet riskerar att ge livslånga konsekvenser.

Det rödgröna styret har en bred palett av åtgärder för att göra luften i Stockholm bättre. Där är miljözon klass 3 en av flera åtgärder. Det är en åtgärd för förbättrad folkhälsa genom minskad sjuklighet och dödlighet i lungsjukdomar samt hjärt- och kärlsjukdomar. Trafiknämnden bedömer att ett införande av miljözon klass 3 även kommer att bidra till att påskynda omställningen till elektrifiering av fordonsflottan i hela staden.

Bilaga 2

Självklart kan man ha olika uppfattningar om vilka åtgärder man ska vidta för att få en bättre luft. Men den som säger att det går an att göra ingenting far antingen med osanning eller anser att konsekvenserna är ett pris vi kan betala för att slippa vidta åtgärder. Om man påstår att vi bara kan vidta en åtgärd i form av elektrifiering är det samma princip – det är antingen att fara med osanning eller att anse att konsekvenserna för folkhälsan är ett pris vi kan betala. Det krävs en bred palett av åtgärder för att vi ska få ordning på luften i Stockholm.

Ordförande! Jag vill avsluta med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag om att inrätta miljözon klass 3 i området innanför Kungsgatan, Birger Jarlsgatan, Hamngatan och Sveavägen.

Anförande nr 159

G a b r i e l K r o o n (SD): Det pratas mycket om att det här är en åtgärd för hälsan, och det kanske det är. Men frågan är om det är en effektiv åtgärd för hälsan. Ett sätt att mäta effektivitet när det kommer till olika åtgärder är kostnaden för varje vunnet kvalitetsjusterat levnadsår, på engelska qaly. Det är ett väletablerat begrepp inom hälsoekonomin för att förstå vad en insats kostar och vilken effekt den ger. Miljözon klass 2 hade en kostnad på ungefär tio gånger så mycket som man anser är rimligt när man beräknar om man ska subventionera ett läkemedel eller inte. Jag undrar då om det finns en beräkning på vad kostnaden per kvalitetsjusterat levnadsår blir med den här åtgärden. Med andra ord: Är det en effektiv hälsoåtgärd, eller är det bara en symbolisk hälsoåtgärd som är väldigt dyr men leder till liten effekt?

Anförande nr 160

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Jag skulle nog vilja lyfta den här frågan lite högre än så. Det handlar om vad Sverigedemokraterna har för politik när det gäller att göra luften bättre. Man kan ha olika uppfattningar i sakfrågan. Det gäller exempelvis mellan oss och Centerpartiet. Men jag anser att Centerpartiet har åtgärder. Det är en annan palett än den vi har, men det finns ändå någonting. I Sverigedemokraternas budget finns det dock absolut inte ett enda förslag för att göra luften bättre.

Jag tänkte att åtminstone elektrifiering kanske är någonting som Sverigedemokraterna satsar på, så jag sökte på ”elekt” i pdf-formatet av budgeten. Men det finns lika många skrivningar om könsrelaterade simbassänger som skrivningar om elektrifiering. Varav hjärtat är fullt, därom talar munnen. Ni har ju ingen som helst politik för att minska luftföroreningarna och göra luften bättre i staden. Det är dagens sanning.

Anförande nr 161

N i k e Ö r b r i n k (KD): Poängen är att ni inte kommer att göra luften bättre, Tobias Johansson, eftersom vi av tidigare erfarenhet vet att bilarna inte slutar köra. I stället kör de längre för att komma till samma mål. Det är så det har blivit. Ser ni inget problem med att det här kommer att flytta tung trafik och dess avgaser från huvudgator till smågator där människor bor, där barn är ute och leker och där äldre är ute och rastar

Bilaga 2

hunden? Det är ju resultatet. Ni får exakt samma utsläpp, men ni får dem i kvarter där människor bor och är ute och rör sig i stället för på huvudgatorna.

Anförande nr 162

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Jag tackar så mycket för frågan, Nike Örbrink. Som jag sa kan man ha olika uppfattningar om hur vi ska göra luften i Stockholm bättre. Man kan ha olika förslag. Problemet är att i den mån ni har något i er palett handlar det bara om elektrifiering, även om alla undersökningar som har gjorts visar att vi för att komma till rätta med luftkvaliteten i Stockholm måste ha en jättebred palett, där till exempel miljözon klass 3 kan ingå som en åtgärd. Men ni har inga som helst ambitioner, mer än möjligtvis skrivningar om elektrifiering – vi vet att det inte kommer att räcka för att få en tillräckligt bra luft i Stockholm.

Anförande nr 163

H a n n a W e r n e r (M): Jag älskar hur du står och pratar om en bred palett, Tobias Johansson, när ni styr i regionen och drar ned på avgångarna när det gäller tunnelbana, pendeltåg och bussar. Det är en total katastrof.

När jag läser underlaget väcks frågor hos mig. Hur ska man exempelvis kontrollera detta område, så att miljözonen upprätthålls, utan att resurserna påverkas hos polisen? Polisen har mycket att göra på andra platser. Jag tycker också att Nike Örbrink ställde en jättebra fråga om flytten av utsläppen, men jag anser inte att du svarade på den.

Anförande nr 164

T o b i a s J o h a n s s o n (V): När vi införde trängselskatt i Stockholm fanns det ett genuint motstånd, bland annat från Moderaterna – egentligen från nästan hela den borgerliga sidan. Om jag minns rätt var det bara Centerpartiet som var för införandet av trängselskatt. Sedan blev ni överkörda av invånarna i en folkomröstning och tvingades mot er vilja att införa trängselskatt. Men därefter försökte ni ta åt er äran för reformen när den väl hade införts.

Jag tror att vi om några år kommer att se att införandet av denna miljözon var rätt steg. Återigen: Om ni nu inte vill ha det här, vilken är då den breda palett ni har i övrigt, Hanna Werner? I Moderaternas budget finns det i princip bara skrivningar om elektrifiering. Ni har inga andra förslag om hur ni vill komma till rätta med problemen med luftkvaliteten.

Anförande nr 165

D e s t i n y Z a n d i L i n d g r e n (KD): Borgarrådet Strömgren! Vi möttes i december i en debatt om chockhöjd boendeparkering. Du pratade då varmt om ert svepskäl att ni ville skaka fram fler p-platser och om att hantverkare ska kunna ta arbeten i city utan att behöva bli gråhåriga medan de letar parkering i 40 minuter. Du säger det i samma andetag som ni inte bara skövlar en massa parkeringsmöjligheter

Bilaga 2

utan nu också förbjuder bilism i innerstaden. Hur ska hantverkarna ta sig dit nu? De var inte så viktiga längre, gissar jag. Hur ska leveranser komma fram? Hur ska det gå för NK, som har sin varumottagning där? Det är ett viktigt landmärke, i synnerhet med den butiksdöd vi har. Men det kanske inte spelar någon roll för er. Säg som det är i stället – att ni är totalt ointresserade av att skapa förutsättningar som gynnar stockholmare och att ni med er politik bara vill göra det svårt och omständligt för stadens invånare, barnfamiljer och företagare.

Anförande nr 166

Borgarrådet **Strömgren** (MP): Ordförande! Jag växte upp i Stockholm, och jag har kommit att älska den här staden väldigt mycket. Jag kan nästan varenda gata i citykvarteren, och jag minns hur öde det var på grund av den citysanering som hade skett och det fokus man hade satt på att göra en stad för bilar och inte för människor. Sedan har det skett en fantastisk utveckling, inte minst i programmet för city. Jag tycker att Sergels torg har jättestora kvaliteter numera, och ett arbete har gjorts för att locka människor att stanna kvar i city. Det lönar sig att skapa platser där människor vill vara. Det lönar sig inte minst för näringslivet att göra det.

Som jag har sagt i tidigare anföranden finns det flera sätt att lösa transporter till de här verksamheterna. Men vi vill minimera de negativa konsekvenserna av transporter till de potentiella kunderna.

Anförande nr 167

Destiny Zandi Lindgren (KD): Som många av oss vet är elbilar tyngre. Det är absolut så att man blir av med avgasutsläppen med elbilar. Däremot innebär ökat väg- och däckslitage, vilket river upp fler hälsofarliga partiklar i luften. I en ungefär ett och ett halvt år gammal rapport beräknar Hedi Kriit från Umeå universitet de samhällsekonomiska ohälsokostnaderna till 1 miljard i Stockholmsområdet. Ett tips är att läsa den rapporten om du inte har gjort det, Lars Strömgren.

Anförande nr 168

Gaby Roseen (KD): När jag har lyssnat på den här debatten har det talats väldigt mycket om konsekvenserna för företagen, och jag instämmer – de konsekvenserna är förskräckliga, med tanke på vad det kommer att innebära att inte kunna transportera sig i Stockholms city. Men jag skulle också vilja återföra debatten till vad det här innebär för den enskilda individen.

Jag hörde vid något tillfälle någon uttala att man inte behöver ha bil för att åka till landet – det är inget skäl, utan alla kan åka med de kommunala möjligheter som finns. Nej, detta stämmer inte. Vi kan som exempel ta paret Britta och hennes man, som är 75 år gamla och har ett lantställe på Södertörn. För att ta sig dit i dag åker de genom Klaratunneln. När den här miljözonen införs behöver de åka helt andra vägar. Det kommer att bidra till att vi får ökade luftföroreningar. Och inte bara det – de kommer att behöva sitta i bilköer för att komma in till Stockholms city när de kommer från

Bilaga 2

landet. Jag råkade själv vid ett tillfälle hamna i en kö när man hade stängt av Klaratunneln för att man skulle tvätta eller göra rent där inne. Det var mycket långa köer. Det beror på att hela Klaratunneln och city är en genomfart. Sedan är det också så att Britta och hennes man inte har råd att köpa någon elbil. Beroende på hur man utökar de här miljözonerna kommer de att fortsätta att ta sig runt på olika vägar, och det kommer att bidra till luftföroreningar.

Problemet med allt det här är att det sker i så snabb takt. Det behövs längre tid för att ställa om. Man kan också titta på de hantverkare som blir drabbade. Vi vet att det har varit en pandemi, att det har varit inflation och att det har varit höga räntor. De har inte heller råd att köpa elbilar. Vädjan är: Låt det här få ta längre tid!

Jag yrkar bifall till KD:s ersättaryttrande.

Anförande nr 169

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag tänkte uppehålla mig vid debatten om hälsa. Jag tycker att oppositionen verkligen måste syna det här argumentet. Det är en sak att majoriteten säger att man vill ha mindre bil, mer cykel och mer gång och att miljözoner därför ska införas i innerstaden. Det argumentet köper och förstår jag absolut. Det är logiskt och rationellt. Detta är en prioritering ni kan göra. Men om ni säger att det här görs för hälsans skull tycker jag att vi från oppositionen måste ifrågasätta det och få klargjort på vilket sätt ni anser att det är för hälsan.

Om vårt övergripande syfte är att främja folkhälsa måste vi komma överens om hur vi mäter folkhälsa. Det här är ingenting som jag har hittat på. Det är en vetenskap och en etablerad metod som heter hälsoekonomi. Där beräknar man hur många kronor man är beredd att betala för att en människa ska leva ett år längre. På det här sättet väljer man ut vilka läkemedel man ska subventionera från staten. Staten väljer i dag att subventionera till exempel cancerläkemedel som sparar ett människoår till en kostnad som motsvarar 1 miljon kronor. Miljözon klass 2 kostar 12 miljoner kronor per inbesparat levnadsår. Det är alltså tolv gånger högre än den nivå som vi är beredda att acceptera för att subventionera ett cancerläkemedel.

När jag då frågar Tobias Johansson från Vänsterpartiet vilket underlag man har tagit fram när man inför miljözon klass 3 och när man står här och menar på att det främjar hälsan effektivt svarar han att han inte kan läsa om elektrifiering i vår budget. Jag tycker att det är beklagligt. Det stämmer förvisso att vi inte har några konkreta förslag om hur man ska förbättra luftvärdena i Stockholms stad. Det beror på att det är väldigt dyrt och på att luften generellt är väldigt god. Om vi däremot vill främja folkhälsan och se till att människor lever längre borde vi ta våra medel och satsa på andra åtgärder. Det handlar om UV-ljus – om att motverka överexponering som kan leda till cancer. Det handlar om att motverka antibiotikaresistens. Det handlar om att motverka antivaccin. Det handlar om att motverka att individer får en ohälsosam övervikt och hjälpa dem som har det. Vi måste se till hela paletten om vårt fokus är folkhälsa.

Bilaga 2

Jag hoppas att framför allt Tobias Johansson skulle kunna komma upp i talarstolen och svara. När du menar att det här är en insats för folkhälsan, på vilket sätt mäter du det? Vad kostar ett inbesparat människolivsår med den här åtgärden? Har man inte de siffrorna på plats kan man inte använda folkhälsan som argument, utan då måste man vara ärlig med väljarna och säga att det här enbart handlar om en prioritering – man vill ge bilisterna en nackdel och gynna cyklister och fotgängare.

Anförande nr 170

T o b i a s J o h a n s s o n (V): År 2022 visade en studie från IVL att luftföroreningar orsakar 6 700 förtida dödsfall i Sverige per år. Det kan man till exempel jämföra med att det 2022 var 1 555 människor som dog på grund av självmord. Det finns också andra undersökningar. Till exempel visade Östra Sveriges Luftvårdsförbund för några år sedan att varje år ungefär 1 000 personer dör i Stockholms län på grund av bristande luftkvalitet. Det finns i den här salen partier som har olika idéer och en bred palett för att Stockholmsluften ska bli bättre. Bland dem inkluderar jag även Liberalerna och Centerpartiet. Och så finns det tre partier som inte har en sådan politik. Det är ditt parti, Gabriel Kroon, samt M och KD.

Anförande nr 171

G a b r i e l K r o o n (SD): Det är återigen beklagligt, Tobias Johansson – du har ju ingen aning om vad det kommer att kosta för Stockholms skattebetalare att se till att en människa lever ett år längre. Du har absolut ingen aning. Ni har inte ens räknat på det här. Det är det som är det värsta. Den här siffran 6 700 liv gäller hela Sverige. Vad ligger det på i Stockholm? Om ni åtminstone i underlaget i trafiknämnden hade sagt att kostnaden är till exempel 5 miljoner kronor per vunnit levnadsår hade vi kunnat ta konkret ställning till detta. Vi hade kunnat sätta det i relation till exempelvis åtgärder mot antibiotikaresistens eller läkemedelsrester i avloppsvattnet. Vi hade kunnat mäta och diskutera. Nu blir det bara någon typ av ideologisk principiell fråga som inte ens är baserad på någon typ av fakta. Det tycker jag är beklagligt, när vi ska diskutera en så viktig sakfråga som hälsa. Det här är ju ingenting som man resonerar sig fram till. Det är ingen samhällsvetenskap, utan det ska finnas konkreta fakta. Vad kostar ett inbesparat människolivsår?

Anförande nr 172

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Ordförande! Som jag precis sa visade en studie från IVL att luftföroreningar orsakar 6 700 förtida dödsfall i Sverige per år. I förhållande till Världshälsoorganisationens uppdaterade riktvärden för ren luft är det mer än 80 procent av svenskarna som utsätts för alltför höga halter av kvävedioxid. Enligt vårt eget trafikkontor kan vi inte förlita oss på *en* åtgärd, som till exempel elektrifiering, som stegvis ska pågå av sig själv, utan det krävs en palett av åtgärder för att vi ska kunna klara WHO:s riktvärden för 2030.

Bilaga 2

Ordförande! I många frågor, till exempel när vi diskuterar segregation, jobbpolitik, skjutningar och annat, har alla partier åsikter och en palett av konkreta förslag för att lösa ett visst samhällsproblem. Men i frågan om Stockholms luftkvalitet är det inte så. Vi i majoriteten har en palett av olika åtgärder för att göra luften bättre. Men jag kan bara konstatera att det är väldigt tomt från Kristdemokraterna, Moderaterna och Sverigedemokraterna. Ni är bara emot, men ni har ingen egen politik. Ni kritiserar våra åtgärder, där miljözon klass 3 är en del av en helhet. Men hur ser er palett av åtgärder ut? Ni i Moderaterna har egentligen bara ett kort som ni hela tiden spelar, och det är elektrifiering. Men elektrifiering i sig kommer inte att räcka för att få till en god luftkvalitet. Tycker man att dödsfall på grund av luftföroreningar är ett problem som måste lösas måste man också ha en konkret politik.

Ordförande! Får vi liksom Sigtuna kommun ett M-KD-SD-styre efter nästa val kommer inte bara miljözon klass 3 att slopas. Det styret kommer också att sakna politik för att göra luften hälsosammare och för att minska den dödlighet som orsakas av bristande luftkvalitet.

Ordförande! Återigen vill jag avsluta med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 173

J o h a n K l i n g (C): Ordförande! Tack, Tobias, för att du lyfter oss i Centerpartiet och våra förslag i dina inlägg här i kväll! Jag tycker också att du gör ett bra jobb i att försvara majoritetens förslag. Men med risk för att förlänga debatten vill jag säga att jag är förvånad över att Miljöpartiet håller sig så passivt i den här diskussionen.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Vänsterpartiet. Varför vill ni skapa enklaver i city där endast välbärgade stockholmare som har råd med elbilar är välkomna att köra till jobbet, till förskolan eller till fritis? Varför ska vi inte låta alla stockholmare haka på i enlighet med Centerpartiets förslag – först med miljözon klass 2, därefter med miljözon klass 3? Då hinner vi också ställa om andrahandsmarknaden för bilar, och fler elbilar kommer att hinna ut på andrahandsmarknaden, samtidigt som stockholmare som ska investera i nya bilar hinner planera för just elbilar.

Anförande nr 174

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Som jag sa kan man ha olika uppfattningar. Det här är den slutsats som vi har dragit utifrån en lång diskussion som vi har haft. Jag har absolut inget emot att säga att jag tycker att Centerpartiet har gjort bra saker när det gäller trafikpolitiken. Men jag är mer intresserad av hur ni tänker er att det ska bli efter nästa val. Ser ni inte någonstans att det kommer att vara väldigt svårt att få igenom progressiv miljöpolitik med Moderaterna och Kristdemokraterna, som helt och hållet verkar ha bytt fot i de här frågorna? Till exempel vill man nu skriva om framkomlighetsstrategin och satsa mer på framkomlighet för bil och därmed mindre på framkomlighet för cykeltrafik och så vidare. Kommer ni att kunna driva en progressiv miljöpolitik med de här partierna? Det är min motfråga.

Bilaga 2

(O r d f ö r a n d e n : Tyvärr har inte Johan Kling möjlighet att svara på den frågan. Han får återkomma en annan gång om detta.)

Anförande nr 175

G a b r i e l K r o o n (SD): Tobias Johansson fortsätter att apostrofera oss, och då måste jag fortsätta att gå upp och försvara oss.

Paletten är väldigt simpel. Det är ju mer än bara luftfrågor som påverkar hälsan. Som jag sa är det till exempel överexponering av UV-ljus, antibiotikaresistens, antivaccin och ohälsosam övervikt. Åtgärder mot detta kan skapa bättre hälsa och kostar mycket mindre att genomföra.

6 700 liv, säger du. Det är absolut en hög siffra. Men om man slår ned det här i levnadsår och funderar på vad varje levnadsår skulle kunna kosta – vad är du beredd att betala för att inbespara ett levnadsår i det här fallet? Finns det en siffra för det? Är det 12 miljoner kronor? För miljözon klass 2 var det 12 miljoner kronor, men för miljözon klass 3 måste det vara ännu mer. För miljözon klass 3 kan det lika gärna vara det dubbla, eftersom den är mycket mer oproportionerlig och barriärerna höjs. Vilken är den kostnad per levnadsår som du tycker är rimlig, Tobias Johansson?

Anförande nr 176

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Jag får erkänna att jag måste återkomma i frågan om du ska ha exakta siffror i kronor och ören, Gabriel Kroon. Men Världshälsoorganisationens nya riktvärden är väsentligt tuffare än den nuvarande lagstiftningen. Med största sannolikhet kommer lagkraven att förändras, och då måste vi ställa om och vidta en massa åtgärder. Då kan man välja att tänka att vi ska gå före, så att vi är förberedda inför framtiden, eller så måste vi vidta ännu mer dramatiska åtgärder den dag då lagstiftningen ändras. Jag tror att det här är ett klokt beslut.

Anförande nr 177

H a n n a W e r n e r (M): Vi har hört dig prata mycket om hela paletten, Tobias Johansson, och även om luftföroreningar. Som sagt är syftet att minska luftföroreningarna gott. Däremot återstår ju frågan som jag nämnde tidigare: Hur ska luftföroreningarna minska när ni flyttar trafiken från ett område till ett annat? Den kommer att återstå. Trafiken kommer fortfarande att vara kvar.

Anförande nr 178

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Jag tror att vi alla från majoriteten kan erkänna att det här inte kommer att vara den perfekta lösningen. Det kommer inte att vara en lösning som blir perfekt i alla delar. En del i det är att den lagstiftning som finns på området är väldigt trubbig. Det kommer säkert att bli problem med att ta det här steget. Men frågan är ju: Vad är alternativet? Ibland måste man ändå använda de verktyg man har, även om de inte är perfekta. Vi får väl se vad som händer. Framtiden får väl visa

Bilaga 2

vem som haft rätt. Jag kan efter tidigare diskussioner vi har haft under de här åren konstatera att min slutsats är att det är vi som har hamnat rätt och ni som har hamnat fel, till exempel i frågan om trängselskatt, som vi hade för ett antal år sedan. Då var ni helt emot trängselskatt och tvingades införa den först när ni blev överkörda av invånarna i en folkomröstning.

Bilaga 2

§ 21 Motion om att göra det enklare att starta och bedriva föräldrakooperativ

Anförande nr 179

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Att driva förskola som föräldrakooperativ är ett åtagande med stort ansvar. Förutom det viktiga kravet på kvalitet i verksamheten för barnen finns det också bland annat ett arbetsgivaransvar.

I motionen som väckts står det i brödtexten att lagkraven har blivit utökade och varför: ”Syftet med den utökade prövningen är att säkerställa att blivande huvudmän har de förutsättningar som krävs för att bedriva en god verksamhet av hög kvalitet. Kommunerna har enligt bestämmelserna rätt att ta ut en avgift för de kostnader som uppkommer i samband med prövningen, vilket Stockholms stad valt att göra.” Motionären vill ta bort avgiften för ansökan och vill dessutom att berörda nämnder ges i uppdrag att utreda hur staden kan underlätta det administrativa arbetet för föräldrakooperativ.

Om staden ska göra föräldrakooperativets arbete men kooperativet ändå ska ta ut en skolpeng för varje barn kan man undra om det då är meningen att föräldrakooperativet ska vara vinstdrivet. Förskolepengen är ju inte lägre för barn i kooperativ. Även föräldrakooperativ får förskolepeng för varje barn. Om föräldrakooperativ inte planerar att gå med vinst borde ju pengarna räcka även till den verksamheten. Dessutom har förvaltningen en egen kostnad i form av arbetstid för utredning av lämplighet och tillståndsprovning avseende föräldrakooperativ.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 180

L i n n é a V i n g e (SD): Det är bra att det görs en gedigen prövning vid godkännande av huvudmän till förskolor. Jag vill verkligen poängtera att detta är någonting som Sverigedemokraterna är för och att den här prövningen är viktig för att säkerställa att blivande huvudmän har rätt förutsättningar att bedriva bra verksamhet.

Skillnaden mellan ett föräldrakooperativ och en vanlig förskola är att ett föräldrakooperativ är en sammanslutning av föräldrar som gemensamt väljer att gå ihop och ta ansvar för omsorgen av sina barn. Att ha sitt barn på ett föräldrakooperativ innebär ett större ansvar, eftersom man som förälder då är med och sköter driften av förskolan. Det kan handla om allt från att man hjälper till med ekonomihanteringen till att man städar och agerar vikarie.

Vi vet också att en del föräldrar av olika anledningar väljer bort traditionella och kommunala förskolor. Därför tycker vi i Sverigedemokraterna att det är viktigt att värna om olika valmöjligheter. Om vi inte gör det kan det i förlängningen leda till att vissa föräldrar som har möjlighet helt väljer bort barnomsorg. Det får man göra, men jag tycker att det är tråkigt om skälet till det är brist på valmöjligheter.

Bilaga 2

Syftet med ett föräldrakooperativ är inte att gå med vinst, varför de ekonomiska förutsättningarna ofta skiljer sig åt från många andra fristående förskolor. För att underlätta för den här typen av verksamheter och för föräldrar som gemensamt väljer att gå ihop och ta ansvar för omsorgen om sina barn föreslår vi alltså att ansökningsavgiften slopas och att man i övrigt ser över hur man på andra sätt kan underlätta för den här typen av verksamheter. Jag yrkar därför bifall till motionen.

Anförande nr 181

Borgarrådet **M a t t s s o n** (V): Ordförande! I stort hänvisar jag till tjänsteutlåtandet. Vi i den rödgröna majoriteten välkomnar olika typer av alternativ inom förskolan, varav föräldrakooperativ är ett. Det finns många föräldrakooperativ i Stockholm. Däremot är vi skyldiga att ta ut samma avgift från ett föräldrakooperativ som från ett aktiebolag. Avgiften täcker också den myndighetsutövning som görs på förskoleförvaltningen och som jag tycker är väldigt viktig. Det handlar om att säkerställa att de som driver förskola, oavsett om det är en styrelse som består av föräldrar eller ett aktiebolag, gör det seriöst och med barnens bästa i fokus. Det är jätteviktigt för oss.

Man kan som föräldrakooperativ välja att använda en del av förskolepengen till att till exempel ta in administrativt stöd om man känner behov av det. Det står en som bekant fritt att använda de pengar som är avsedda till förskolan på det sätt som man själv anser är lämpligt. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 182

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Att betala en avgift för hantering av ärenden som ska bedömas av stadens förvaltningar är fullt rimligt. Man betalar till exempel när man söker bygglov och när man ska starta en restaurang. När man startar något så viktigt som en förskola är det fullt rimligt att betala en avgift, även för ett föräldrakooperativ. Det handlar om att kontrollera kompetens och kunskap i lagstiftning, läroplan och sådana saker. Om man startar en korbiosk krävs kunskap, och det gäller givetvis även när det handlar om att ta ansvar för små barns utveckling och välmående. Vi vill ju ha en högkvalitativ och långsiktig hållbar förskoleverksamhet. Vi vill inte ha oseriösa aktörer. Det vill ju inte ni från Sverigedemokraterna heller.

Det är väsentligt att våra yngsta stadsinvånare ges ett bra socialt sammanhang och möjlighet till språkutveckling, till utbildning och till att växa som fria individer. Det finns sekter. Det finns extrema rörelser i vårt samhälle. Alla föräldrar är tyvärr faktiskt inte kompetenta eller lämpliga som föräldrar. Det är mycket bra att det finns en liten tröskel och denna kontrollfunktion. 25 000 kronor är faktiskt ett ganska lågt belopp. Dessutom är det uppdelat. Startavgiften är 5 000 kronor. Där kan man stoppa om det skulle vara så. Sedan kostar det 20 000 kronor för fortsatt prövning. Det ger fullt rimliga förutsättningar även för föräldrakooperativ som vill köra igång. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Bilaga 2

Anförande nr 183

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Fru ordförande! Jag har själv haft båda mina barn i ett föräldrakooperativ i Stockholms stad. Jag är väldigt glad att Sverigedemokraterna nu kommer med i den grupp som gillar föräldrakooperativ. Men jag tycker faktiskt att de riktlinjer som finns och det stöd man får som föräldrakooperativ i Stockholms stad är väldigt bra. Det funkar helt enkelt bra som det är. Det är fullt rimligt att man som kommun tar ut en avgift för det arbete man gör. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Det enda som man kanske kan fundera lite på är tillsynen. Jag märker att vänsterstyret nu går hårdare och hårdare åt de privata aktörerna inom förskolan och även inom andra av kommunens områden. Man kan vara stenhård när det gäller aktiebolag, men när man kommer till föräldrakooperativ kanske man ska titta på lite andra saker; där har vi inte så stora problem, tror jag. Mitt intryck är att de föräldrakooperativ som drivs i Stockholms stad är väldigt bra.

Bilaga 2

§ 22 Motion om att införa språktest vid rekrytering av förskolepersonal

Anförande nr 184

L i n n é a V i n g e (SD): Vi vet att det förebyggande arbetet mot både kriminalitet och utanförskap behöver starta redan i förskolan. Att lära sig svenska är den enskilt viktigaste faktorn för att förebygga utanförskap. Samtidigt skiljer sig förutsättningarna för språkutveckling mellan de olika stadsdelarna, och det är väldigt oroväckande att tillgången dessutom tycks vara som sämst i de stadsdelar där den hade behövts som mest.

Det är långt ifrån första gången som vi för denna debatt här i fullmäktige. I Stockholms stads förskolerapport slås år efter år fast att det måste göras mer för att förbättra språkkunskaperna hos personalen i förskolan. I flera stadsdelar är bristerna så pass stora att det beskrivs som utmanande att följa och nå målen i läroplanen. Förskollärare i Järva vittnar om hur en del av de barn de skickar vidare till skolan knappt pratar svenska trots att de är födda här. För bara några år sedan genomförde stadens revisorer en rapport om svenskkunskaperna i förskolan i Skärholmen, Skarpnäck och Spånga-Tensta. Deras slutsats blev att det skulle krävas omfattande insatser för att nå den nivå i svenska som krävs enligt förskolans uppdrag.

Var är då vänsterstyrets omfattande insatser för att säkra kommande generationers framtid? I tider när svenskkunskaperna sjunker alltmer lyser de här viktiga åtgärderna med sin frånvaro. Sverigedemokraterna har föreslagit en rad åtgärder på det här området, eftersom vi vet hur viktigt det är med en tidig språkutveckling. Ett språktest vid nyrekrytering till förskolan är *en* del i att säkerställa att den personal som anställs har tillräckliga kunskaper för att kunna jobba med barnens språkutveckling. Därför behöver kommunen sätta ned foten och helt enkelt säga att förskolan inte är rätt arbetsplats för dem som saknar tillräckliga kunskaper i svenska. Det skulle bidra till högre kvalitet i våra förskolor, men det är också en nödvändighet för att trygga barns lärande och framtid. Därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 185

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Ordförande och fullmäktige! Sverigedemokraterna har föga förvånande väckt en motion där man yrkar på att en utredning ska göras om att införa språktest vid rekrytering av personal till förskolan. Motionen anses besvarad.

Stockholms stad använder sig i dag av något som kallas kompetensbaserad rekrytering och som av stadsdelsnämnderna, vilka är de som anställer förskolepersonal, anses vara tillräckligt för att kunna bedöma de sökandes språkkompetenser. Det är alltså bland annat en sådan bedömning man gör när man rekryterar. Något som också lyfts fram i remissvaren är att det i dagsläget saknas allmänna råd kring vilken språknivå som ska anses tillräcklig, vilket finns inom äldreomsorgen.

Runt om i staden pågår för närvarande många insatser för att stärka det språkutvecklande arbetet med barnen, vilket vi anser är jätteviktigt. Det handlar om att

Bilaga 2

vidareutbilda personal till barnskötare och förskollärare. Vi har också utbildning för personal i språkutvecklande arbetssätt och kurser i svenska för personal i förskolan som har behov av att stärka sina kunskaper i svenska språket. Förra året deltog ungefär 170 medarbetare i sådan utbildning.

Skolverket har de senaste åren gjort det möjligt för många kommuner att kostnadsfritt ta del av utbildning i yrkessvenska inom förskolan, vilket Stockholms stad och många andra kommuner har gjort. Nu har man från statligt håll aviserat att det här kommer att fasas ut, vilket är väldigt synd med tanke på den ekonomiska situation många kommuner befinner sig i. Regeringen, som styr tillsammans med det parti som har väckt den här motionen, lägger alltså ned den utbildning som kommunen har använt sig av och tycker är väldigt värdefull. Man har också aviserat minskade statsbidrag till förskolan i vårbudgeten, så det är tydligt att just förskolan inte är högst prioriterad för er.

Vidare håller förskoleförvaltningen på att se över andra insatser tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen för att starta upp lite fler egna utbildningar i just svenska för personal i förskolan nu när också staten drar sig tillbaka. Jag vill även säga att vi prioriterar det språkutvecklande arbetet med barnen högt. Vi vet hur viktigt det är inför skolstarten. Vi har flera olika utredningar på gång, bland annat om förstärkt förskola i ytterstaden. Jag anser att vi hanterar den här frågan på ett väldigt bra sätt. Vi har många sätt att angripa den här frågan annat än just att införa ett språktest. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 186

L i n n é a V i n g e (SD): Stockholms stad driver nästan 500 förskolor, Alexandra Mattsson. Att skylla på att det inte finns några nationella rekommendationer om språkkompetens känns bara som en dålig bortförklaring – ni tycker helt enkelt inte att den här frågan är särskilt viktig. Jag tycker att det framkommer i debatt efter debatt. Det börjar nästan bli provocerande att ni inte kan stå för det.

Och varför tycker ni inte det? Anledningen är förmodligen att det är en ganska känslig fråga att vi på våra förskolor har personal med usla kunskaper i svenska. Då tycker ni att det är viktigare att inte trampa dem på tårna än att säkerställa barns språkutveckling. Där har vi en ganska tydlig skiljelinje mellan Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna.

Anförande nr 187

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Ordförande! Det stämmer att det finns en skiljelinje – eller flera, tror jag – mellan våra partier, Linnéa Vinge.

Vi prioriterar det språkutvecklande arbetet med barnen högt, men för det behövs många olika saker, menar jag. Vi måste säkerställa att personalen i våra förskolor har utbildning – grundutbildning till barnskötare eller förskollärare. Vi måste erbjuda yrkessvenska för dem som behöver just det. Sedan handlar det framför allt om att förskolan under många år har varit en nedprioriterad verksamhet. Vi behöver ge

Bilaga 2

förskolan en stabil och långsiktig finansiering och höja dess status, så att vi på sikt kan få till ett språkutvecklande arbete och en högkvalitativ förskola i hela staden.

Anförande nr 188

Åsa Nilsson Söderström (L): Alexandra Mattsson! Vi håller med varandra om mycket, men när jag hör dig säga att regeringen inte satsar på förskolan blir jag lite upprörd. Den här regeringen har verkligen satsat på förskolan och har i flera omgångar tillfört pengar för kvalitetsutveckling och böcker. Det som händer är däremot att ni från den rödgröna majoriteten glömmer att söka de här pengarna. Stockholms elever går därmed miste om böcker för 48 miljoner kronor.

Anförande nr 189

Borgarrådet Mattsson (V): Ordförande! Det där stämmer inte riktigt, Åsa Nilsson Söderström. Det har funnits ett statsbidrag riktat mot förskolan. Från början, med den röda regeringen, var det riktat mot minskade barngrupper i förskolan. Sedan har kravet på att minska barngrupperna tagits bort; i stället har det varit fråga om kvalitetshöjande åtgärder. När vi satt och kollade igenom vårändringsbudgeten såg vi att man aviserar att statsbidragen till förskolan kommer att minska kommande år. Det är väldigt tråkigt. Stockholms stad får cirka 180 miljoner i år, och det gör jättestor skillnad ute i våra förskolor. Det är oerhört tråkigt att detta sker.

Anförande nr 190

Ewa Carlsson Hallberg (S): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det var väldigt trevligt att få höra av revisorn att förskolenämnden fick plus i kanten för att vi satsar på kompetensutveckling. Det finns redan processer i staden vid rekrytering av såväl barnskötare som förskollärare. Man tillämpar arbetsprover som berör såväl språklig kompetens som pedagogisk kompetens och skicklighet.

För att barn ska utvecklas till sin fulla potential och bli goda medborgare är det viktigt med god språkutveckling. Om det är något vi i majoriteten i Stockholms stad vill prioritera är det just god språkutveckling för alla barn. Det är ett av skälen till att vi vill att alla barn ska gå i förskolan. En god språkutveckling skapar möjligheter till bra start både i skolan och vidare ute i livet.

Motionären yrkar på förslag om språktester vid anställning av personal i förskolan. Jag har ingen bra bild av hur marknadsförskolan agerar vid sin rekrytering av personal. Vi kan inte ställa krav på deras bemanning och rekrytering, även om vi så skulle önska.

Jag vill trycka på vikten av kompetent personal. Det gäller både pedagogisk och språklig kompetens. Stockholms stads kommunalt drivna förskolor har högre täthet av utbildad personal vad gäller både barnskötare och förskollärare än vad de marknadsdrivna förskolorna har. Enligt forskningen spelar utbildningsnivån hos personalen en stor roll för kvaliteten i verksamheten.

Bilaga 2

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 191

L i n n é a V i n g e (SD): Ni skriver i er budget att förskollärartätheten och utbildningsnivån ska öka, Ewa Carlsson Hallberg. Det är en jättefin ambition. Problemet är dels att ni inte lägger några pengar på det, dels att det inte finns några behöriga förskollärare att rekrytera. Statistik från Skolverket visar att det kommer att råda fortsatt brist på behöriga lärare i många år framöver. Det är ingenting som kommer att lösa sig bara för att ni skriver några fina meningar i er budget. Samtidigt säger ni nej till språktester vid nyrekryteringar, nej till att kartlägga svenskkunskaperna för att kunna rikta insatserna rätt och nej till att göra de befintliga insatserna obligatoriska. Sanningen är ju att det är ren och skär symbolpolitik. Ni har faktiskt inga realistiska förslag för att höja svenskkunskaperna hos förskolepersonalen.

Anförande nr 192

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Stadsledningskontoret både har genomfört och ska genomföra insatser för att ge medarbetare i förskolan möjlighet att stärka såväl svenskkunskaper som kunskaper i språkutvecklande arbetsätt, som Alexandra Mattsson pratade om tidigare. Stadens nuvarande modell för kompetensbaserad rekrytering används för att ge en bild av sökandes språkkunskaper.

Anförande nr 193

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Fru ordförande! Liberalerna instämmer i problembeskrivningen. Det är skrämmande att kunskaperna i svenska är så låga hos viss personal i förskolan och speciellt att de är det i de mest utsatta områdena. Det är skrämmande, för det betyder att barn från Tensta har mycket sämre ordförråd när de börjar skolan än vad barnen från Spånga har. Det är samma sak om man jämför Skärholmen och Bromma. Sämre ordförråd ger sämre chanser i skolan och sämre chanser i livet. Så här kan vi inte ha det. Det måste bli bättre, så att alla barn kan börja skolan med ett liknande ordförråd och liknande chanser.

Men Sverigedemokraternas motion skjuter bredvid målet. Det stora problemet i dagens förskola är ju att vi har en kompetensbrist. Vi har svårt att rekrytera personal. Ska vi ha språktester och sätta kraven väldigt högt står vi där utan personal. Det är ju inte heller så himla bra. I stället måste vi jobba på andra sätt. Från regeringens sida har man föreslagit en obligatorisk språkförskola för de barn som inte får tillräckligt med svenska hemma. Det tycker jag är bra. Det är bra att vi i Stockholm jobbar med språkutbildning för dem som redan är anställda i förskolan. Detta kan man säkert göra mer av. Man kan göra det effektivare och se till att vi använder bra metoder. Man kan också göra det obligatoriskt. Det här är viktigt.

Det språkutvecklande arbetet är jätteviktigt. Vi behöver satsa mer på förskolan. Vi behöver satsa mer på svenska i förskolan. Men att ha något språktest när man anställer folk kommer inte att lösa några problem.